

Riksdagen
Stenografiska uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2008/09:12

Fredagen den 28 november

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:12

1 § Konkurrenskraft
Näringsminister Maud Olofsson
Återrapport från ministerrådsmöte den 25 september
2008
Information och samråd inför ministerrådsmöte
den 1 och 2 december 2008

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 9.30, och det är dags att börja dagens resa tillsammans. Vi har i dag konkurrenskraft, Ekofin och miljöfrågor på agendan.

Som ni ser kommer vi att få umgås med varandra en ganska bra stund i dag. Därför ska jag också anmäla redan nu att det kommer att komma fler mackor framåt lunchtid. Vi bryter inte för lunch, men det går att gå fram och tillbaka.

Jag ska också anmäla att vi har haft skriftliga samråd sedan vi sågs senast, i RIF-frågor angående Irak och även angående Metockdomen. I båda frågorna fanns stöd för regeringens ståndpunkt, men i frågan om Irak anmälde Vänsterpartiet avvikande mening.

Vi hade också skriftligt samråd i en utrikesfråga, nämligen om en förlängning av insatsen i Palestina inför regeringsbeslut i den frågan. Även där fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Då ska vi börja med dagens frågor. Vi har först besök av näringsminister Maud Olofsson med medarbetare. Välkomna hit!

Vi börjar som vanligt med det senaste rådsmötet i de för ministern relevanta frågorna. Detta rådsmöte var den 25 september, och återrapport är utsänd. Det går bra att ställa frågor, men först går det bra för näringsministern att kommentera återrapporten om hon vill.

Sådana här långbänkar och andra frågor brukar vi ta när de kommer tillbaka. Vi kommer alltså att återkomma till sådant som till exempel energipaket.

Anf. 2 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Ni har fått en skriftlig rapport. Jag tänkte säga några ord om hållbar näringspolitik.

Vi hade en diskussion om hållbar näringspolitik som var väldigt bra. Där tycker ministrarna att vi nu har chansen att göra något: Nu har Europa möjlighet att satsa på hållbar näringspolitik.

Sedan gick det en liten stund, och när vi skulle prata lite senare började man diskutera konsekvenserna för basindustri och olika typer av industri i Europa. Då var man inte lika angelägen. Jag vill meddela att jag var tvungen att ta i lite grann för att föra dem tillbaka till den dagordning där vi tycker att man ska vara.

Jag vill också säga att det är en våldsamt diskussion om ambitionerna kring klimatmålen. Det står nu och väger rätt mycket i Europa: Vågar man vara ambitiös? Vågar man se klimatutmaningen som en möjlighet eller backar man tillbaka?

Jag vill bara tala om att Sverige var ett av de tydligaste länderna på rådsmötet och fick också stöd från en hel del länder, men vi är ännu inte hemma när det gäller detta.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Denna fråga återkommer inför miljöministerrådet, men det går förstås utmärkt att ställa frågor om detta till näringsministern.

Anf. 4 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

I den skriftliga återrapporten under punkt 3 a och b om hållbar näringspolitik står det att samtliga reservationer kunde lyftas utom en. Det skulle vara intressant att veta vilken det var och i så fall vilket land.

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Det var Polen som lyfte upp frågan. Det hade att göra med elintensiv industri, där de ville gå mycket längre i att *inte* göra någonting. Då valde ordförandeskapet att säga att man inte skulle lyfta reservationen.

Det är därför jag säger att vi inte är hemma än, för inte minst Polen ligger på för att vilja ha undantag. Deras förklaring är att de har väldigt mycket kol i sin energiproduktion, och de tycker att utsläppshandeln kommer att drabba dem väldigt hårt och så vidare.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det inte finns några övriga frågor angående återrapporten tackar vi för informationen och lägger den till handlingarna.

Jag ska också passa på att säga välkommen till Helena Bargholtz som nu äntligen är invald suppleant för Folkpartiet i nämnden. Vi har anmält henne förut, men det har dröjt innan hon var formellt klubbad och klar, utan paralleller i övrigt. Nu är hon det, så välkommen till EU-nämnden!

Nu ska vi gå in på information och samråd inför det kommande konkurrenskraftsrådet. Vi ska ta de Olofssonska punkterna först. Forsknings- och inremarknadsfrågorna återkommer vi till med Lars Leijonborg och statssekreterare Gunnar Wieslander.

Den första Olofssonska punkten är Reaktion på den ekonomiska krisen. Där föreligger ett meddelande från kommissionen som kom sent under onsdagen. Jag hoppas att ni har läst detta. Det ska diskuteras inför statsministermötet – toppmötet – i december. Det kommer vi att samråda om då. Inför det mötet ska konkurrenskraftsrådet diskutera frågan och Ekofin anta slutsatser i frågan. I Ekofinfrågorna samråder vi om en liten stund även med finansminister Anders Borg.

Jag vill anmäla detta för att slippa dubbeldebatter. Ordet är förstås fritt med industriministern här och nu, men sedan kommer vi alltså att återkomma till frågan i skarpare form med finansministern.

Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Först ska man väl säga så här, och det tror jag också att finansministern kommer att säga, att vi tycker att EU i grunden mycket tydligare måste jobba med de finansiella strukturerna för att få dem på plats. Får vi dem inte på plats spelar det ju nästan ingen roll vad vi gör på de andra områdena. Vi vill alltså väldigt tydligt markera detta, och det är regeringens åsikt.

Samtidigt är det naturligtvis bra om vi gemensamt i Europa också kan stimulera ekonomin på annat sätt. Mycket av det som finns i den delen är bra, sett med svenska ögon. Man kan konstatera att mycket av det som finns i Barroso-planen också är det som regeringen presenterade i budgeten för några månader sedan. Det handlar om infrastruktur, sänkta skatter för låg- och medelinkomsttagare, satsning på företagande, forskning och innovation och satsningar på miljö-, klimat- och energiområdet. Det är alltså väldigt mycket av det som vi presenterade i vår budget för en tid sedan som nu finns i Barrosoplanen.

Man säger även att 1 procent av bnp ska vara den ungefärliga omfattningen, och ungefär 1 procent av bnp ligger på 30 miljarder kronor. Det stämmer alltså rätt väl överens.

Det som är bra, tycker jag, är att man vid denna tidpunkt kan passa på att se över inre marknadsfunktion, att se till att tjänstedirektivet och varupaketet verkligen genomförs, att vi också är noga med, och det vill jag påpeka för EU-nämnden, att inte tumma på statsstödsreglerna. Här pågår ju en diskussion som framför allt drivs av de lite större länderna som har resurser. De större länderna har alltid större möjligheter att använda statsstöd. Det är klart att i en ekonomisk kris finns det alltid en risk för att det sker positionsförflyttningar. Där är det alltså viktigt att vi bibehåller rättvisa konkurrensförhållanden.

Man lyfter också in SBA i den här delen. Man lyfter in en minskning av de administrativa bördorna och ska snabba på detta. Man lyfter in patent- och varumärkessystemet, att man ska minska kostnaderna och snabba på det. Vi ska få gemenskapspatent, vilket har varit Sveriges position hur länge som helst, både under den förra regeringen och under den nuvarande. Man lyfter även fram forskning och innovationer kring hållbart och effektivt utnyttjande av naturresurser.

Apropå fordonsindustrin har man pratat rätt mycket om olika typer av statsstöd och annat. Det har varit diskussionen. Men det vi har försökt att lyfta in är att i stället skapa en marknad för hållbara transporter. Nu har man i det här papperet skrivit in European Green Cars Initiative. I det ligger att man ska försöka snabba på utbytet av gamla bilar i Europa, att man ska underlätta för konsumenter att byta bilar, att man ska ställa om bränslesystem och att vi ska satsa på forskning och utveckling.

Här har Sverige verkligen påverkat för att få Europa att göra samma sak som vi har gjort. Vi tror mer på den typen av marknadsbaserade instrument än på att vi ska konkurrera länder emellan med olika statsstöd. Jag har uppfattat att det också har funnits bred enighet om detta från den svenska sidan. Det kan vi ta åt oss av.

2008/09:12
28 november

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag ska också säga att näringsutskottet informerades i den här frågan i går av statssekreterare Jöran Hägglund.

Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Det är intressant att den svenska regeringen för flera månader sedan kunde förutse de problem vi står inför i dag vad gäller finanskrisen, att fler och fler förlorar sina arbeten och att fler och fler företag tappar order såväl i Sverige som runt om i världen.

Med anledning av att ministern säger att vi ska vara noga med att inte tumma på reglerna vad gäller statsstöd vore det bra om vi kunde få lite mer information om på vilket sätt Sverige tänker driva den här frågan i Europa. Vi har uppfattat att Merkel är på gång med någon form av stöd i Tyskland, och vi har liknande signaler från Frankrike och nu senast England. Det känns lite grann som att vi inte håller ihop i denna fråga i Europa vad gäller statsstödsregler.

Jag blir lite förvånad när ministern säger att man har lättare att tumma på reglerna i de större länderna. Det blir lite märkligt. Antingen har vi regler och då följer man dem, eller så har vi regler som bara vissa länder ska följa medan några andra kan tumma på dem. Det känns lite märkligt, och det vore bra om ministern lite närmare ville precisera vad hon avser och vad som finns bakom det.

En annan fråga som ministern inte nämnde handlar om moms där man också har pratat om åtgärder. Kanske vi kunde få veta lite mer om det också.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Jag antar att momsfrågan kommer tillbaka med finansministern, men näringsministern får förstås svara på alla frågor hon vill.

Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Jag tycker att det är bra att vi diskuterar. När det gäller momsfrågan tycker vi att det är bra. Vi kan möjligen tycka att det är lite underligt att det vi ville göra för ungefär ett halvår sedan och som då var omöjligt nu börjar bli möjligt. Men vi gläds åt detta.

Det är heller inte säkert, och det tror jag att även Anders Borg kommer att säga, att det kommer att gå igenom bara för att det finns i Barrosoplanen, för det finns några länder, tror jag, som kommer att protestera mot detta.

Det är bra att Carina frågar mig angående att det skulle vara lättare för stora länder att tumma på regelverket. Jag menar så här: Om vi ändrar regelverket kommer det att vara lättare för stora länder att gå in med stora statsstöd än vad det är för små länder. Det är därför det är så viktigt att vi håller på statsstödsreglerna. Det var bra att jag fick förklara det.

När det gäller hur vi kollar att andra länder inte gör det är det framför allt genom att ha kontakt med kommissionen. Det är ju de som kontrollerar vad olika länder gör. Men det är ett svårt läge där det kommer att bli rätt tuffa diskussioner. Vi ser också här hemma att det finns propåer och allehanda förslag som gäller fordonsindustrin. Det är alltså ett starkt tryck i den här frågan, men jag tror att det är väldigt viktigt att vi håller statsstödsreglementet på plats.

Vidare ska ni väl vara glada att det finns en regering som är förutseende. Vi kunde se redan när vi lade fram budgeten – för finanskrisen hade ju påbörjats långt innan – att lågkonjunkturen var på väg in. Det är klart att en regering då måste agera. Det var också därför vi lade fram den budget vi gjorde.

Anf. 12 JACOB JOHNSON (v):

Jag skulle lite grann vilja följa upp den frågeställning som ministern berörde avslutningsvis och som Carina Adolfsson Elgestam tog upp. Den gäller den satsning på drygt 1 procent av bruttonationalprodukten som kommissionen föreslår att medlemsstaterna ska göra. Regeringen tolkar det tydligt som att denna satsning redan finns med i budgeten.

Har det förts en diskussion, och kommer det att föras en diskussion på mötet om detta är extraordinära satsningar som måste läggas ovanpå satsningar som det har fattats beslut om tidigare för att det ska få denna effekt? Eller är det så att alla

kan tillgodoräkna sig de redan tidigare budgeterade satsningar som det har fattats beslut om? Då får vi knappast någon ordentlig stimulus enligt avsikt.

2008/09:12
28 november

Anf. 13 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Det låter ändå lite märkligt om regeringen var så förutseende att den redan för ett par månader sedan lade fram förslag för att möta en stundande finanskris och att den i så fall inte lite bättre stimulerade diverse olika förslag. Det känns lite grann som att man faktiskt har missat själva bollen vad gäller den budget som har lagts fram. Det kanske är bättre att erkänna att den här krisen har gått snabbare än vad man kanske trodde i slutet av juli och i augusti.

Men i detta nya svåra läge, utifrån det som handlar om statsstödsregler och hur andra länder i Europa kommer att agera, kan jag med tanke på det svar som ministern ger konstatera följande. Om Tyskland, Frankrike och eventuellt också England på ett eller annat sätt kommer att tolka regelverket på ett annat sätt än vad Sverige gör kommer man i dessa länder kanske att skapa någon form av stöd till fordonsindustrin. Men det kommer vi inte att göra i Sverige. Så tolkar jag det som ministern säger.

Jag har en avslutande fråga. Kommer man från svensk sida med tanke på det nya uppkomna läget att göra någon positionsförändring utifrån Lissabonstrategin inför framtiden, alltså det som handlar om en handlingsplan för tillväxt?

Anf. 14 MONICA GREEN (s):

Jag tackar för föredragningen. Med all respekt för Maud Olofsson är det ingen annan som har sagt att man har förutsett denna tvärnit just inom den finansiella sektorn. Det var något nytt som vi hörde Maud Olofsson säga nu.

Tidigare har regeringen sagt att man lade fram ett superpaket, som man kallar det, och att det räcker men att man är beredd att vidta fler åtgärder om det behövs. Det har jag i alla fall hört Anders Borg säga. Jag har till och med hört Maud Olofsson säga det. Jag blir därför lite förvånad nu när Maud Olofsson säger att man var så förutseende att man visste att allt detta skulle komma.

Jag tror inte att regeringen var förutseende på den punkten. Däremot skulle man ha kunnat se att lågkonjunkturen

var på väg. Det var många bedömare som sade det redan i våras.

Vi socialdemokrater tyckte att den budget som lades fram i september var otillräcklig. Det tyckte vi då, och det tycker vi i allra högsta grad nu. Jag litar inte på Maud Olofsson när hon säger att man förutsåg allt detta.

När det gäller fordonsindustrin finns det andra sätt att stödja sin industri än direkt med det som kallas statsstöd. Man kan ge det i form av olika typer av lån, man kan placera ut forskning på själva industrierna, och man kan se till att de arbetare som finns där och som har blivit varslade kan utbildas i företaget. Det kan staten hjälpa till med. Jag förmodar att andra länder kommer att göra det. Regeringen har hittills sagt att företagen själva måste stå för detta. Men det är sådant som regeringen skulle kunna göra här hemma eftersom det behövs extraordinära insatser nu.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Det är jättesvårt att dra gränsen mellan det som handlar om konkurrenskraftsrådet och det som handlar om inrikespolitiken. Jag och alla andra är medvetna om det. Men försöka att hålla er till det som handlar om konkurrenskraftsrådet.

Anf. 16 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Jag har sysslat väldigt mycket med ekonomisk konsultering innan jag blev politiker på heltid. Då är det med stater som med individer: Vissa har ordning och reda i ekonomin och har ekonomiska resurser. Därför säger jag att det är väsentligt mycket bättre att ha ordning och reda i ekonomin och ha ekonomiska resurser så att man inte ideligen behöver gå ut och släcka bränder när någonting händer. Då tycker jag att det är tacksamt att vi har en regering som har ordning och reda och ekonomiska resurser.

Till frågan: Det är helt ovärderligt att vi värnar konkurrenskraften, precis som näringsministern säger, och att marknadskonkurrensen inte sätts ur spel.

För att EU-nämnden ska få en viss orientering eftersom vi nu är inne i en rörlig massa undrar jag: Vad ser näringsministern för potentiella möjligheter eller hot från andra länder att sätta detta ur spel? Jag kan naturligtvis med fantasin föreställa mig att det är vissa länder som i större utsträckning än andra vill gå före, och ministern har här nämnt att det är

stora länder. Men jag föreställer mig att det finns ett antal mindre länder som också vill haka på trenden att det nu är kris, att man nu måste gå in och att några normala spelregler inte gäller. Men jag tror att en liten orientering kan gagna oss för det fortsatta arbetet framöver.

2008/09:12
28 november

Anf. 17 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Jag och regeringen kan bara konstatera att det som finns i Barrosoplanen väldigt mycket påminner om den svenska budgeten.

Låt mig påminna om – det kommer säkert finansministern också att säga – att många av de europeiska ländernas budgetar i dag handlar om neddragningar. Det är tack vare att vi har god ekonomi som vi kan satsa 32 miljarder i den senaste budgeten. Många av åtgärderna som finns i den budget som vi har presenterat finns också i Barrosoplanen.

Detta handlar inte om några tvingande saker, utan det är sådana saker som länderna ska göra. Vi har gjort en massa saker, men vi har också marginaler för att göra mer.

När det är kris är det viktigt att säga – det gäller Bengt-Anders Johanssons, Monica Greens och Carina Adolfsson Elgestams frågor om bildindustrin – att det är i de dessa lägen som vi måste försöka hålla oss till regelverket. Det finns en lockelse nu genom att bilindustrin är i kris och att vi gör undantag. När sedan nästa krisnäring kommer gör vi ett undantag. Sedan kommer nästa, och så är hela regelverket borta. Det är därför som det är så viktigt att hålla fast vid statsstödsregler och annat och hävda dessa delar. Men jag vill bara flagga för att detta kommer att bli en rätt så tuff match på europeisk nivå.

Sedan vill jag säga till Monica Green att vi också ser andra sätt att stödja fordonsindustrin och gör det genom forskning och utveckling. Det finns också möjligheter i Barrosoplanen att göra det. Man skriver till exempel i CARS 21 att det är ett sätt att stödja detta, precis som man skriver här att skrotningspremier, bilbytarpremier och andra saker är ett sätt att skapa en marknad för miljövänliga bilar.

Vi har också sett detta med utbildning och annat och tillfört extra resurser just för att möta detta. Vi tycker att företagen har ett ansvar. Men det är fler som har ansvar i detta sammanhang, och samordnarna är till för att hålla ihop detta.

Kommissionen kommer att återkomma och göra länder-specifika rekommendationer för att se vad som behöver förstärkas och så vidare. En sådan diskussion kommer alltså att fortsätta. Detta är också ett inspel i den fortsatta Lissabonprocessen. Vi ska förhoppningsvis under vårt ordförandeskap initiera en ny Lissabonprocess och det som vi ser framför oss.

Men jag tycker ändå att man kan tolka Barrosoplanen som ett sätt att i någon mening påbörja detta därför att Europa måste satsa på att den ekonomiska tillväxten kommer och att vi gör vad vi kan på våra politikområden för att det ska ske.

Apropå Bengt-Anders fråga ska jag säga att varje gång som sådana här kriser inträffar är det två saker som är påtagliga och som kommer upp till diskussion. Det ena är protektionism, och det andra är att man ska lätta på statsstödsregler. Jag tror inte att jag behöver säga så mycket mer.

Detta får vi slåss för inte bara i Europa utan också med andra länder. Jag kommer precis från Brasilien som har många synpunkter på hur Europa jobbar med sina protektionistiska regelverk och annat. Det är väldigt viktigt att se att detta dyker upp varje gång som det är bekymmer, vilket är förklarligt och förståeligt därför att många känner sig hotade. Men om vi tror på marknadsekonomin och den dynamiken gäller det också att vi i dessa svåra stunder står för öppenhet och frihandel och också håller på statsstödsreglerna.

Anf. 18 FREDRIK OLOVSSON (s):

Ordförande! Jag kan inte låta bli att kommentera regeringens förutseende. Det är lite märkligt. Om regeringen är så förutseende borde man inte två månader efter att budgeten har lagts fram komma med sådana kraftiga revideringar av både tillväxt- och arbetslöshetssiffrorna framåt. Det som näringsministern säger faller på sin egen orimlighet.

När det gäller regeringens uppfattning om det ökade momskrånglet för företag vill jag bara understryka att vi har en avvikande mening på ett annat ställe. Men jag tycker att det kan vara bra att det finns med i protokollet också under denna diskussion.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag gissar – nu tittar jag lite grann på Fredrik Olovsson för att få detta rätt i protokollet – att detta syftar på moms-

frågan och moms försöket som kommer tillbaka under Ekofin sedan. Där har det tidigare anmälts avvikande meningar i skatteutskottet från s, v och mp. Det är detta som Fredrik Olovsson syftar på. Då framgår det i protokollet.

2008/09:12
28 november

Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Utifrån det som ministern säger kan man konstatera att det inte kommer att bli någon förändring eller någon ny syn när det gäller hur man ska hantera Lissabonstrategin och att också se människorna bakom detta. Oavsett om man tror på marknadsekonomin eller inte handlar det när man jobbar med marknadsekonomi också om hur man ser på samhällsbygget och hur man prioriterar mellan att se människan i förhållande till att bara se på det som har med själva företagandet att göra. Det är skillnad om man för en politik där detta ska gå hand i hand.

Jag kan inte låta bli att säga något till Bengt-Anders. Han sade att det ska vara ordning och reda i ekonomin. Ja, vi delar den uppfattningen. Det finns en ganska känd person i Sverige som vid flera tillfällen har haft denna fråga uppe och faktiskt också skapat ordning och reda i Sveriges ekonomi. Han heter Göran Persson, och han har tidigare varit socialdemokratisk statsminister. När han började städa i den svenska ekonomin skedde det efter en regering som hade haft regeringsmakten 1991–1994.

Ibland tror jag att det kan vara viktigt att också komma ihåg detta när man talar om ordning och reda i ekonomin och inte slå sig för bröstet och säga att man själv är bäst.

Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Det är lätt att det blir en nationell debatt. Men det är klart att tillväxtsiffror och annat måste justeras i alla europeiska länder. Men jag konstaterar bara att när jag jämför den budget som regeringen lade fram i höstas med den plan som Barroso precis har presenterat finns många av de åtgärder som vi lade fram förslag om med i Barrosos plan. Jag tror att vi har inspirerat rätt mycket i den delen.

Carina Adolfsson Elgestam talade om någon ny syn på människan kontra marknaden. Jag tror att vi är rätt överens om att jobbskapande är grunden för människors välmående men också grunden för tillväxt och välfärdsutveckling i ett land.

Diskussionen om Lissabonprocessen som vi talar om kommer att pågå nu och framåt. Vårt ordförandeskap nästa höst kommer i allra högsta grad att präglas av sådana diskussioner. Där kommer vi alla att vara med. Det som också kommer fram i Barrosoplanen är att det är jobben som säkrar välfärden och som skapar den sociala tryggheten.

Anf. 22 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Jag tackar så mycket för alla intressanta och spännande inlägg. Man kan dra slutsatsen att det var först 1991–1994 som Sverige fick en regering. Politiken innan dess föddes ur något obestämt. Vem ledde landet då som ledde fram till den krisen? Men den diskussionen har vi haft så många gånger i Sveriges riksdag. Den är därför helt obsolet.

Jag vill trycka på punkterna i Barrosoplanen som pekar framåt och som pekar på möjligheter – även om det känns svårt att i den uppkomna situationen med många människor som varslas prata om möjligheter – att gå ur krisen och möta framtiden på ett annat sätt, med ett annat politiskt innehåll och andra produktions- och konsumtionsmönster än vad som har lett fram till kriser. Då tänker jag på punkterna 5, 6 och 7, infrastruktur, energieffektivitet i byggnader, energieffektivitet och momsfrågor kring gröna produkter. Det är där som jag tycker att Sverige ska lägga sin tyngdpunkt i de satsningar som man vill ge stöd och support till på Europainivå och här i Sverige. Det kan innebära vissa möjligheter att bli framtidsinriktad och kunna möta den typen av efterfrågan som vi i framtiden kommer att vara tvungna att ha på såväl industriprodukter som konsumtionsprodukter.

Anf. 23 LEIF PAGROTSKY (s):

Jag tycker att näringsministern sade väldigt bra saker om protektionismen och statsstödsreglerna. Det är så i EU att stora länder har andra finansiella resurser att stödja de branscher som de väljer ut. Det gör de gärna, och dessutom är de opåverkade av stabilitetspakten och struntar i att de inte når de krav på 3 procents underskott som ställs. Det är i stället länder som Sverige som hamnar i en besvärlig situation. Det är därför viktigt att små länder som vi verkligen håller på reglerna, inte bara för vår egen del utan för att vi vill att de andra också gör det. Det är viktigt att vi bråkar och enga-

gerar oss när de bryter mot dem. Motsvarande parallella handlingar måste finnas när det gäller protektionismen.

2008/09:12
28 november

Jag ska börja med statsstödsreglerna. Vad gör regeringen när de stora länderna uppenbart bryter mot detta och kommissionen är för svag för att lägga sig i? Om de stora märker att det här kan man göra och komma undan, det spelar ju ingen roll, då undermineras reglerna. Därför är efterarbetet oerhört viktigt.

Därför vill jag fråga näringsministern vad hon som svensk konkurrenspolis har gjort när det var, som det i efterhand visade sig, det grövsta övergrepp på det här som vi har sett på många år, nämligen räddandet av Alitalia? Det är en annan krisbransch med överkapacitet där italienska skattebetalare med jättelika underskott lånar pengar i centralbanken, eller var de nu gör det, för att pumpa upp Alitalia. I efterhand, trots att de har varit flera varningar – det har varit sista gången flera gånger om – säger kommissionen att det var okej, de behöver inte betala igen ett enda öre. Hur aktiv har den svenska regeringen varit för att demonstrera att detta är oacceptabelt och att det här ska man sätta stopp för så att det inte blir en vana bland de stora länderna att göra som de vill, på vår bekostnad? Det är detta det handlar om.

Jag har inte i svenska tidningar sett ett endaste knyst från svenskt håll. Jag hoppas att det beror på mediernas nyhetsvärdering, men jag vill gärna höra direkt från näringsministern hur det har varit.

Den andra frågan gäller protektionismen. Där driver Sveriges regering också en bra politik. Vi har hört handelsministern berätta här hur hon med kraft driver svenska ståndpunkter, och det tycker vi är bra. Det har vi berömt.

Men jag vill fråga när Maud Olofsson berättar om att hon just varit i Brasilien: Vad har Sverige gjort för att häva de extremt protektionistiska regler som gäller för brasilianskt kött? Vi kan inte längre köpa brasilianskt kött i butiken, med följderna att svenska köttpriser har stigit kraftigt i ett läge när andra faktorer pekar i samma riktning. Det är precis detta som det handlar om. Det skulle jag gärna vilja ha ett svar på.

Apropå förutseendet tycker jag att det var rörande att höra ministern berätta vilken clairvoyant regering Sverige har och i vilken god tid man har agerat. Men jag känner mig nästan lurad när jag tänker på det. Varför fick vi bara tre dagars motionstid för att det var så otroligt akut när det skulle läg-

gas fram en proposition om finanskrisen? Vi fick propositionen en torsdag kväll. Motionstiden gick ut på måndag, och vi kunde inte ens klämma in ett gruppmöte därför att det var så extremt bråttom. Hur går det ihop med att det var väl förberett? Jag känner att det antingen är missbruk av vår samarbetsvilja och de konstitutionella reglerna för förkortad motionstid som finns, eller också är det något annat som inte stämmer.

Det tredje jag vill säga är att under tiden som vi har suttit här har det kommit siffror från Statistiska centralbyrån som visar att Sverige, redan innan varslen har exploderat, har en lägre bnp än för ett år sedan. Det är utgångsläget för den nedgång som nu stundar. Vi har ett förlorat år bakom oss, full av framsynthet och framgångsrik politik. Men som sagt är bnp tredje kvartalet i år samma som bnp tredje kvartalet förra året. Det tycker jag är intressant för nämnden att få höra i ljuset av diskussionen om förutseende politik.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Frågan om motionstid på propositionen ställs lämpligen till talmannen. I övrigt får näringsministern gärna kommentera de frågor som berör ärendet i konkurrenskraftsrådet.

Anf. 25 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru ordförande! Jag tror att det är bra om vi håller oss till det som gäller EU-nämnden, och det som gäller Ewa Björlings ansvarsområde hoppas jag att Leif Pagrotsky tar diskussion om med Ewa Björling. Det är inte på dagordningen i dag. Det är en viktig diskussion, men ska föras med ansvarig minister.

När det gäller statsstödsreglerna tror jag att Leif Pagrotsky också av egen erfarenhet vet att det är svårt. Vi har haft diskussioner med ett antal olika flygbolag under min ministerperiod men också några under den förra regeringens period. Det vi gör i ministerrådssammanhang och annat är att vara stark i ord. Där känner jag stöd också från oppositionen för att hävda statsstödsreglerna. Jag tror inte att det är många ministerrådsmöten som jag har varit på där det har framkommit, och jag har haft separata diskussioner med olika länder för att kontrollera. Det är viktigt att vi vet när det är statsstöd och när det inte är det. Det finns en del rykten om

statsstöd som inte är statsstöd. Det gäller verkligen att veta när det är det och när inte.

2008/09:12
28 november

Vi har en aktiv diskussion i kommissionen, för det är kommissionen som är övervakare av de regelverk som vi har. Därför är det viktigt att lägga mandatet och makten hos dem som är övervakare av statsstödsreglerna.

Sedan ska jag bara säga att det är viktigt att skilja på lågkonjunktur och finanskris. Jag hoppas att vi gemensamt ska se till att hitta några vägar för att möta den lågkonjunktur som blir en följd av finanskrisen. Jag tycker att mycket av det som finns i den här planen gör vi redan. Vi vet alla att vi kan behöva göra mer och att det också finns marginaler att göra det. Där är alla goda råd och idéer välkomna. Jag tror att alla har den inställningen. I övrigt får diskussionen om det föras med finansministern.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag ska säga inför de närmaste fyra talare som hittills är anmälda att finansministern är här och är beredd att föra den här diskussionen, om fem minuter enligt planerna, inför mötet med Ekofinrådet, som ju ska besluta i frågan, till skillnad från konkurrenskraftsrådet. Jag vill inte strypa någon debatt alls, men jag vill bara säga det här innan jag ger ordet till nästa talare.

Anf. 27 FREDRICK FEDERLEY (c):

Fru ordförande! Tack, ministern, för en bra redogörelse. Det känns väldigt tryggt när ministern är väldigt tydlig med att det är marknadsekonomisk linje som gäller. Oavsett vilka tidningar i Europa vi läser finns det tunga röster i dag som skriker efter alltmer av regleringar. Vi vet att det också i vårt eget parlament finns röster som höjs åt, även om man inte säger det, protektionism och stöd. Det är det man under linjen eftersträvar.

Enligt min tolkning av hur man ska se på kriser och så vidare är Barrosoplanen ett betyg för att Sverige har gjort rätt saker. Mycket av det som Sverige redan har gjort finns med i den planen. Det är klart att man kan ta inspiration av den planen och så vidare, men i debatten om vems fel allting är och finanskrisen hit och dit är det svårt för oppositionen att säga någonting annat än att den svenska regeringen faktiskt

har handlat rätt. Det är kanske det som blir extra tydligt med den frustration som finns runt bordet från oppositionen.

Jag vill bara ge mitt stöd till regeringens position.

Anf. 28 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Det här var en helt annan fråga. Ministern talade om spelbolag som ett av verktygen i det här arbetet. Då vill jag bara skicka med att vi socialdemokrater tycker att den nya associationsformen snedvrider konkurrensen med tanke på det väldigt låga aktiekapitalet. Vi kommer att ha en avvikande mening på nästa punkt, för vi gillar inte det här. Det kommer också att ge ett dåligt skydd för gäldenärer och borgenärer när det gäller de här bolagen.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Den frågan kommer vi att samråda om med statssekreterare Wieslander, men näringsministern får självklart kommentera den också.

Anf. 30 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag sade att det var ett medskick, ingen fråga. Eftersom ministern själv nämnde det som en associationsform som var bra tycker jag att det var viktigt att tala om att vi hade en avvikande mening.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Så har ni gjort det igen, jättebra.

Anf. 32 MONICA GREEN (s):

Eftersom det blir kommentarer från borgerliga ledamöter måste vi också få prata inrikespolitik – jag förutsätter det.

Vi får höra här att det är viktigt med ordning och reda i ekonomin. Ja, vi vet det, det är vi som har städat upp i ekonomin. Anders Borg, som kommer hit senare, brukade direkt efter det att ni hade vunnit valet berömma bland annat Göran Persson för att det var ordning och reda i ekonomin. Det brukar ni inte göra nuförtiden, för nu vill ni glömma att det faktiskt var så. Men det finns protokoll från riksdagens kammare där det framgår att han vid flera tillfällen sade att det var ordning och reda i ekonomin och att det gjorde sossarna bra.

Ja, sedan var det frustrationen. Det är klart att vi är frustrerade när vi ser alla de varsel som pågår i landet och som

fullkomligt vräker ned över Sverige, och det kommer inte till några extraordinära insatser. Det är klart att vi blir frustrerade, för människor sätts på bar backe under våren när de går ut i arbetslöshet. Det är det vi är frustrerade över, inte över vad ni säger utan för att ni är handfallna.

Maud Olofsson säger att lågkonjunkturen nu kommer i finanskrisens spår. Då vill jag bara rätta till felaktigheterna. Lågkonjunkturen var redan på väg. Det såg vi, och det varnade vi för under våren. När vi i finansutskottet hade Arbetsförmedlingens generalsekreterare hos oss visade hon siffror på att arbetslösheten var högre under sommaren och att det hade med lågkonjunkturen att göra innan det smällde till med finanskrisen. Lågkonjunkturen var alltså redan på väg när finanskrisen slog till med full kraft. De här två har förstärkt varandra och har gjort att vi är i den ekonomiska svårighet som vi just nu är i. Det behövs extraordinära åtgärder både här hemma och på Europanivå.

Anf. 33 LEIF PAGROTSKY (s):

Vid stort sett vartenda möte får man vara med om att vi har en ordförande som går in och recenserar våra inlägg, tillrättavisar och försöker delta i debatten på ett sätt, och det vill jag gärna säga, som vi inte ska acceptera. Därför ska jag nu återkomma till mina frågor och säga varför jag tog upp dem.

Protektionismen: Jag får höra att det är någon annans ansvar. Det var faktiskt näringsministern som tog upp protektionismen, på ett bra sätt. Jag förutsätter att hon som ansvarig för konkurrensfrågorna i Sverige engagerar sig i frågan om konkurrensen på ett så viktigt område som livsmedel, trots att vi har både jordbruksministrar och handelsministrar som engagerar sig för det. Det här är vår näringsministers initiativ, och det kräver jag att få följa upp på ett sätt som jag önskar, inte på det sätt som Moderaterna önskar.

Vad gäller Alitalia är det helt klart näringsministerns ansvarsområde, och jag tackar näringsministern för det mycket tydliga beskedet att det inte finns ett enda uns av handling från regeringens sida för att protestera mot det uppseendeväckande sätt på vilket det har brutits mot konkurrensreglerna, som kommissionen har sanktionerat i efterhand. Sverige har inte så mycket som sagt ett pip om detta. Så tolkar jag

det rundsnack som näringsministern svarade på min fråga med.

När det gäller motionstiden skryter näringsministern över sin framsynthet och regeringens förmåga att se allt som har hänt. Orden är framsynthet, handlingen är panik – tre dagars motionstid under åberopande av nationell kris. Det tar jag mig friheten att påpeka i den diskussion som vi har om detta utan att behöva bli tillrättavisad av en partisk ordförande, och jag hoppas att detta kan dämpa den tendensen.

Jag tycker att det är välkommet att vi också kan prata om den typ av frågor som Fredrick Federley tog upp utan att bli tillrättavisade.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag tänker själv först svara på Leif Pagrotsky's ordförandekommentarer. Mitt uppdrag är att hålla ordning på EU-nämnden och skilja den från kammaren, frågestunden, finansutskottet och näringsutskottet. Det handlar inte om respekten för mig och vad jag tycker om någons inlägg. Ordet är alltid fritt här både för regeringens och för riksdagens företrädare. Däremot handlar det om respekten för varandra och för riksdagsordningen.

Mig kan Leif Pagrotsky tycka precis vad han vill om, men vi ska allihop härinne sköta vårt jobb och det är just nu att förbereda en diskussion på EU:s konkurrenskraftsråd där det alltså inte förbereds ett skarpt beslut. Vi har den här diskussionen i EU-nämnden i alla fall. Där är vi, och detta tänker jag försöka fortsätta hålla oss till.

Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Det är viktigt att säga att finanskrisen inte kom i höst, utan vi såg de första tecknen redan i fjol sommar. Det är viktigt att ha med sig detta i analysen av vad som har pågått och hänt.

Vi såg också att lågkonjunkturen var på väg in. Det var anledningen till de åtgärder vi vidtog i budgeten. Ingen, inklusive regeringen, kunde naturligtvis förutse djupet och kraften i den delen. Det ligger ingen prestige i att säga det.

Det vi däremot sade i budgetarbetet var att vi måste ha en marginal för att kunna möta detta. Vi vet ju att när lågkonjunkturen kommer kan det dyka fort. Det var därför vi vidtog de åtgärder vi gjorde. Det är därför detta också stämmer väl

överens med Barrosoplanen. Det är också därför vi har beredskap att göra mer. Vi kan se i Barrosoplanen att det finns saker som är möjliga att göra. Jag hoppas att momsfrågan är en sådan.

När det gäller protektionismen tycker jag att det är bra att vi har en gemensam hållning i frågan. Jag har ständiga överläggningar med Neelie Kroes, som är ansvarig kommissionär i den här delen. Hon är en mycket bra kommissionär. Men det är inte alla gånger som de mindre länderna har den här rätten. Det är därför jag säger som jag gör när det gäller regelverken; det är viktigt att vi i de här sammanhangen hela tiden hävdar öppenheten och håller oss till statsstödsreglerna. Det är precis som Leif Pagrotsky säger – det är vi som har mest att vinna på det. Men det förs en ständigt pågående kamp och diskussion på EU-nivå både med den här regeringen och med den förra regeringen.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag med att konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga. Vi återkommer som sagt strax till frågan.

Vi ska nu gå vidare till de Olofssonska beslutspunkterna inför Konkurrenskraftsrådet. Om jag är rätt underrättad är den närmaste sådan nr 8. Det handlar om *small business act*, som tidigare är omnämnd här. Frågan var senast i EU-nämnden den 19 september, då det fanns stöd för regeringens då redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i frågan. Frågan har också varit föremål för samråd i näringsutskottet den 28 oktober 2007. Där fanns det stöd för regeringens ståndpunkt utan avvikande mening.

Det här anmäls för att vi ska referera till det och gärna ta hänsyn till det i möjligaste mån. Vi ska självfallet också diskutera det som har hänt sedan sist och det som vi behöver rådgöra om inför förhandlingar och beslut i rådet. Underlag är utsänt i utskick 1, på blandad franska och engelska. Jag hoppas att ledamöterna har kunnat ta till sig det ändå.

Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Vi har som sagt diskuterat det här ett antal gånger. Det jag kan vilja säga gäller den diskussion som vi har fört om kvinnors företagande. Vi har tyckt att det ska lyftas in. Det har nu

blivit en del av det hela. SBA-meddelandet kommer in i rådsslutsatserna, men kvinnors företagande har nu lyfts fram som en viktig del. Det ska vi vara glada över, för det är en svensk ståndpunkt.

Det som gäller SMF och att småföretagen ska omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter, som vi pratade om tidigare, har också förstärkts i de slutsatser som nu finns.

I övrigt tror jag att nämnden är väl underkunnig om vad som finns i meddelandet. Det råder också en bred enighet om det.

Anf. 38 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Det är oerhört glädjande att ministern har lyssnat på det som vi har lyft upp vid flera tillfällen om kvinnors företagande. Det här är en jätte viktig fråga och naturligtvis också en lång process. Nästa steg är attityder, och vi vet att det är en lång resa.

Jag har ett påpekande och en fråga. Påpekandet gäller punkten om att se till att ärliga företagare som har gjort konkurs snabbt ska få en andra chans. Vi har ingen annan uppfattning. Men vad är ett ärligt företag? Vi måste poängtera detta gång på gång, för det känns lite märkligt utifrån hur man ska göra en bedömning på ett eller annat sätt.

Min fråga gäller den punkt som handlar om att göra det lättare för små och medelstora företag att få tillgång till finansiering och se till såväl lagstiftningen som affärsklimatet. Det här är jätte viktigt. Just nu, i denna tid, känns det ännu mer angeläget att ta upp frågan utifrån det som handlar om kredittider. Jag tänker då särskilt på småföretagarna. I finanskrisens spår har vi nu sett att de stora företagen utan att över huvud taget ta hänsyn till någon annan lägger 45 dagars kredittid från ankomstdatum på fakturorna från sina leverantörer. Detta är ett jättebekymmer. Jag vill att ministern tar med detta till dokumentet innan man lägger fast det. Det här kommer på sikt att kunna slå ut ett och annat företag.

Anf. 39 JACOB JOHNSON (v):

I bilagan, rådspromemorian, från Näringsdepartementet redogörs också för regeringens ståndpunkt när det gäller principer för reducerad skattesats vid vissa arbetsintensiva tjänster – lågmomsförsöket.

Vi ställer inte upp på de principer och formuleringar som finns där, nämligen ökad produktivitet, att motverka hemarbete och svartarbete. Det läser vi som en skrivning för att gynna så kallade hushållsnära tjänster. Vi vill anmäla avvikande mening när det gäller den inriktningen.

Anf. 40 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Vi är överens om att det är en mycket besvärlig ordning när en del av de stora företagen förlänger kredittiderna som de gör. Jag tror att vi behöver också en mer allmän debatt om detta. Meddelandet om det här kommer i februari, men vi tycker att det är bra att frågan lyfts fram.

I övrigt kan jag bara upplysa om att vi har försökt stödja en del i det här genom att här hemma i Sverige ge ökade resurser till Almi för att klara kreditsidan och till SEK, som hjälper till när det gäller exporten.

När det gäller lågmomsförsök har vi redan sett att hushållsnära tjänster har minskat svartarbetet. Vi tycker att det är en rimlig ståndpunkt att ta med.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende men noterar avvikande mening från v.

Vi går nu vidare till punkt 9 i industrifrågorna om meddelande om kluster i världsklass. Klusterfrågan är välbekant, men just den här frågan är ny i nämnden. Dock informerades näringsutskottet i går i frågan. Underlag är utsänt i utskick 1.

Anf. 42 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Den här frågan har varit uppe länge. Det var det finska ordförandeskapet som lyfte fram den. Det är egentligen rätt mycket av det som Sverige har gjort i kluster- och innovationsstrategier både nu och tidigare som ligger till grund för det som finns i den här delen.

Det här är också en viktig del i att lyfta upp Europas ekonomi. Men det är inga anmärkningsvärda slutsatser, och det finns ett underlag.

Anf. 43 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag tycker att man ska vara noggrann med språket. Här säger man ”mot” kluster i världsklass. Det betyder faktiskt att vi är emot det. Jag tycker att vi ska vara för det. Därför

tycker jag att det skulle vara bra om departementet tänker på att översättningarna ska göras på rätt sätt. Det här kan vara lite förvirrande.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Jag håller med i den språkfrågan.

Anf. 45 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Jag kan hålla med.

Anf. 46 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Vi är överens om det. Vi är också överens om att det här kan vara någonting som är bra.

Det finns en fråga som vi hade uppe i går på näringsutskottet som kan kännas viktig att framföra även här. Utskottet var överens om detta. Det måste vara nedifrån och upp. När man läser materialet och som frågan är nu – och det blir ännu mer konkret när ministern säger att frågan har varit uppe länge – ser man att man inte har samrätt och att det inte har varit något remissförfarande med näringslivet.

Jag vill bara påpeka att näringsutskottet är överens om att vi vill ha det nedifrån och upp och inte uppifrån och ned i det som handlar om kluster. Det ska vara näringslivet självt som tar initiativ.

Anf. 47 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Det har också varit regeringens linje. Vi hade en klusterkonferens i januari och beskrev en del av de svenska klustren. Det gällde dels Kista, dels ett skogsmaskinskluster uppifrån Vindeln som var med där. Som en rolig anekdot berättade man från klustret från Vindeln att det tog ett antal år innan de fattade att de var ett kluster, men sedan fick de reda på det.

Vi använde ett sådant exempel just för att visa att det hela måste vara företagsdrivet och göras utifrån de behov som företagen har. Jag tror att det finns en stor och bred enighet om detta. Vi försöker lyfta fram just det perspektivet.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Enligt mina noteringar har vi nu punkt 16 på näringsministerns agenda om meddelande om övervakning för miljö

och säkerhet, en säkrare planet med mera. Också i den frågan informerades näringsutskottet i går. Frågan var också i nämnden i september inför konkurrenskraftsrådet då. Då fanns det majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp.

2008/09:12
28 november

Anf. 49 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Detta är ett meddelande, och vi ställer oss bakom det. Eftersom vi hade en diskussion om det kan det möjligen vara intressant för nämnden att veta att man nu har kommit överens om att respektera nuvarande budgetram och inte föregripa nästa fleråriga budgetdiskussion. Det är en position som vi har drivit. Nu har vi också fått igenom den.

Anf. 50 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Vi har tidigare haft avvikande mening, och vi står fast vid den.

Anf. 51 ULF HOLM (mp):

Också Miljöpartiet anmäler avvikande mening.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Då noterar jag att vi har majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende med avvikande meningar från s och mp.

Det var den sista Olofssonska beslutspunkten såvitt jag vet. Det finns en hel rad övriga frågor, där det står Olofsson på några stycken. Det är informationspunkter för nämndens del, och inget vi brukar orda om så länge om inte statsrådet vill det eller om någon ledamot tar upp något. Vill näringsministern säga någonting om någon av de övriga frågorna?

Anf. 53 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Jag kan bara nämna SET-planen och det som gäller energiforskning. Nu driver man på den delen. Vi har sagt att man måste klara ut finansieringen. Men nu händer det rätt spännande saker när det gäller vindkraft, solenergi, elenergi, bioenergi, biodrivmedel, elnät, lagring av koldioxid, fjärde generationens kärnkraft och andra saker. Det är bra om vi, i synnerhet i de här tiderna, också snabbar på utvecklingen av till exempel elbilar, som är en viktig del.

Anf. 54 JACOB JOHNSON (v):

Jag noterar att regeringen stöder SET-planen bland annat när det gäller fjärde generationens kärnkraft. Det tycker jag är olyckligt. Det är ingen förnybar energikälla. Jag skulle önska att regeringen tänkte över den frågan.

Anf. 55 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Det är samma sak här; jag tycker också att det är förvånansvärt att man ger okej till kärnkraftsdelen i detta. Det har slagits upp stort i många europeiska länder att EU nu ska börja satsa på kärnkraft. Vilken tur att det går i den riktningen! Så har man tyckt. Men det har inte varit den svenska politiken hittills, så jag förstår inte varför regeringen bara låter detta gå förbi.

Givetvis är det bra att regeringen stöder de andra delarna i SET-planen. Där är vi nog mycket mer överens.

Anf. 56 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag kan bara instämma i vad de två tidigare talarna sade. Jag kan göra den sammanfattningen, så behöver jag inte förlänga det hela.

Anf. 57 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Jag kan bara konstatera att vi, i energi- och klimatkpaketet, säger att varje land ansvarar för vad det är för energipolitik man vill föra. Men jag kan också konstatera att det på europeisk nivå är ett antal länder som tycker att kärnkraft är bra. Det är klart att de länderna också vill vara med och forska.

Och i grunden är det ju så här: Om det ändå är länder som ska bygga kärnkraft och annat är det väl bra om den är säker. Det är den utgångspunkten vi har haft.

Sedan kan jag konstatera att det är väldigt mycket när det gäller det förnybara. Det är också mycket som kommer när det gäller energieffektivisering. Om man läser OECD-rapporten, som kom precis, ser man att OECD lyfter fram energieffektivisering som det topp viktigaste området. Det har ju vi försökt hävda hela tiden, att det är bättre att vi sparar kilowattimmarna först, och sedan fyller vi på med produktion.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

För dagen är det en informationspunkt här i nämnden. Det vet alla.

Anf. 59 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Jag tycker att näringsministern far lite med osanning här.

Ja, när det gäller EU-politiken har man inom sjätte ramprogrammet forskning för säkrare kärnkraft, men det är inte detta som saken handlar om här. Här handlar det om att forska om och ge stöd till utbyggnad av kärnkraft, och eftersom EU inte har någon kärnkraftspolitik säger man: Det får länderna, var och en för sig, bestämma själva.

Då är det väldigt märkligt att man i den här planen lägger in en bild av att EU ska stödja kärnkraft. Då har man gått förbi den gränsen. Det tycker jag är helt felaktigt.

Anf. 60 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Det är viktigt att säga att det här är en informationspunkt. Men man kan ju säga samma sak om CCS. Vi kommer inte heller att ha kolkraft, men det behövs forskning om de här delarna för de länder som vill ha det.

Vi tycker att det är bra om det kommer fram en bra teknologi. Det här är ju ett givande och tagande, och vi har lite olika intressen från olika länder i de här frågorna. Men informationen kommer att gälla att olika länder har fått påverka olika inriktningar, och det sammantagna blir just de här delarna.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Är det fler som önskar ordet med anledning av övrig fråga 17 b? Jag finner inte så. Då går vi till övriga Övriga frågor.

Anf. 62 SOFIA ARKELSTEN (m):

Jag tänkte bara fråga om 17 i, som handlar om råvaror. Jag vet att det är en informationsfråga, men jag tyckte att den andades lite protektionism. Kommissionen säger lite olika saker, bland annat att man anser att Europa är alltför starkt importberoende. Det beror ju på hur man ser på sådana ord som handelsbalans och så vidare.

Just när det gäller råvaror och mer förädlade varor kan man känna en viss oro. Jag vill göra ett medskick, att du håller utkik efter protektionismen här, så att vi inte accepterar något som är dåligt.

2008/09:12
28 november

Anf. 63 LEIF PAGROTSKY (s):

På mötet kommer också fråga c upp, där de ska rapportera hur det går med det olycksaliga projektet EIT. Vi föreslår att Sverige då påminner om vad vi tycker är Sveriges rimliga ståndpunkt, nämligen att det här är ett dåligt projekt. Rapporten ger grund för det, att man försöker få dem att ompröva det om det är något som har strulat och det är tidsförskjutningar och sådant som det alltid blir i sådana här sammanhang.

Anf. 64 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag har en annan bokstav. Är det okej?

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Ja, vi tar allihop.

Anf. 66 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Då är det bokstav h, Bättre lagstiftning. Det är en begäran från den holländska delegationen, och det handlar om bättre lagstiftning.

Det skulle väl mest vara intressant att veta varför denna fråga kommer upp. I förhållande till den svenska ståndpunkten blir man ju nyfiken på varför frågan har väckts. Kan ministern redogöra lite mer för det?

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vad gäller det allra sista ska jag säga att jag har noterat i mina grejer att om någon säger något på punkt 17 h ska jag minnas att påminna om att det var fel i texten i den kommenterade dagordningen i utskick 1. För att se ståndpunkter och sådant ska man titta på utskick 2. Då är det detta som vi förhåller oss till.

Anf. 68 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Jag börjar med råvarufrågan. Det är faktiskt en fråga som Sverige har lyft upp, mer utifrån att det är viktigt för svenskt vidkommande. Vi har många bra råvaror som vi vill utveckla, förädla och försälja. Då har vi bara talat om att det är bra om Europa ser över sin råvarusituation och ser vad det är för resurser vi har.

Det här är inte fråga om protektionism, utan det handlar snarare om hur vi på ett bättre sätt kan förädla de här råva-

rorna i Europa, så att vi kan säkra den europeiska efterfrågan, men det gäller också övriga världen.

2008/09:12
28 november

Från svensk sida ligger vi starka här. Vi har bland annat gjort en inventering i Norr- och Västerbotten för att titta på det här. Järnmalm är *en* viktig resurs. Vi har lyft fram skogen som resurs i det här sammanhanget för energiproduktion. Men det är inte utifrån ett protektionistiskt synsätt, utan det är mer utifrån ett utvecklingssynsätt. Och när det gäller en del av de här kunskaperna som vi har på mineralsidan handlar det om att i tredjeland kunna föra över erfarenheter för ett mer hållbart råvaruresursutnyttjande. Men det handlar också om att använda råvaruresurserna på ett effektivare sätt, för det kräver, det som vi pratade om tidigare, hållbar näringspolitik.

Det är egentligen Finland och Sverige som har drivit på i den här delen, och jag tycker också att det är bra att man börjar se att Sverige har en massa tillgångar som kan vara av intresse för övriga Europa.

När det gäller EIT är det också en informationspunkt. Vi har inte så hemskt mycket information, men vi håller alltid kostnadskontroll på alla projekt, och det tror jag är nödvändigt att göra i det här sammanhanget.

När det gäller bättre lagstiftning är Sverige och Holland och några andra länder, Storbritannien bland annat, väldigt pådrivande när det gäller regelförenklingsarbetet. Vi är lite otåliga därför att vi tycker att det går trögt. Det är olika sådana här initiativ som Sverige har tagit tidigare och som nu Holland tar. Det är värt att stödja så att vi ökar pressen på de här regelförenklingsområdena.

Anf. 69 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Ja, då blir bara en följdfråga – för jag hör vad ministern säger: Upplever man då att det är kommissionen och eventuellt andra länder som faktiskt bromsar den här processen? Eller varför skulle man lyfta upp det här, att man nu ska skynda på ytterligare lite till? Det känns lite populistiskt på något sätt.

Anf. 70 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Nej, det är inte ett dugg populistiskt. Det är möjligen ett utslag av otålighet. Jag tycker att man kan säga att det går sakta. Det har vi också framfört vid olika ministerrådsmöten.

Vi tycker att man måste kunna leverera, och vi har fått löften om att man ska leverera konkreta förslag. Det är ju först när regelförenklingar blir konkreta som företagen ser någon skillnad.

Det här har direkt koppling till det som vi gör här hemma med regelförenklingsarbetet. Vi är noga med att driva på. Holland och Storbritannien har ju många goda erfarenheter av det här, och vi tycker att det är ett bra sällskap att jobba tillsammans med.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Därmed tackar vi för informationen i de Olofssonska övriga frågorna.

Är det några A-punkter som någon ledamot vill ta upp med just näringsministern? Det brukar det ärligt talat inte vara, men jag måste ställa frågan.

Då är vi klara med information och samråd inför konkurrenskraftsrådet med näringsministern, om inte hon har något ytterligare att tillägga. Nej. Då tackar vi henne och medarbetarna så mycket för i dag och önskar lycka till på rådet.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Då säger vi välkomna till finansministern och medarbetare och ska då, så klart, prata om Ekofinfrågor. Där har det ju varit Ekofin förut, så jag ska först anmäla återrappport från rådsmötet den 4 november. Den är utsänd. Är det något som finansministern vill säga om den?

Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru ordförande! Ja, vi hade ju en väldigt intensiv diskussion, som jag antydde när jag var här i EU-nämnden. Vi har väldigt tydligt drivit linjen att den första prioriteringen för Europa måste vara att vi får ordning på kreditgivningen så att hushåll och företag har tillgång till krediter och att räntorna är på en nivå som är bärbar för både hushåll och företag.

Här har vi fått stöd från flera andra länder. Det centrala här är kanske inte framför allt, så att det inte blir missförstånd kring det, att sätta press på ECB. Det handlar naturligtvis snarare om att kommissionen måste agera snabbt och flexibelt och om att man förmår att avstå från onödig byråkrati.

Detta var, så att säga, en av huvudpunkterna kring hanteringen av de finansiella kriserna.

Vi hade också en diskussion inför Europeiska rådets möte, där franska ordförandeskapet hade lagt fram ett ordförandeskapspapper som vi var starkt kritiska till. Man fick lite känslan av att de hade tagit alla tänkbara frågeställningar och lagt ihop dem till en.

Det är en sak som är viktig att framhålla. Det är att vi inte har varit kritiska till att man talar om hårdare reglering av de finansiella marknaderna. Vi har väl snarast varit de som har motsatt oss det franska. Vi fick till och med förra Europeiska rådets konklusioner omskrivna för att understryka att vi inte ska undergräva de regelverk vi har för redovisning och annat.

Den franska linjen har ju varit lite att man ska minska de hårda legala kraven på bankernas agerande och samtidigt

reglera mycket mer. Vi tror att vi framför allt ska hålla fast vid en relativt hård reglering snarare än en överreglering.

Vi hade också en ny diskussion om reducerade mervärdesskatter. Vi återkommer till den punkten i dag, så jag ska inte ytterligare redovisa den. Men det följde de sedvanliga linjerna där vi argumenterade för vår hållning och bland annat Tyskland argumenterade för en annan hållning.

Det var väl egentligen de hårdare diskussionerna. Vi hade också en bra diskussion om Liechtenstein där vi, Tyskland, Danmark och några till argumenterade för att det är viktigt att vi får bra ordning, så att man inte har skatteparadis där människor kan undandra sig beskattning.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Frågan om det finansiella läget och ett antal andra frågor kommer att återkomma, som finansministern sade. Men vill någon ställa någon fråga om återrapporten är ni välkomna att göra det.

Anf. 75 MONICA GREEN (s):

Jag har en kort fråga. Jag tänker också återkomma på nästa punkt. Men när det gäller återrapporten undrar jag: Diskuterade ni även någonting om vad man skulle ta till om man inte fick penningpolitiken på plats eller garantierna på plats, så att det inte blev som man hade tänkt sig när det gällde krispaketet bland annat? Diskuterade ni vad nästa åtgärd är eller plan B, så att säga?

Anf. 76 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag ska gärna återkomma och utveckla det inför det här mötet. På förra mötet blev det ju ett väldigt fokus på det här franska ordförandeskapsprogrammet inför Europeiska rådets möte och mötet med G 20 i Washington.

Vi ansåg att vi då borde ha ägnat mer tid åt att diskutera vad vi ska göra för att säkra att stabilitetsprogrammet fungerar, att vi får breda garantier som återställer förtroendet snarare än att vi jobbar med att hantera problembanker.

Vi har varit framgångsrika i Europa med att hantera problembankerna, men vi har inte riktigt varit framgångsrika med att få ned räntekostnader och få i gång upplåning på det sätt som är absolut nödvändigt. Där måste vi upprätthålla ett fortsatt tryck. Vi kommer inför det här mötet – men det ska

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Därmed lägger vi den återrapporten till handlingarna.

Nu ska vi gå in på information och samråd inför det kommande rådsmötet den 2 december. Till det finns en blå agenda. Jag ska också säga att finansutskottet har informerats i delar av de här frågorna. Sedan brukar jag nämna punktvis vad vi har gjort förut.

Då går vi först till punkt 3 om förberedelser inför Europeiska rådet den 11 och 12 december.

Som alla kan se är frågan tredelad. Men jag avser att behandla punkterna 1 och 3 tillsammans, det vill säga det finansiella läget och åtgärderna i frågan, så att vi får en och samma diskussion.

Dels har vi diskuterat frågan alldeles nyss med näringsministern inför konkurrenskraftsrådet, dels har frågan behandlats tidigare i EU-nämnden, den 31 oktober, inför nyss nämnda Ekofinmöte. Då fanns ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt och för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i frågan – detta eftersom det redan då handlade om väldigt rörlig materia.

Vi samrådde också med statsministern den 7 november på morgonen inför extra europeiskt råd samma dag, också i frågan om det finansiella läget generellt. Även då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt och förhandlingsupplägg, med avvikande mening från Vänsterpartiet angående de delar som berörde IMF.

Kommissionsmeddelandet om föreslagna åtgärder finns utsänt till ledamöterna, och det har ni alla tagit del av.

Anf. 78 Finansminister ANDERS BORG (m):

Detta är ett viktigt Ekofinmöte och det är ett viktigt europeiskt råd som vi har framför oss.

Kommissionen har på den begäran som har gjorts från Europeiska rådet återkommit med en plan som heter *A European economic recovery plan for growth and jobs*, som jag antar att ni har läst.

Vi välkomnar starkt att man tar ett sådant initiativ, och det av flera skäl. Först och främst får det större effekt om vi agerar relativt koordinerat i Europa tillsammans, så att vi är

säkra på att alla länder är med och vidtar åtgärder och har en någorlunda likartad inriktning. Bland annat blir det mindre snedvridande effekter om vi agerar koordinerat. Det blir också mer trovärdigt om vi samfällt agerar för att vidta åtgärder.

Sverige, Tyskland, Danmark och kanske ytterligare något land hör till de få länder som redan anses uppfylla de här kraven. Vi har precis som framför allt tyskarna drivit linjen att vi måste beakta hela det budgetprogram som ligger. Då gör vi i princip det som krävs i denna budget, även om vi naturligtvis också har skäl att återkomma med ytterligare åtgärder och noggrant pröva detta.

Vår grundsyn är att det är viktigt att vi har en aktiv roll i finanspolitiken. Vi har ett läge där kreditgivningen i ekonomin inte riktigt fungerar på det sätt man skulle kunna önska. Vi har visserligen inte längre några inflationsrisker, men jag tänker inte ge mig in på att kommentera vad man ska dra för penningpolitiska slutsatser av det. Vi har oberoende centralbanker både i Europa och i Sverige. Men det finns ett behov av att komplettera detta med finanspolitiska åtgärder, dels för att säkra att kreditgivningskanalen är på plats och fungerar, dels för att det här är ett läge där penningpolitiken förmodligen är mindre effektiv än vad den normalt är. Det har svenska Riksbanken konstaterat, och det är närmast en självklarhet givet hur illa det finansiella systemet mår.

Vad är det då som krävs för att man ska få en finanspolitik som fungerar? Det första är att man agerar utifrån ett trovärdigt ramverk. Tappar man trovärdigheten blir finanspolitiken ineffektiv. Då får man inte genomslag därför att hushållen i stället sparar och därför att företagen blir oroliga och avstår från att investera. Därför är det väldigt viktigt att vi gör det här utifrån stabilitets- och tillväxtpakten, att vi arbetar utifrån ett känt och väl fungerande ramverk.

För svensk del betyder det naturligtvis att vi måste agera utifrån överskottsmål. Det är inget bekymmer om vi något enstaka år avviker från det eller till och med får mindre och tillfälliga underskott. Men det är viktigt att finanspolitiken utformas på ett sådant sätt att allmänheten och marknader ser att inom ett medelfristigt perspektiv är vi tillbaka i balans och vid de mål vi har. Det är därför som det är väldigt viktigt att vi också håller fast vid utgiftstak, budgetmarginaler och sådant vid en sådan här tidpunkt.

Man ska vara flexibel i finanspolitiken, man ska vara aktiv, men för att det ska fungera måste man vara det utifrån ett väl fungerande och trovärdigt ramverk. Den erfarenhet som jag tycker mig ha dragit av penningpolitiken är att när man kan vara som mest flexibel är när man har hög trovärdighet för sina mål, när man agerar med transparens och tydlighet och när människor förstår tankeramen för verksamheten. Samma sak tycker jag gäller för finanspolitiken.

Om jag skulle vara lite filosofisk skulle jag kunna säga att vi i dag har en samsyn bland ekonomer om att Keynesianism fungerar om den bedrivs på ett Friedmanitiskt sätt, det vill säga utifrån tydliga mål, tydliga institutioner och en långsiktig uthållighet i offentliga finanser. Då är Keynesianska åtgärder effektiva.

Det är också viktigt att vi hela tiden prövar alla permanenta åtgärder utifrån hur de fungerar långsiktigt. Det är inte så att kraven på politiken sjunker därför att vi har en svagare efterfrågan i ekonomin. Det som är permanent ska alltid prövas mot vad som ger största effekt på långsiktig tillväxt och störst effekt på varaktig sysselsättning.

Det vi gör temporärt måste naturligtvis prövas mot vad som har störst effekt på sysselsättningen. Kärnan i verksamheten måste vara att vi i varje dämpning försöker säkra stabiliteten på arbetsmarknaden. Det är problematiskt att människor får sämre konsumtion och att investeringarna faller, men det allra viktigaste är att arbeta med att stabilisera arbetsmarknaden. Det är naturligtvis utifrån att om människor har fastnat i arbetslöshet dröjer sig ofta arbetslösheten kvar på en hög nivå.

Det här är våra ingångsvärden i den europeiska diskussionen: Det är bra att vi agerar samfällt. Det är väldigt viktigt att vi gör det utifrån ett trovärdigt ramverk. Det är väldigt viktigt att permanenta åtgärder prövas utifrån Lissabonstrategi och våra egna tillväxtstrategier, så att vi inte tillåter olika särintressen och intressegruppers önskelistor att vara styrande utan snarare en noggrann prövning av vad vi faktiskt behöver. Det tredje är att de temporära åtgärderna måste ha så stor effekt på sysselsättning och arbetslöshet som möjligt, så att det inte blir allmänna åtgärder vi vidtar.

Det som dock är minst lika essentiellt är att vi får ordning på kreditkanalen – kreditgivningen till hushåll och företag. Jag skulle vilja beskriva situationen som att vi befinner oss i

ett omvänt Island. Island hade en banksektor som var många gånger större än den isländska ekonomin. Sverige har en exportindustri, ett investeringsbehov och ett kapitalbehov som är långt större än vårt banksystem. När jag själv jobbade på ABN Amro var Ericsson vår största globala kund. Detta har varit sant för Citibank, för Morgan Stanley och för en lång rad andra banker. De här har nu gått hem. Vi är alltså i en sits där vi i princip har ett handelskrig om krediter. När det ska ske kreditgivning i dag på Citibank, Deutsche Bank eller vad det nu är, står de svenska företagen längre bak i kön. Våra egna banker är pressade av att de inte är konstruerade för att klara hela den svenska exportindustrins intressen. Vi har alltså en stor *mismatch* mellan utbud och efterfrågan på krediter.

Nu kommer vi att ta ett initiativ för att Europeiska rådet ska göra uttalanden om att pressa utvecklingen ytterligare framåt. Vi måste vara mer ambitiösa när det gäller garanti-programmen.

Vi är kritiska till kommissionen. Arbetet har präglats mer av byråkrati än av flexibilitet. Tempot är fortfarande alldeles för lågt och måste höjas. Man måste acceptera att den grundläggande utgångspunkten är att återställa systemtrovärdigheten mellan bankerna, inte att lösa ut en och annan problembank.

Jag kommer i dag att tala med min brittiska kollega Mr Darling, min tyska kollega Peer Steinbrück och min franska kollega Christine Lagarde, och tillsammans med mina nordiska kolleger ska jag försöka agera för att Ekofinrådet gemensamt kan ställa sig bakom ett tydligare agerande från Europeiska rådet i rådsslutsatserna. Det tycker jag är väldigt viktigt att vi når framåt med, för om vi inte har ordning på kreditkanalen kan vi nästan göra vad vi vill med penningpolitik eller finanspolitik; vi kommer i vilket fall som helst att ha en väldigt tuff period framför oss. Ska vi vara helt ärliga vet vi allihop att vi har en lång vargavinter framför oss och att det dröjer innan vi ser några tydliga vårtecken.

G 20-mötet finns det inte så mycket att säga om. Ni har säkert läst om det i tidningarna och det är väl känt. Vi ska få en återrapportering till den 31 mars om detta. Vad som är centralt för oss är att vi får tillbaka de här frågorna in i IMF och Världsbanken. Det är mycket bättre att de diskussionerna sker där alla länder får vara med, och det är bättre att de

sker under ordnade former och med ordentliga sekretariatsunderlag. Det kan vara positivt med den typ av möten som man har haft, men för små länder och för hela världsekonomin är det väsentligt bättre att vi hela tiden trycker tillbaka så mycket som möjligt in i IMF och Världsbanken.

Frågan om färdplanerna tänker jag inte orda så väldigt mycket om, för den är inte kontroversiell.

Vi kommer också att ha en diskussion om chefslöner och bonusar. Jag tror att det är av avgörande betydelse att vi får framsteg där på europeisk nivå. Det är avgörande för att få legitimitet för de åtgärder vi vidtar för att få banksystemet att fungera. Det är avgörande att vi gör det på europeisk nivå så att samtliga banker och allra helst alla banker i världen hanteras på ett likartat sätt.

Det hävdas ibland i tidningarna att det skulle vara fråga om politisk populism när man tar upp de här frågorna. Jag tycker att det är att förringa värdet av de risker som det medför att ha bonussystem som uppmuntrar till ett vårdslöst kreditgivande och ett överdrivet risktagande.

Det är inte en fråga om att vi utifrån någon politisk diskussion kan vara upprörda över höga chefslöner i allmänhet, utan det är fråga om att det för den finansiella stabiliteten är absolut nödvändigt att vi får kontroll över bonussystemen. Sedan kan man naturligtvis i allmänhet ha moraliska synpunkter på alltför höga chefslöner, men det här är en fråga som dessutom har en oerhört viktig stabilitetsdimension.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Jag ska först ställa en fråga om det tekniska. Jag tror att vi ska ha en diskussion och fatta beslut om allt vi hört och läst per i dag och därefter ett förhandlingsuppläggsbeslut inför rådet, eftersom det händer så mycket under resans gång. Jag vill av det skälet fråga finansministern eller tjänstemännen ungefär när ni tror att det kommer ett slutsatsutkast inför Ekofin. Vi tar det när det kommer. Jag är mest nyfiken för planeringens skull.

Anf. 80 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det är ett extra EFK-möte insatt på måndag, och det sker nu ett intensivt arbete inför det. Vi tog på förra EFK-mötet initiativ till att diskussionen om garantisystemet skulle tas upp på Ekofin och fick gehör för det. Nu kommer det att

vara en ytterligare EFK-diskussion som handlar om en lång rad olika frågor men där också detta kommer att diskuteras. Därefter får vi rådsslutsatserna.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Vi får säkert anledning att återkomma då. Men då vet vi vad vi har för händer nu.

Anf. 82 LEIF PAGROTSKY (s):

Jag vill tacka finansministern för en väldigt intressant redovisning och problemorienterad och nyanserad genomgång av läget.

Jag skulle vilja göra tre kommentarer. Den första gäller det som finansministern säger om att när man i sådana här sammanhang ska stimulera är det oerhört viktigt att man har långsiktig uthållighet i de offentliga finanserna och trovärdighet i olika avseenden vad gäller det institutionella ramverket men också vad gäller det finansiella utgångsläget som man har skaffat sig under de bättre åren.

Jag skulle gärna vilja höra finansministern utveckla sin syn på den målkonflikt som ligger i att man efter tio år av valutaunion ännu inte har lyckats nå 3-procentsmålet i tongivande, viktiga länder under förhållandevis gynnsamma ekonomiska omständigheter. Nu ska man gå in i en extrem konjunkturedgång med kravet att stimulera, samtidigt som man har kravet på sig att inte bibehålla utan bygga en finanspolitisk trovärdighet som inte finns i utgångsläget. Nu vill vi alla att den stimulanspolitiken ska bli effektiv och fungera. Hur värderar finansministern målkonflikten och risken att den för de stora länderna, och därmed för valutaunionen som helhet, blir allvarligt förtroendeskadlig och att man kommer ut ur det här om fem år och har 15 års valutaunion utan att något enda år ha haft en trovärdig intern finanspolitisk regim? Jag gissar och utgår från att finansministern själv funderar mycket över de här frågorna, och han nosade lite på dem i sin inledning. Jag tycker att det skulle vara spännande att höra hans egen bedömning av detta.

Min andra reflexion gäller det som finansministern sade om det svenska näringslivets behov av finansiering och krediter. Det är självklart att deras behov av finansiering är väldigt stort. Att det nu har havererat är en av orsakerna till bekymren.

Finansministern säger att vi är beroende av lån från hela världen. Och ABN Amro sköter sina hemlandskunder och drar in stödet till Sverige som om det var någon sorts bidrag, när det är Sverige som har en extremt stor kapitalexport.

Sverige sparar ju enormt mycket mer än vi själva investerar. Tredje kvartalet, alltså juli, augusti och september, hade vi ett överskott i bytesbalansen på 63,4 miljarder kronor. För året som helhet skulle det motsvara någonstans mellan 200 och 250 miljarder i överskottssparande. Jag kan inte se att vi är beroende, totalt sett, av att importera pengar för att kunna finansiera vårt näringsliv från utlandet när vi i själva verket exporterar pengar – amorterar eller lånar ut – i den här takten.

Våra problem med finansiering är såvitt jag kan förstå inhemska problem, att detta väldiga sparande inte kan kanaliseras till dem som behöver låna pengar utan stannar någonstans på vägen trots alla de extrema åtgärder som Riksbanken och Riksgäldskontoret har vidtagit.

Det tredje jag vill kommentera är att jag tycker att det var väldigt bra, det finansministern sade om bonusarna. Finansministern hängde upp det på frågan om respekt och legitimitet för de åtgärder man vidtar, men jag vill addera en faktor till. Bonusarna har varit en ren turbo på risktagandet i den här sektorn. Bonusarna har varit destabiliserande och har varit en av de viktiga orsakerna till de problem vi sitter i nu, och det är allvarigare än att det bara är en fråga om psykologi och att lura väljarna att allt är rättvist hanterat.

Där kan ju finansministern beskriva för de andra hur vi i Sverige har avskaffat bonusarna i den största företagsgruppen i Sverige, den statliga företagsgruppen. Det har inte lett till rekryteringsproblem, och det har inte lett till brist på incitament så att vd:arna har börjat lata sig, utan vi har goda erfarenheter att delge andra.

Anf. 83 JACOB JOHNSON (v):

Finansministern hänvisade till stabilitetspakten. Sverige har ju en väldigt stor marginal där. Vi skulle kunna gå med underskott i kanske tio år med 1 procent av bruttonationalprodukten utan att bryta mot stabilitetspakten eftersom vi har så låg andel statsskuld i Sverige. Vi har ju ett särskilt ansvar för att möta anmodan från kommissionen att satsa för att öka efterfrågan.

Jag vill ta upp några ytterligare saker när det gäller den inriktning som kommissionen föreslår, till exempel när man diskuterar skattesatser. Det finns en möjlighet att lyfta fram miljösektorn om man ska diskutera differentierade momssatser.

Jag vill understryka det som också står i kommissionens papper om att koncentrera stödet till de *most vulnerable* och stödja de mest känsliga i samhället, till exempel genom att ha en högre a-kassa.

Något som jag tycker saknas i kommissionens papper är den offentliga sektorns betydelse för att hålla upp efterfrågan. Det tycker jag att man kunde få med i diskussionen liksom att staterna bör använda de möjligheter de har som ägare till bankväsendet att använda det instrumentet för att få ned räntorna till företag och låntagare.

Anf. 84 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag delar mycket av det synsätt som ligger bakom Leif Pagrotskys kommentar om de allmänna trovärdighetsproblemen för finanspolitiken i Europa. Det är alldeles uppenbart att de nordiska länderna är ett föredöme, och det är väl också skälet att vi är de enda som har möjlighet att agera mer kraftfullt och står på torra land. Det är naturligtvis jätteupprörande att engelsmän, fransmän, italienare och ett antal andra grovt vansköter sina offentliga finanser så att de nu sitter i en sits då det till och med finns diskussioner om att länder kan hamna i underskott på 5–10 procent. Det kanske är nödvändigt att man vidtar så långtgående åtgärder för att återställa kreditsystem och annat i de länderna, men det är klart att det inte kommer att dröja många månader förrän nästa diskussion börjar, nämligen om när man ska hantera det här. Det kommer att ha effekter på trovärdigheten för hushållsförtroende och för investeringsförtroende som kommer att vara framåtsyftande.

Vi har naturligtvis behov under 2009 och 2010 att vidta fler åtgärder. Vi har en budget i höst, och det kan säkert finnas diskussioner dessförinnan. Och vi kommer att kunna göra det med trovärdighet därför att vi under lång tid har skött oss. Jag kan gärna ge tidigare socialdemokratiska regeringar en eloge för det. Men det gör att vi på det sättet sitter i en helt annan sits än de länderna. Det här är en diskussion vi måste återkomma till gång efter gång.

Jag delar på intet sätt Jacob Johnsons synsätt att vi kan gå med underskott i tio år. Det tror jag skulle vara fullständigt förödande för våra möjligheter att hantera kriser. Det här är inte den sista krisen vi står i. Vi ska stå starka också i ingången av nästa kris. Om den kommer om två, tre eller fyra år vet ingen. Vårt enda sätt att stå starka är att nu se till att vi aldrig hamnar i en sits där hushållen börjar vänta sig skatthöjningar eller nedskärningar. Nu gäller det att vi kan ta oss igenom det här, medvetna om att det blir en lång vinter.

Det finns krav på åtgärder nu. Det kommer det att finnas i mars, i april, i höst och nästa år. Vi kommer att behöva återkomma många gånger till hanteringen av de här frågorna, och det ska vi hela tiden kunna göra utan att behöva stå som några kavallerister som är omgivna av indianer och har skjutit slut på alla skott. Då är vi i den sitsen att allmänheten tappar förtroendet för att vi har torrt krut, och vi skulle hamna i en sits där vi riskerar att annars agera på ett sätt som gör att man tappar förtroendet för offentliga finanser. Detta måste alltså vara väl avvägt.

Jag inser att detta är komplicerat, men det ligger väldigt mycket i den kritik som Leif Pagrotsky indirekt riktar mot de stora europeiska länderna. Det talar för att vi måste få stabilitets- och tillväxtpakten att bli ännu hårdare i goda tider för att den ska kunna vara mindre av ett hinder i dåliga tider. Jag vet inte riktigt hur man ska göra det exakt, men det är alldeles uppenbart att trycket i goda tider är för dåligt. Det måste vara ett mycket hårdare tryck på de stora länderna att agera ansvarsfullt.

Pagrotsky har naturligtvis rätt i detta med kreditgivningen och det grundläggande i att vi har stora bytesbalansöverskott som gör att vi bygger upp ett nationellt sparande. Men jag tror också att väldigt mycket av detta handlar om att en del av exportföretagen säljer väldigt stora system – jag tror att detta gäller för både lastbilar, telekom och ett antal andra stora branscher – där en del av affärsidén har varit att man också har tillhandahållit kreditgivning till sina utländska kunder. För den kreditgivningen tror jag att man i huvudsak har varit beroende av utländska företag, alltså utländska banker, och det är det som nu inte riktigt är på plats.

Jag tror att det garantipaket vi har gjort är ett viktigt steg. Jag tror att vi måste förstärka det. Jag tror att vi måste agera europeiskt och svenskt. Jag tror också att vi måste ha bered-

skap att göra andra saker för att få kreditgivningen att fungera. Jag tror att det finns en lång rad åtgärder som vi har skäl att fundera på i det avseendet.

Turbo på risktagande, sade Leif Pagrotsky. Ja, var jag inte tillräckligt tydlig kring bonusar så är jag gärna det nu. Det är naturligtvis detta som är kärnproblemet. Man har haft handlare som har suttit. Har de ett riktigt bett tjänar de groteska pengar med hundratals miljoner i bonusar. Har de helt fel får de i värsta fall sparken och börjar på en ny bankfirma. Det är klart att det är en snedvridning i detta. Kortsiktig lönsamhet och girighet har varit en mycket viktig riskfaktor i detta. Jag delar uppfattningen om den analysen. Sedan tillkommer naturligtvis också att det finns ett moraliskt effektivitetsdilemma i det.

Jacob Johnson tog upp frågor om olika typer av skattesatser och a-kassa. Något man absolut inte bör göra i ett sådant här läge är att vidta dåliga åtgärder. Med dåliga åtgärder menar jag sådant som har negativ effekt när det gäller arbetslöshet, sysselsättning och tillväxt på lång sikt. Det är min bestämda övertygelse. Där delar Jacob Johnson och jag inte synsätt, men det är min bestämda övertygelse att en höjning av a-kassan skulle leda till en högre jämviktsarbetslöshet och en lägre långsiktig sysselsättning, och därför bör man undvika det. Man bör också undvika ineffektiva efterfrågestimulanser, sådant som i huvudsak inte har så stor effekt. Vi vet att allmänna stimulanser kanske kostar 3–4 miljoner per jobb.

Vad vi bör göra är att vidta effektiva och bra åtgärder, sådant som vi ändå borde göra. Det kan gälla infrastruktur eller förbättringar inom vård och omsorg. Det är sådant som är effektivt. Det är sådant vi borde diskutera. Och det allra bästa är om vi gör tillväxtbefrämjande insatser. Det är naturligtvis det viktigaste av alltihop, alltså både efterfrågestimulerande och långsiktigt riktiga insatser.

Vi kan diskutera olika skattesatser. Jag delar Jacob Johnsons syn att det allra viktigaste är att sänka skatten för dem med låga inkomster, därför att de har större benägenhet att konsumera de lättnader de får.

Vi pratar om tillfälliga momssatser här. Ja, en sak som ligger i kommissionens papper är ju att sänka i tjänstesektorn. Det kan man tycka är bra i allmänhet. Jag tycker att det är bra i allmänhet; det är därför vi har drivit det. Men det

finns en annan aspekt av det, och det är att importinnehållet i dag är väldigt högt i de flesta länder. Det betyder att om man sänker momsen i största allmänhet kommer mycket av det att lämna landet och man får en mycket ringa stimulanseffekt när vi lever i öppna ekonomier med en rörlig växelkurs. Att tillfälligt sänka momssatsen för tjänstesektorn får naturligtvis väsentligt större effekter på den inhemska ekonomin, vilket jag tror är ett av skälen till att det, trots det tyska motståndet, finns med i det här kommissionspapperet.

Jag försökte här svara upp mot Leif Pagrotskys och Jacob Johnsons lite filosofiska frågor här genom ett lite bredare resonemang.

Anf. 85 MONICA GREEN (s):

Tack för redogörelsen! Jag vill börja med att säga att det är bra att Anders Borg också ger en eloge till Socialdemokraterna för att vi hade ordning och reda i ekonomin. Vi hade nämligen en diskussion här tidigare där det antydde att det bara är de två sista åren det har varit det. Det är bra att finansministern står fast vid de åsikter som han har framfört tidigare.

När det gäller både finanspolitiken och penningpolitiken har vi noterat att finansministern säger att det är viktigt att få finansmarknaden på plats, alltså att penningpolitiken fungerar och verkar fullt ut innan man tar till andra åtgärder. Vi tror ju att man kan göra två saker samtidigt. Man kan jobba stenhårt med att garantiprogrammet kommer på plats. Det är för övrigt förvånande att det inte har gjort det än när vi hade så bråttom i både Sverige och andra länder och fick agera snabbt, på tre dagar, här i riksdagen, och ännu är det väldigt få som har gått med. Men trots det måste man ju klara av att också se till att man får en finanspolitik och en politik som gör att vi stimulerar ekonomin.

Jag har två frågor. Den ena handlar om garantiprogrammet eller bankgarantiprogrammet. Om finansministern ska ta initiativ och det ska pressa på utvecklingen vore det intressant att veta vad man ska vara tydlig med och vad man ska kräva. Kommer det att bli en generell garanti så att alla banker ska gå med, eller på vilket sätt ska tydligheten uppnås? Det skulle vara bra att veta.

Dessutom vore det intressant att få veta vad Anders Borg har för synpunkt på varför det har gått så trögt här hemma.

Man kanske lär sig något av det, om det går trögt även i Europa. Eller kan det vara så att Mats Odell och Anders Borg hade olika utgångslägen när vi satte det här på plats, så att Mats Odell stod i kammaren och sade att det inte var nödvändigt att alla gick med men att Anders Borg har varit väldigt tydlig med att det här ska vara generellt och att alla ska gå med. Alltså: Kan det vara det att det har varit lite olika budskap från regeringens olika företrädare som har gjort att bankerna inte har gått med, eller är det som Anders Borg säger att de inte vill gå med för att det ställs krav på det här med bonusarna? Det finns antagligen fler synpunkter på det, särskilt från bankerna.

När vi hade förra mötet gick Anders Borg ut och ställde sig hos mediernas representanter här utanför och sade: Nu ska konsumenterna trycka på. Nu ska konsumenterna ringa sina banker och kräva att de går med i garantin, att räntorna sänks och att bonusarna tas bort.

Sedan har jag uppfattat att Anders Borg har tonat ned det kravet något efter att han hade möte med bankdirektörerna. Det skulle vara intressant att veta varför i så fall.

Sedan när det gäller finanspolitiken sade Anders Borg att man inte kan vara keynesiansk om man inte är trovärdig, och vi måste hålla ut här, för det kommer att bli en lång vinter och det kommer åtgärder och krav på åtgärder hela tiden. Ja, kraven på åtgärderna kommer att få en snöbollseffekt. Om det inte blir ytterligare extraordinära åtgärder nu kommer det ju att bli än värre. Vi vet att det går att mildra lågkonjunkturer och kriser om man tar till extraordinära åtgärder.

Och det är ju så många nu som kräver att det ska till extraordinära åtgärder. Det är ju era egna ekonomer, småföretagen, Svenskt Näringsliv, LO-ekonomerna, fackförbund och oppositionen. Alla kräver extraordinära åtgärder och en aktiv finanspolitik för att mildra och för att kanske också slippa de många fler krav på åtgärder som kommer senare om man inte gör någonting nu. Jag skulle vara intresserad av att få kommentarer till det.

Tyvärr har jag en debatt i kammaren, så jag måste gå omedelbart, men jag kan ju läsa protokollet sedan eller lyssna på mina kamraters kommentarer. Jag ber om ursäkt för detta.

Fru ordförande! Tack så mycket, finansministern, för din föredragning, som jag tyckte var väldigt intressant. Du inledde med att du välkomnade EU:s initiativ. Jag vill egentligen veta hur mycket sanning det är i det uttalandet.

Det är av den enkla anledningen att EU och EU-kommissionen nu agerar som en regering på EU-nivå med finansministerambitioner att ta initiativ till olika åtgärder på europeisk nivå. Det är något nytt på EU-nivå att detta sker.

Sedan kan man välkomna att det sker något på EU-nivå. Det har Miljöpartiet gjort när det gäller initiativet med det finansiella ramverket. EU har hittills haft inflytande över ramverket. Men EU har aldrig haft inflytande på själva budgeten. Det är vad detta initiativ handlar om.

Det är en rätt intressant diskussion om man tycker att det är viktigt eller inte. Jag förväntar mig att det blir en diskussion på finansministerrådet om detta. Jag har också synpunkter på innehållet i förslaget, men vi återkommer till det. Jag vill först fråga om finansministern om det rent principiella och om han tycker att det är bra.

Den andra saken är att det läggs fram ett förslag på nya initiativ, eller att EU-kommissionen talar om nya initiativ. Den svenska regeringen och finansministern, och vi hörde också tidigare i dag näringsministern, säger att vi kan räkna in gamla budgetförslag, det vill säga att man kan räkna in de förslag som den svenska regeringen gjorde i augusti i detta.

Men det är inte det förslag som kommissionen har presenterat. Där har man sagt att det ska vara nya initiativ med tanke på den nya situationen med lågkonjunktur och den finansiella krisen. Det måste också betyda om Sverige välkomnar EU:s förslag att den svenska regeringen tänker lägga fram nya budgetförslag, eftersom man annars inte följer EU:s förslag. De kraven handlar om att det kommer några stimulanspaket från den svenska regeringens sida.

Den andra delen av det ekonomiska paketet från EU-kommissionen är givetvis att man säger att man ska följa tillväxt- och stabilitetspakten. För Sveriges del är det inga problem. Men jag kan förvänta mig en diskussion på finansministermötet därför att vissa länder trots högkonjunkturen fortfarande inte klarar målen eller är nära däromkring.

Små länder har nu börjat protestera mot detta. Man kan inte ställa upp med 1 eller 1 ½ procent av bnp för nya åtgär-

der, eftersom man ligger så nära gränsen. Då är frågan: Hur ska detta balanseras? Är det några länder som ska lägga in mer pengar, eller är det ett krav på varje land? Jag skulle gärna vilja höra hur finansministern kommer att ha den diskussionen på ministerrådsmötet.

Det står också i underlaget från kommissionen att man ska ha en diskussion om globaliseringsfonden. Det är den globaliseringsfond som Sverige har varit emot men som trots allt infördes. Det står att man ska se över globaliseringsfondens finansiering. Jag tolkar det som att man vill ha mer pengar till globaliseringsfonden, vilket Sverige har varit emot. Jag vill veta vad finansministern anser om den punkten.

Sedan gäller det själva innehållet i förslagen. Finansministern nämnde mycket att vi också måste investera för miljöfrågorna. Där har regeringen själv skrivit att man ska ta hänsyn till att finanskrisen inte får vara någon ursäkt för att man inte ska ta itu med långsiktiga strukturella reformer. Jag tycker att det är viktigt att man också säger att det inte får stå i motsättning till klimatkrisen och de åtgärder som måste göras på detta område.

Därför måste reglerna och åtgärderna vara ganska glasklara på den här punkten. Där eftersöker jag om den svenska regeringen ska lägga fram fler förslag på infrastruktursatsningar i Sverige när det gäller järnvägssatsningar eller om man bara ska ägna sig åt renovering.

Jag tror att jag nöjer mig där, eftersom jag tror att ordföranden ser lite uttråkad ut. Jag kan återkomma sedan.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Jag blir aldrig uttråkad av Ulf Holm! Du får gärna återkomma sedan.

Anf. 88 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag ska göra ett tappert försök att svara på väldigt många och väldigt komplicerade frågor. Jag börjar med Monica Greens reflexioner om god ordning under de socialdemokratiska åren. Låt mig formulera det så här.

Vi är inte riktigt överens på den punkten. Sverige har skött sig väsentligt bättre än de flesta andra europeiska länder och väldigt bra relativt de tidigare problem vi har haft med offentliga finanser.

Samtidigt har vi högst påtagligt förstärkt budgetprocessen på ett par tre punkter. Det första är att vi har återställt regelverket för budgeteringsmarginaler. Vi har normen 1 ½ procent första året, 2 procent och 3 procent tredje året.

Det är väldigt viktigt att budgeteringsmarginalerna är på plats. Vi har släppt igenom budgeteringsmarginaler på över 10 miljarder varje år mot slutet av året medan de under åren dessförinnan ofta slutade på någon miljard.

Vi har inte flyttat utgifter över åren för att klara utgiftstak utan uppfyllt detta med råge. Vi har återinfört de treåriga utgiftstaken, som är en viktig del för att man ska ha en långsiktighet och en ordentlig prövning på utgiftssidan.

Vi har reducerat skatteutgifterna högst påtagligt och dramatiskt från det som byggdes upp under de tidigare åren. Därför är enligt min uppfattning ordningen redan bättre nu.

Detta ska inte heller förringa den väldigt goda ordning Sverige hade under den förra regeringen i jämförelse med de flesta europeiska länder. Men jag förbehåller mig rätten att ha båda dessa uppfattningar samtidigt.

Sedan går jag till frågan om garantisystemen. Ska vi vara förvånade över detta? Låt oss komma ihåg vad som har varit Sveriges hållning och som jag redovisat här många gånger. Garantisystemen skulle in. Det fanns ett starkt motstånd mot det. Vi fick slåss för att ordet bankgaranti över huvud taget skulle nämnas.

Vi ville att garantierna skulle vara breda för att lösa systemfrågorna och inte smala och snåla för att lösa enskilda bankers problem. Det har varit vår hållning hela vägen.

Vi måste dock följa det regelverk som snarast kommissionen har satt upp i sina tolkningar. Vi kan inte ha avvikande avgifter eller avvikande regelverk eftersom då godkänns inte de svenska systemen. Vi måste följa det som gäller internationellt.

Det var vad som föranledde mig att på förra EU-nämndsmötet och på förra Ekofinsammanträdet föra upp frågan. Det är väldigt viktigt att kommissionen ser systemförtroendet som nyckeln för arbetet och inte den hårda prövningen av konkurrensneutralitet och vad det nu är.

Jag kommer vid Ekofinmötet nu på tisdag att förstärka min kritik mot kommissionen. Vi har anledning att vara mycket kritiska till att arbetet har varit byråkratiskt, senfärdigt och inte präglats av den nödvändiga flexibiliteten.

Det har föranlett läget i praktiken för de länder som först godkänts – Danmark, Sverige, Finland, Tyskland och Storbritannien. Trots det har samtliga de länderna kvar höga räntedifferenser, bristande kreditgivning och alldeles för höga räntekostnader för hushållen.

Därför måste vi nu igen ta tag i de här frågorna. Vi måste få ett system som återställer systemtrovärdighet och som inte präglas av en ambition att bara rädda problembankerna.

Hur ska vi vara tydliga om detta? Vi kommer att vara tydliga med att vi anser att Europeiska rådet bör göra ett ställningstagande för att kommissionen ska återkomma med förslag på det här området. Det är klart att det måste ske med stor skyndsamhet.

Det finns på den här punkten naturligtvis inga som helst skillnader mellan mig och Mats Odell i synsättet. Ska det fungera bör bankerna i Sverige vara med i systemet, och det bör vara ett brett system som återställer systemtrovärdigheten.

Det finns ett antal problem kring detta. Jag är övertygad om att det initialt var kring bonusarna som skon klämde. Jag är väldigt övertygad om att så var fallet. Jag tror dock att bankerna kände under processen och när vi och andra kritiserade dem att de inte kunde hålla fast vid det, utan nu har man accepterat att bonusarna måste begränsas.

Det har funnits problem med en del skrivningar i garantierna om expansionsklausuler och sådant som har begränsat. Där tror jag att mycket handlar om att klargöra tydligheten i systemen. Det är naturligtvis så att vi måste se över hur vi kan komplettera själva garantisystemet för att det ska bli effektivt och fungera väl. Mats Odell och jag har ett väldigt bra samarbete om hur vi ska föra det framåt.

Jag kommer åter till Keynes. Jag tror att Monica Green möjligtvis tolkade det som att jag sade att man inte skulle vara Keynesiansk. Om vi menar att vi ska föra en efterfrågestimulerande politik i perioder av låg tillväxt är det självklart att man ska vara Keynesiansk i den meningen. Men man ska vara det utifrån god ordning och reda.

Det räcker inte att bara ohämmat stimulera, utan man måste veta att åtgärderna är långsiktigt riktiga, det efterfrågestimulerande temporärt och riktat så att det inte ifrågasätter långsiktigheten. Det ska ske utifrån ramverken. Annars

tappar man trovärdighet. Det är en modern Keynesianism, eller en Friedmanitisk Keynesianism om man så vill.

2008/09:12
28 november

Monica Green sade att man enkelt kan förhindra genomslaget av detta. Låt mig ge ett enkelt räkneexempel. Våra och andras prognoser ligger nu på en sysselsättningsminskning på 50 000–100 000. En allmän efterfrågestimulans kostar enligt de mest vederhäftiga beräkningar som vi har 3–4 miljoner kronor per jobb.

Det skulle betyda att om vi inte ska ha en lågkonjunktur utan sysselsättningen ska stå fast måste det handla om en allmän efterfrågestimulans på 150–300 miljarder. Det är helt otänkbart att något ansvarsfullt parti i Sverige skulle föreslå efterfrågestimulanser på 150–300 miljarder. Det skulle fullkomligt föröda de offentliga finanserna och leda till att effekten förtogs.

Det vi kan göra är ett mindre paket. Om jag tar Socialdemokraternas paket, som jag har invändningar mot för form och annat, är till och med det paketet avvägt så att det inte skulle föröda de offentliga finanserna. Men det skulle å andra sidan inte heller skapa 50 000–100 000 i ökad sysselsättning. Vi måste mildra effekten och inrikta oss på arbetsmarknaden så att människor inte fastnar i arbetslöshet. Men vi kan inte isolera Sverige från världen.

Jag hoppar från dessa många svåra frågor över till Ulf Holms fråga om EU-initiativet. Här får jag nog ändå säga att jag tror att Jacob Johnson, Ulf Holm, Sven Gunnar Persson, Susanne Eberstein och alla här inne kan skriva ihop program som ryms inom detta rätt vida papper som kommissionen har presenterats. Jag är övertygad om att nästan de flesta stimulanspaket som Miljöpartiet är berett att snickra ihop också ryms inom de rätt allmänna riktlinjerna.

Skulle de göra något där vi tvingades att göra saker som vi själva inte vill skulle de göra fel. I och med att de bidrar till koordinering blir det mer samordnat, mer effektivt och mindre snedvridningar. Då tycker jag att det är rimligt gör detta, eftersom det är ett extraordinärt läge. Sverige, Europa och världen befinner sig i ett väldigt svårt läge.

Nu är det inte Ulf Holm eller Sveriges riksdag som bestämmer hur vi ska tolka kommissionens initiativ. Här finns det diskussioner kring EFK mellan medlemsländerna inför Europeiska rådet. Det är alldeles uppenbart att Tyskland,

Sverige, Finland och Danmark kommer att kunna tillgodo-
räkna sig sina budgetar. Det är så det kommer att vara.

Det har tyskarna varit mycket tydliga med. Jag föreställer
mig att den tyske socialdemokratiska finansministern har en
identisk uppfattning. Jag ska till och med säga att vi snarast
har tagit rygg på dem i det avseendet. Jag är inte säker på att
det i europeiskt sammanhang är en höger-vänster-fråga.

Samtidigt är det så när man tittar på kommissionens
sammanställningar av konvergensprogram har Sverige för
2008 och 2009 den mest expansiva budgeten i hela Europa.
Det finns inte något land som har en mer kontracyklisk fi-
nanspolitik i hela Europa än Sverige enligt kommissionens
sammanställning.

Sedan kan vi debattera om detta är tillräckligt och vad
som behöver göras mer. Vi har olika ideologiska uppfatt-
ningar om vad det ska ha för innehåll. Ulf Holm vill ha mer
snabbtåg, och jag vill kanske ha mer andra åtgärder. Men vi
kan inte bortse från verkligheten. Verkligheten är att Sverige
enligt kommissionen har den mest expansiva budgeten av
alla medlemsländer.

När det sedan gäller globaliseringsfonden är jag lite osä-
ker på om jag kan ge ett klockrent svar på den frågan. Vi ska
använda alla medel som Sverige kan utnyttja för att säkra att
vi får ordning på jobb och sysselsättning i Sverige. Det gäller
naturligtvis också globaliseringsfonden. I ett sådant här läge
kan man se att finns åtgärder där den kan vara med och
hjälpa till.

Frågan var hur vi ser på globaliseringsfonden långsiktigt.
Det har jag inget bra svar på i dag. Vi kan gärna återkomma
till det.

Ni får ursäkta att det blev långt. Men det var relativt
många frågor som Monica Green och Ulf Holm ställde.

Ulf Holm hade faktiskt en fråga till. Den gällde innehållet
och miljöpolitiken. Vi hade ju ett offensivt miljöprogram i
vår budget med investeringar på den gröna sidan som jag tror
är relativt långtgående i jämförelse med andra europeiska
länder. Ulf Holm och jag är helt överens om att vi gradvis
och successivt måste vidta kraftfulla åtgärder för att hantera
klimatkrisen och att detta inte ändras av den pågående kri-
sen.

Sedan har Ulf Holm och jag olika uppfattningar om bety-
delsen av att just nu göra mycket kraftiga bensinskattehöj-

ningar och införa kraftiga belastningar på fordonsindustrin och indirekt på svensk skogs- och massaindustri. Där har vi olika syn. Det är närmast en inrikespolitisk fråga.

Jag tycker inte att man ska sänka miljöambitionerna för att det är lågkonjunktur, men man kanske bör anpassa tajmningen. Att vi ska höja koldioxidskatter på sikt är jag övertygad om; det kommer att bli nödvändigt, men jag är rätt tveksam till att just nu organisera en inhemsk oljeprischock.

Låt mig bara nämna att jag ska tala med min brittiske kollega kl. 12, och vi bör ha avslutat det här mötet om 15 minuter för att jag ska hinna. Jag skulle uppskatta om vi kunde göra det. Annars blir det svårt att hitta en ny tid för mitt samtal med min brittiske kollega.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Jag hoppas också att vi hinner. Jag nämner i förbifarten att riksdagen yttrade sig om budgetöversynen och då var enig om att globaliseringsfonden var icke ändamålsenlig. Den skrivningen minns jag rätt tydligt. Jag antar att det är detta som Ulf Holm refererar till.

Anf. 90 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Det är bra att finansministern har insett att det blir en lång vargavinter. Det är därför det är så intressant att ministern säger att vi måste vara redo för nästa kris. Vi instämmer fullt ut men talar om två till fem år. Vi vet ju ingenting i dag. Den här vargavintern kanske inte har gått över om två tre år heller.

Ett svagt ögonblick trodde jag att finansministern och regeringen hade insett just detta med temporära åtgärder och vad man kan göra för att stimulera arbetsmarknaden och att man faktiskt på allvar skulle ta tag i detta både i Sverige och i Ekofin och i EU. Men med svaret på Jacob Johnsons fråga, att man inte ska vidta dåliga åtgärder, som höjning av akassan eller att stimulera arbetskraften, förstår jag att det inte var detta som ministern avsåg. Det är oroväckande på flera olika sätt med tanke på hur man till exempel kan stimulera köpkraften, som ändå är en del av detta.

Min konkreta fråga handlar faktiskt om fordonsindustrin, stimulanspaketet och den oro som finns. Det går rykten, och eftersom finansministern nu snart ska tala med sin engelske kollega och även med sin franske kollega och så vidare

2008/09:12
28 november

kunde det vara intressant att få redovisat om han kommer att ta upp den här frågan. Enligt de rykten vi har hört planerar man i Tyskland, i Frankrike och även i England stimulanspaket för fordonsindustrin. Med tanke på den svenska inhemska industrin kan vi känna en stark oro för att Tyskland hjälper Opel på vägen medan vi i Sverige inte vidtar några åtgärder. Det skulle vara bra att få svar från finansministern. Kommer han att ta upp den här frågan med sina kolleger? Det gäller hur vi hanterar statsstödet och att det ska vara konkurrensneutralt, som ministern ju sade i sin inledning. I dagsläget är just den här frågan av stor vikt.

Anf. 91 JACOB JOHNSON (v):

Jag ska försöka fatta mig kort och hoppar över en del.

Jag förordar inte underskott i tio år. Det var ett exempel: Sverige skulle kunna gå med enprocentigt underskott i tio år utan att bryta mot stabilitetspakten. Vi har så goda finanser att vi kan vara offensiva, och då tycker jag att vi ska ta vårt ansvar inom EU och naturligtvis för dem vi ska jobba för i Sverige.

Sedan har jag en fråga, som jag ställde tidigare, om ministern är beredd att lyfta fram betydelsen av den offentliga sektorn. Om det nu blir nedskärningar och uppsägningar i den offentliga sektorn ökar ju arbetslösheten. Här finns en möjlighet för länderna att hålla uppe sysselsättningen genom att se till att kommuner och landsting i till exempel Sverige kan behålla sina anställda.

Anf. 92 FREDRIK OLOVSSON (s):

Finansministern berömde sig förut av att han kunde ha flera uppfattningar samtidigt. Det kan ju vara bra ibland. Jag tyckte också att han hade det i den fråga som Leif Pagrotsky tog upp tidigare och som gällde valet mellan att långsiktigt bygga förtroende för stabilitetspakten, för de offentliga finanserna och möjligheten att agera eller att vara expansiv också i de länder som ligger på 3-procentsgränsen. Vilken är den svenska uppfattningen? Ska man släppa på spärrarna i stabilitetspakten, eller ska man stimulera?

Anf. 93 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Jag hoppar över en hel del nu. Jag skulle bara vilja säga att jag kommer att anmäla avvikande mening när det gäller regeringens upplägg inför Ekofin med anled-

ning av att jag inte har fått tillräckligt bra svar och att jag tycker att den svenska regeringen måste markera att finanskrisen inte får vara en ursäkt för att inte göra miljöåtgärder. Jag tycker faktiskt att finansministern slirade på att åtgärder kanske ska skjutas framåt för att vi i dag inte kan göra något på grund av den uppkomna situationen. Jag tycker att det är fel synsätt.

Sedan finns det en hel del skrivningar i kommissionens förslag som jag inte instämmer i och vars egentliga innebörd jag tycker är otydlig. Det gäller bland annat detta om globaliseringsfonden och statsstöd. Vi vet att flera länder kommer att vilja trycka igenom detta. Där vill jag att finansministern ska vara väldigt tydlig.

Anf. 94 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag ska försöka fatta mig mycket kort och delvis hänvisa till mina tidigare svar.

Vi har i regeringen talat om mörka moln, vinter och stormar redan sedan förra vintern. Jag känner inte riktigt igen mig i den bild som Adolfsson Elgestam ger.

När det gäller temporära åtgärder är det klart att de måste vara riktade, temporära och effektiva om det ska vara någon mening att genomföra dem. Förslaget om att höja a-kassan är, föreställer jag mig, inte temporärt. Jag vill också påpeka att jämfört med andra efterfrågestimulanser har det den negativa effekten att det försämrar lönebildningens funktionssätt, leder till högre jämviktsarbetslöshet, lägre sökbeteende och, för att tala med Stephen Nickel, den brittiske Labourekonommen: Det existerar inte någon ekonomisk modell för arbetsmarknaden där högre a-kassa inte leder till högre arbetslöshet. Så är varje tänkbar modell för arbetsmarknaden konstruerad enligt vedertagen forskning.

I sådana fall är det bättre att man stimulerar ekonomin med andra åtgärder än med sådana som är långsiktigt skadliga. Men jag tänkte inte upprepa en hel budgetdebatt här.

När det gäller EIB vill jag påpeka att det inte finns något som säger att inte svensk fordonsindustri kan ta del av dessa program. Det finns inget hinder alls för detta. Det måste vara likabehandling för samtliga fordonsindustrier i Europa på denna punkt. Här kommer vi att vara så offensiva vi kan för att de svenska fordonsklustren ska ha god chans att få vara med i systemen.

Jacob Johnson framhåller värdet av den offentliga sektorn. Jag är övertygad om att till exempel de åtgärder inom skola, rättsväsen, sjukvård, äldreomsorg och barnomsorg som vi har diskuterat bidrar till detta. De har en positiv effekt på både kunskaper och efterfrågan. Jag vill verkligen understryka att en viktig del av en sådan här politik är åtgärder för offentlig sektor. Men detta ligger redan i vår budget.

Jacob Johnson säger att vi ska vara offensiva, och jag vill påpeka att vi lägger fram den mest expansiva budgeten i Europa. När vi utvärderar detta nästa år kommer vi – det är jag övertygad om – att se att vi har den mest expansiva budgeten i Europa då också.

Så kommer jag till Fredrik Olovssons fråga om hur man ska se på 3-procentsnormen. Ni får ursäkta att jag försöker pressa ihop mina svar. Det hela beror ju på varför 3-procentsgränsen överskrids. En sak är att det sker för att det är ofrånkomligt när man får bankkriser att man belastar den offentliga balansräkningen. Det måste göras oavsett vad det får för budgetkonsekvenser, och det är också temporärt. Man måste låta automatiska stabilisatorer verka, alltså att man ser till att inte höja skatter eller strama åt under sådana här perioder, vilket en del länder annars skulle behöva göra.

Om man däremot är aktiv med omfattande åtgärder när man redan ligger med underskott på över 3 procent tror jag att man riskerar att skapa en situation där hushållen börjar undra när åtstramningen kommer. Det är en helt annan sits för länder som Sverige, som sitter med överskott.

Jag har fått mycket kritik för att vi sparar i ladorna. En del av dem som nu går på om att det behövs program – det gäller nu inte Socialdemokraterna – har ju hela tiden hävdat att vi inte behöver några överskottsmål eller starka offentliga finanser. Det är väl inget konstigt att de tycker det nu också, men jag har lite svårt att ta den uppfattningen på allvar. Men jag menar alltså inte Fredrik Olovssons uppfattning.

Ulf Holm säger att jag inte har varit tillräckligt utförlig och tydlig. Jag försöker vara så utförlig och tydlig som jag kan. Jag får beklaga om det är så. Det kan också vara så att vi har olika utgångspunkter och att Ulf Holm till exempel anser att vi bör höja koldioxidbeskattningen kraftigt i en lågkonjunktur medan jag anser att man bör göra det mer försiktigt och gradvis och kanske inte under de perioder då oljepri- serna redan har en stor och negativ effekt. Men där tror jag

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Punkten 3 har tre delar. Vad gäller olje- och råvarupriser är det en rapport som är omnämnd här. Notera att detta är en informationspunkt. Delpunkterna 1 och 3 ska jag däremot sammanfatta med att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. För säkerhets skull konstaterar jag också att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga men noterar avvikande meningar från v och mp.

Punkt 4 har fyra delar som samtliga har behandlats i riksdagen förut på olika sätt. Del 1 har varit föremål för finansutskottsöverläggningar med Mats Odell, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Del 2 har varit i EU-nämnden förut, den 3 oktober, då det fanns enhällig majoritet för regeringens ståndpunkt. Den har också blivit överlagd om med nämnde Odell i finansutskottet, där det också fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Del 3 informerades finansutskottet om den 28 oktober, och del 4 har varit i nämnden inför förra Ekofin, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Denna punkt är ju också rätt lik punkten 3.3 också.

Nu förväntas punkt 4 bli en A-punkt på rådet, det vill säga att det inte väntas någon diskussion. Om någon ändå vill säga något nu får ni naturligtvis göra det. Vill finansministern kommentera detta?

Anf. 96 Finansminister ANDERS BORG (m):
Nej.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att vi har majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 5, Beskattning. Även den har blivit behandlad av riksdagen förut. Det har varit överläggningar i skatteutskottet i den första frågan, momsfrågan, den 30 oktober, med finansministern. Då fanns det majoritet för regeringens ståndpunkt, med avvikande meningar från s, v och mp. Den frågan var också uppe i nämnden den 31 oktober, då det fanns stöd för regeringens förhandlingsupplägg, med avvikande meningar från s, v och mp. Nu förväntas dis-

kussion om en allmän riktlinje under punkten 5.1, om moms. Vi tar beskattningspunktens delar en i taget.

Anf. 98 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag ska inte upprepa alla goda argument för att göra en översyn av skattestrukturen på momssidan. Det är väl bekant att låg moms på tjänster, framför allt sådana som man kan ersätta med eget arbete, där det finns en omfattande svart sektor och där kapitalstocken är låg, har stora effekter på sysselsättningen. Detta är väl belagt, till exempel i rapporten från Copenhagen Economics. Samtidigt finns det en allmän skepsis bland medlemsländerna eftersom många av de existerande nedsättningarna inte kan förklaras eller försvaras utifrån effektivitetshänsyn. Icke desto mindre kan de vara viktiga.

Ingen här förespråkar kraftigt höjd matmoms, trots att ingen skulle kunna hävda att det har en positiv effekt på sysselsättningen. Det är som det är, så att säga. Jag ska inte upprepa hela denna diskussion, för ståndpunkterna är relativt välkända.

Jag tror att trycket på tyskarna att ge med sig är monumentalt. Jag tror att det har förstärkts kraftigt inför detta möte i Europeiska rådet. Det faktum att detta står i kommissionens rapport indikerar ju att trycket på tyskarna tilltar. Det skulle vara en mycket effektiv sysselsättningsåtgärd och en mycket effektiv konjunkturpolitisk åtgärd att få till stånd en sådan här lättnad.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Vi ska ju förhålla oss till det som hänt sist eftersom det har varit sådana överläggningar i skatteutskottet ganska nyligen.

Anf. 100 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Vi vidhåller vår avvikande mening som vi har haft sedan tidigare.

Anf. 101 FREDRIK OLOVSSON (s):

Detsamma gäller för oss.

Anf. 102 JACOB JOHNSON (v):

Det gäller även för Vänsterpartiet.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga och noterar avvikande meningar s, v och mp.

Vi går över till punkt 5.2 om förslag till direktiv angående försäkringstjänster och finansiella tjänster. Detta är en rapport. Behöver vi alls fatta beslut om den?

Anf. 104 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag kan fatta mig väldigt kort.

Arbetet har ju pågått en längre tid. Det här är en avrapportering. Det finns ett lagförslag med lite olika delar.

Jag tror inte att den kommer att stå i fokus på Ekofinmötet. Jag tror att det mer kommer att handla om den finansiella krisen, så jag säger inte mer här.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Eftersom frågan har politiskt innehåll gör vi ändå så att jag konstaterar ett stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Punkten 5.3 om skatt på inkomster av sparande ska enligt noteringarna kunna bli en falsk B-punkt, det vill säga att det inte förväntas någon diskussion i den frågan heller.

Anf. 106 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag tror att det kommer att bli diskussion. Tyskarna kommer att göra inlägg i den här frågan. Vi kommer att göra inlägg i den här frågan. Danskarna kommer att göra inlägg i den här frågan. Det är för att hålla uppe trycket på sparandedirektivsarbetet. Det är inte så långt kommet. Mycket återstår, men det är väldigt viktigt att vi håller trycket uppe i frågan. Det är därför det är en falsk B-punkt.

Tyskarna har aviserat att de kommer att sätta ett sådant tryck och vill att vi andra bidrar till det.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att vi har majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till 5.4 om uppförandekod för företagsbeskattning. Det är en återkommande fråga som rent tekniskt är ny, men det är den två gånger per år. Sist den var här, i juni, hade vi enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 108 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det är positivt att detta sker. Jag ska inte lägga ut texten alltför mycket här heller. Vi är positiva till det grundläggande målet att vi ska undvika dubbelbeskattning.

Vi ser resolutionen som en bra kompromiss.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att vi har majoritet för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 5.5 som också lär bli en A-punkt, Samordning av direkt beskattning – utflytningsbeskattning.

Vi har majoritet för regeringens ståndpunkt även i detta.

Finansministrarna ska också informeras om revisionsrättens årsrapport för 2007. Det har vi redan gjort.

Jag noterar informationen i den frågan.

Anf. 110 ULF HOLM (mp):

Vi tar det nästa gång.

Anf. 111 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag delar Ulf Holms synpunkt både i sak och i form.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

På punkt 7, Övriga frågor, har jag ingen anmälning till Ekofinrådet. Det har inte finansministern heller.

Vi tackar finansministern med medarbetare för i dag.

Jag ska nämna att det finns två Ekofinrelaterade A-punkter, en om *banking mobility* och en om clearing och avveckling.

Nu har jag sagt det, och det är ingen som brukar säga något om dem.

För ordningens skull fattar vi beslut i de frågorna. Jag finner majoritet för regeringens ståndpunkt även i dessa ärenden.

Tack för i dag, finansministern.

Anf. 113 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag vill tacka ledamöterna i utskottet för en bra diskussion och för den hänsyn som ni har tagit till att jag har ett tidsdilemma. Stort tack för det.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:
Lycka till. Vi hörs säkert snart igen.

2008/09:12
28 november

3 § Konkurrenskraft (inre marknad)

Statssekreterare Gunnar Wieslander

Återrapport från ministerrådsmöte den 25 september 2008

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 1 och 2 december 2008

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Vi smyger i gång med återgången till konkurrenskraftsrådet. Detta är inre marknadsfrågorna. Det är inte Lars Leijonborg som sitter här just nu, utan statssekreterare Gunnar Wieslander. Ansvariga statsrådet Björling har anmält förhinder på grund av resa. Nu ska vi behandla inre marknadsfrågorna på konkurrenskraftsrådet. Vi ska börja med en tillbakablick till rådet den 25 september i inre marknadsfrågorna, ifall det är någonting som statssekreteraren vill kommentera. Underlag och rapport därifrån är utsända till nämndens ledamöter. Finns det något att säga därutöver är statssekreteraren välkommen att göra det.

Anf. 116 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande och ärade ledamöter! Vid konkurrenskraftsrådets senaste möte den 25–26 september deltog vad gäller inre marknadsfrågor statsrådet Ewa Björling. Rörande kampen mot varumärkesförfalskning och piratkopiering kan rapporteras att ordförandeskapet presenterade den framlagda strategin för industriell äganderätt och arbetet med en ny handlingsplan för tullmyndigheten. Kommissionär McCreedy underströk vikten av arbetet och sin uppskattning för att frågan prioriteras av ordförandeskapet. Även Sverige och ett flertal andra medlemsstater betonade vikten av detta arbete, och rådsresolutionen i ämnet kunde antas enhälligt.

I sina konklusioner konstaterade ordförandeskapet bland annat att det europeiska observationscentret, som nämns i resolutionen, ska bygga på befintliga strukturer och informationskanaler, vilket välkomnas. Ordförandeskapet informerade även om arbetet med direktivet om leksakers säkerhet, ett arbete som även tas upp som en informationspunkt vid det kommande konkurrenskraftsrådet. Rådet uppmärksammade också det viktiga arbetet med standardisering genom att anta slutsatser om standardisering och innovation.

Slutligen kan nämnas att medlemsstaterna i allmänna ordalag fick beröm av kommissionär McCreevy för sitt arbete med genomförandet av inre marknadsdirektiv då han presenterade den så kallade resultattavlan för den inre marknaden.

I övrigt hänvisar jag till den skriftliga rapporten från mötet den 25 och 26 september.

Anf. 117 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Vid förra mötet berättade Ewa Björling att hon inte hade så mycket att säga om ACTA-avtalet, med tanke på att de inte hade haft något möte. Nu har de haft ett möte. Regeringen har tydligen gått med på en skrivelse om ACTA-avtalet. Jag undrar vad detta innebär. Har regeringen en ny uppfattning nu och stöder detta?

Anf. 118 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Vi kommer att komma in med skriftligt material om ACTA också senare. Justitiedepartementet ansvarar för ACTA-förhandlingarna men samarbetar givetvis nära med UD och andra berörda departement i denna fråga. Regeringen har tagit fram en faktagenomnämning om ACTA som har överlämnats till riksdagen. Justitiedepartementet har också informerat riksdagens näringsutskott i frågan och kommer att ha ytterligare förankring i utskottet i frågan.

Vår övergripande handlingslinje i förhandlingarna är följande: Ett effektivt immaterialrättsligt skydd är en prioriterad fråga för Sverige. Regeringen bidrar därför aktivt i de pågående internationella ACTA-förhandlingarna och verkar för att EU också gör det. I dessa förhandlingar verkar regeringen för balanserade regler, metoder och samarbeten. Regeringens utgångspunkt är att de rättsliga lösningarna ska rymmas inom ramarna för vad som vid aktuell förhandlingspunkt gäller i Sverige eller inom gemenskapen. Regeringen anser också att bestämmelserna måste vara proportionella, rätts-säkra och väl avvägda med hänsyn till integritetsaspekter.

I fråga om budgetära frågor verkar regeringen för att lösningar väljs som bygger på befintlig struktur och därför inte innebär merkostnader för Sverige eller EU.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Jag kan själv ge en kommentar i ACTA-frågan. Regeringens ståndpunkt är känd. Tidigare har vi väl diskuterat detta om inte med statssekreteraren själv så med ansvariga statsrå-

det Björling. Men just när en fråga är delad mellan departement är det viktigt att ni kommunicerar med varandra och i ett skarpare förhandlingsskede ser till att samråd sker i lämplig form i riksdagen, när det tar skarpare form. I just den här frågan går det massor med rykten, och det är svårt att avgöra när det skarpa skedet inleds. Men när ni vet att det är så, hör av er – eller om det går via Justitiedepartementet. Det är det som är det politiskt viktiga här. Det franska ordförandeskapet kan plötsligt öka i aktivitet i vissa frågor, har vi lärt oss under hösten. Det här är kanske en.

Vi tackar för informationen och lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går tillbaka till information och samråd inför rådsmötet om KKR och inre marknadsfrågorna. Det första är punkt 4 angående ett litet europeiskt privat aktiebolag, SPE-bolag. Den frågan är ny i nämnden, men det har varit överläggningar i civilutskottet den 17 september, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Uppfattningar från s, v och mp noterades i protokollet. Dessa har dock hittills inte tolkats som avvikande meningar.

Anf. 120 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande! Det franska ordförandeskapet har drivit denna fråga väldigt hårt under hösten. Ordförandeskapets avsikt var att låta konkurrenskraftsrådet ta ställning till ett antal frågor. Häromdagen visade det sig inte vara möjligt, och ordförandeskapet har nu beslutat att i stället presentera en framstegsrapport för rådet. EG-kommissionen lämnade i juni ett förslag till en förordning om en ny europeisk associationsform, privata Europabolag, så kallade ESP-bolag. Förslaget syftar till att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft genom att underlätta etablering på den inre marknaden.

Ett annat syfte är att minska de kostnader som uppstår på grund av att reglerna för att bilda och driva företag skiljer sig åt mellan medlemsstaterna. Sveriges ståndpunkt är att vi är positiva till åtgärder som kan underlätta för små och medelstora företag att etablera sig och bedriva verksamhet. Sverige välkomnar därför initiativet från kommissionen. För att uppnå sitt syfte måste reglerna utformas på ett sätt som gör att det är enkelt för företagarna att tillämpa dem.

Förslaget ger aktieägarna stor frihet att själva bestämma frågor som rör bolaget, vilket är positivt. Alltför stor frihet kan dock leda till osäkerhet för personer som har med bolaget att göra. Sverige bör bevaka att regler som skyddar borgenärer och minoritetsägare samt bestämmelser om arbetstagarrepresentation i bolagens styrelser utformas på ett lämpligt sätt och att det inte lämnas utrymme för kringgående av sådana bestämmelser.

Anf. 121 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Vi socialdemokrater är väldigt kritiska till den nya bolagsformen. Vi tycker att det vore märkligt om man skulle sänka aktiekapitalet till 1 euro. Det snedvrider konkurrensen mellan olika associationsformer, om det nu inte är så att regeringen tänker sänka aktiekapitalet för även svenska aktiebolag. Vi tycker inte att det här är någonting för Sverige. Vi tycker att man ska motarbeta det. Vi är ännu mer oroliga för att skyddet för borgenärer, minoritetsägare och arbetstagare verkligen kommer att försämrast. Det räcker inte med att bara värna det. Vi tycker att man ska säga nej.

Anf. 122 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Jag har liknande synpunkter som föregående talare och tycker att det här är olyckligt ur flera aspekter.

Jag är lite förvånad över att man har en ”uppfattning” i protokollet. Det är en ny variant. Jag tolkar det som en avvikande mening, så jag anmäler en sådan nu.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Här var det tydligt och klart framställt. I utskottet var det väl inte lika tydligt. Det är därför tjänstemännen har försökt reda ut med varandra i utskott och nämnd vad som egentligen hände. Men då är det tydligt hos oss. Det tycker jag är jättebra.

Anf. 124 PEDER WACHTMEISTER (m):

Jag tycker att det är klokt om man hittar en bolagsform som det är lite lättare att komma i gång med än om man startar med 100 000 kronor. Men jag har en fråga. I handlingarna står det att det kallas för privat bolag. Det är väl antagligen en översättning, men det står att man inte kan handla med aktierna. Jag kanske har missuppfattat det, men det låter lite

ologiskt om man har ett bolag och inte kan handla med aktierna. Skulle bolaget växa är det väl ganska intressant att ta in lite kapital. Men det kanske är själva idén, att man inte ska kunna handla med aktierna, att det är en begränsande faktor? Nästa steg blir då ett riktigt aktiebolag enligt våra lagar.

Anf. 125 JACOB JOHNSON (v):

Jag vill också omvandla Vänsterpartiets uppfattningar i civilutskottet till en avvikande mening här i EU-nämnden.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att man kan kalla dem protokollsanteckningar. Då är även detta tydligt framfört här.

Anf. 127 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Jag uppfattade att jag fick en fråga från ledamoten Peder Wachtmeister. Jag överlåter svaret till rättssakkunniga Annica Sandberg.

Anf. 128 Rättssakkunniga ANNICA SANDBERG:

Det är naturligtvis inte så att man inte ska kunna överlåta sina aktier i ett privat Europabolag. Det som jag tror att ledamoten tar sikte på är gränsdragningen mellan ett publikt och ett privat aktiebolag. I ett privat aktiebolag får man inte vända sig till allmänheten för att sprida aktierna. Man får inte heller handla med sådana aktier på en handelsplats. De får inte noteras på en börs, helt enkelt. Det är det som är skillnaden. Men givetvis går det att överlåta sina aktier i ett privat aktiebolag. Jag vet inte om det var svar på frågan.

Anf. 129 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Som svar på Susanne Ebersteins fråga när det gäller vad aktiekapitalet ska vara har regeringen inte tagit ställning till förslaget ännu. Regeringen vill avvakta remissbehandlingen om ett förslag till ändring av de nationella reglerna för aktiekapital.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att vi har majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp.

Vi går vidare till punkt 5 om en lägesrapport angående skyddstiden för upphovsrätt. Där har regeringen tidigare angivit ståndpunkter i utskott och nämnd. Just nu förväntas en

Anf. 131 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande! Kommissionen kom i somras med ett förslag om att skyddstiden för musikartisters och skivbolags inspelningar ska förlängas från dagens 50 till 95 år. För svensk del handlar det alltså om skyddet för inspelningar som skyddas enligt reglerna om närstående rättigheter i upphovsrättslagen. Huvudsyftet med förslaget är enligt kommissionen att förbättra den sociala situationen för de mest utsatta musikartisterna. Utöver förlängningen av skyddstiden som sådan innehåller förslaget därför ett antal övergångsbestämmelser som syftar till att säkerställa att dessa musiker verkligen får del av de merintäkter en förlängning av skyddstiden ger upphov till.

På konkurrenskraftsrådet ska rådet enbart ta del av ordförandeskapets framstegsrapport och uppmana relevant rådsarbetsgrupp att fortsätta arbetet med att lösa utestående frågor och nå en överenskommelse så snart som möjligt. Förhandlingarna kommer sedan att fortsätta i rådsarbetsgruppen innan frågan lyfts upp till politisk nivå. Förhandlingarna i rådsarbetsgruppen är alltså alltjämt i ett relativt tidigt skede och kommer att fortsätta under hösten och kommande vår. Flertalet medlemsstater har ännu inte tagit slutlig ställning till grunderna i kommissionens förslag.

I Sverige har kommissionens förslag remitterats till ett stort antal myndigheter och intresseorganisationer. Regeringen har därefter tagit fram en standpunkt till förslaget som också förankrats i näringsutskottet.

Sveriges standpunkt är att det i och för sig är välkommet att åtgärder övervägs för att förbättra den sociala situationen för de musikartister som har det absolut sämst. Vi kan dock inte se att en förlängning av skyddstiden kommer att gynna flertalet artister i denna grupp i någon större utsträckning.

Kommissionens förslag innebär också en mycket genomgripande förändring av det upphovsrättsliga systemet och ger upphov till en mängd komplicerade frågeställningar, bland annat med avseende på effekterna för dem som använder sig av inspelningarna, till exempel konsumenter. I dessa delar är kommissionens förslag också bristfälligt underbyggt. Sverige kan därför inte stödja en förlängning av skyddstiden.

Konkurrenskraftsrådet ska som sagt var endast ta del av en framstegsrapport från ordförandeskapet och uppmana rådsarbetsgruppen att fortsätta förhandlingsarbetet och snart nå en överenskommelse. Framstegsrapporten ger i allt väsentligt en rättvisande bild av förhandlingsläget. Sverige har därför inget att invända mot detta. Skulle det dock bli en diskussion i sakfrågan avser jag att kortfattat redogöra för den svenska ståndpunkten i frågan.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Den ståndpunkten har också fått stöd vid överläggningar i näringsutskottet som hölls den 11 november.

Om ordförandeskapet ska rapportera men föreslår rådet att i sin tur uppmana till förhandlingar och en lösning ska vi nog förhålla oss till ett upplägg inför fortsatta förhandlingar och fatta ett sådant beslut, särskilt som det är skarpt innehåll och tydligen en skarp ståndpunkt från regeringens sida.

Jag finner stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 6, Förbättrat patentsystem i Europa. Den frågan var i nämnden den 23 maj då det fanns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar. Näringsutskottet överlade i frågan om patentsystemet i dess helhet den 24 maj då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Den 2 oktober överlade näringsutskottet också om årsavgifterna. Även då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt. Detta ska vi ha med oss, framför allt för att slippa upprepningar.

Nu förväntas en lägesrapport, och punkterna a och b behandlas tillsammans.

Anf. 133 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande! Förhandlingarna om ett förbättrat patentsystem i Europa handlar dels om att skapa ett autonomt gemenskapspatent där man genom en ansökan ska kunna få patentskydd i hela unionen, dels om att skapa en domstolslösning för europeiska patenttvister.

På konkurrenskraftsrådet ska rådet enbart ta del av ordförandeskapets framstegsrapport. Ett visst åsiktsutbyte kan dock förutses. Förhandlingarna kommer sedan att fortsätta i rådsarbetsgruppen.

Ett gemenskapspatent skulle medföra stora kostnadsbesparingar för svensk innovativ industri. Regeringen verkar för att få ett så kostnadseffektivt system som möjligt med låga avgifter som medger en effektiv tillgång till patentsystemet också bland små och medelstora företag.

Förhandlingar pågår som sagt också om ett domstolssystem. Dess jurisdiktion är tänkt att omfatta både gemenskapspatentet och de europeiska patent som redan meddelats enligt den europeiska patentkommissionen.

Även domstolssystemet måste vara enkelt och kostnadseffektivt så att små och medelstora företag kan utnyttja det. Det förslag som nu diskuteras uppfyller enligt regeringens mening ännu inte i alla delar de krav som måste ställas och har delvis fått kritik av de svenska remissinstanserna. Framsteg har gjorts i förhandlingarna, men viktiga frågor är fortfarande utestående.

Förbättringar av patentsystemet på europeisk nivå är av största vikt för regeringen. Sverige kommer därför att fortsätta att försöka få till stånd lösningar som verkligen minskar kostnaderna och innebär förenklingar för innovativa företag.

När det gäller det franska ordförandeskapets framstegsrapport kan Sverige i och för sig stödja den slutsats som föreslås däri, det vill säga att rådet tar del av rapporten och uppdrar åt rådsarbetsgruppen att arbeta vidare.

Eftersom det nu är mycket viktigt att göra framsteg i förhandlingsarbetet ser vi det som angeläget att under konkurrenskraftsrådet även framhålla att förhandlingsarbetet måste accelereras och att arbetet under det tjeckiska ordförandeskapet måste fokuseras på de stora principiella utestående frågorna. Härigenom hoppas vi skapa ett politiskt tryck som ska kunna ge tjeckerna bättre möjligheter att nå resultat under sitt ordförandeskap.

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

Även här är det ett känt och uppenbart önskat innehåll i frågan och tydligen förhandlingsambitioner från regeringens sida varför vi bör förhålla oss till ett sådant förhandlingsupplägg även här, trots att det så att säga börjar med en lägesrapport.

Anf. 135 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Jag tänkte bara ställa en fråga om vilka optioner som finns när det gäller språken, som ju är en hindrande del i en uppgörelse. Är det allt eller inget på något sätt, eller är det fråga om ursprungslandet och ett språk till? Är det tre fyra språk eller är det alla språk? Vilka olika optioner är det? Den svenska positionen skulle jag vilja få höra lite tydligare.

Anf. 136 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Ordförandeskapet har presenterat ett förslag som innebär att en patentansökan ska lämnas in på något av EPO:s, alltså European Patent Office, tre arbetsspråk, som är engelska, franska och tyska, med en viss del, de så kallade patentkraven, översatta till de två andra språken. Därefter ska inga ytterligare översättningar krävas för att gemenskapspatentet ska bli giltigt i hela EU.

Patentskriften och de så kallade kraven ska kunna översättas till alla EU-språk med hjälp av en automatiserad översättningstjänst. Dessa översättningar ska inte ha någon rättslig verkan utan ska endast tjäna som informationsunderlag.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att jag finner stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar även i denna fråga.

Vi vänder på bladet och hittar där den rättsliga ramen för hasardspel med mera. Även här finns en, ganska sent inkommen, rapport från ordförandeskapet som har funnits till handa på kansliet för intresserade ledamöter. I övrigt är frågan ny i nämnden.

Anf. 138 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande! Att motverka spelberoende och kriminalitet är det överordnade syftet med den svenska spelregleringen. Behovet av att säkerställa insyn och kontroll i spelverksamheten och att se till att verksamheten bedrivs i ändamålsenliga former är huvudanledningen till att de statligt kontrollerade bolagen AB Svenska Spel och AB Trav och Galopp existerar i nuvarande former. Anordnandet av spel och lotterier är inte harmoniserat inom EG-rätten. EU:s medlemsstater är således fria att lagstifta nationellt på detta område och att ha en reglerad spelmarknad.

Medlemsstaterna är emellertid skyldiga att beakta EG-fördragets generella bestämmelser om bland annat fri rörlighet för varor och tjänster, etableringsfrihet och de särskilda reglerna om förbud mot konkurrenshämmande åtgärder. Därtill kommer de skyldigheter som följer av medlemskapet i världshandelsorganisationen WTO, särskilt när det gäller WTO:s tjänstehandelsavtal GATS.

De snabba och stora förändringarna av spelmarknaden till följd av framför allt det gränslösa spelet över Internet väcker frågor om hur en spelreglering kan upprätthållas och hur den bör se ut. De senaste åren har präglats av såväl en snabb teknikutveckling, särskilt när det gäller Internet, mobiltelefoni och interaktiv tv, som kortare ledtider för lansering av nya spelprodukter. Situationen på spelområdet ställer ständigt nya anpassningskrav på lagstiftaren. Nya spelformer dyker upp på marknaden, och den tekniska utvecklingen medför att gränserna mellan tele, data och massmediekommunikation blir alltmer otydliga.

Den svenska spelregleringen var senast föremål för översyn inom ramen för den så kallade Lotteriutredningen, SOU 2006:11. Utredningen hade inte möjlighet att presentera fullständiga lagförslag och inte heller att redovisa en analys av övriga relevanta frågor. En rad komplexa problem kvarstår därför att belysa vid utformningen av den framtida svenska spel- och lotterilagstiftningen.

Regeringen har med anledning av detta tillsatt en utredning som ska lägga fram ett förslag till en ny lotterilagstiftning. Utredaren ska bland annat föreslå hur en uppstramning och modernisering av regelverket kan ske i syfte att stärka de allmänna skyddsbehov som ska stå i förgrunden för svensk spelpolitik, inklusive marknadsföringsrestriktioner och tydligare krav på de statligt kontrollerade bolagen.

Utredaren ska kartlägga i vilken utsträckning vissa spel kan anses framkalla spelberoende med utgångspunkt i den nuvarande modellen för spelregleringen och se till att de mest bekymmersamma spelen endast ska kunna bedrivas i strikt reglerade former.

Utredaren ska också bedöma om det av EG-rättsliga, tekniska eller andra skäl inte är möjligt att inom alla spelformer strama upp det nuvarande regelverket och i så fall föreslå ett delvis nytt system som också inbegriper andra aktörer än

befintliga med en inriktning på att de sociala skyddsspekterna genomgående ges hög prioritet.

Utredningen ska överlämna sitt betänkande den 15 december detta år. Eventuella frågor om kommande spelpolitik hänvisas därför till utredningen.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Vi ska försöka hålla oss till rådsfrågan även här.

Anf. 140 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag skulle vilja ha svar på varför den här frågan inte har varit uppe i kulturutskottet.

Det är självklart så att vi håller med om att man ska utbyta erfarenheter och information om skydd av olika slag, socialt skydd och allt det där. Det är jättebra och jätteviktigt. Vi hoppas verkligen att regeringen håller starkt på att det är nationell lagstiftning som ska gälla. Harmoniseringsvännerna är många och de har starka röster. Vi står bakom regeringen och vill naturligtvis att det kraftfullt ska talas om att det här är en nationell fråga.

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Frågan om kulturutskottet måste ställas i riksdagen, alltså till kulturutskottet. De har såvitt jag vet EU-information två gånger om året. Det är inte min roll att lägga några värderingar i det, även om jag kan göra det som ledamot och person. Det gäller även andra berörda fackutskott. Det är upp till dem att bevaka sina EU-frågor, och det här har varit på gång sedan i somras. Det är när det närmar sig beslut som det hamnar på vårt bord.

Anf. 142 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Det är nämligen så att det inte alltid är så lätt för utskotten att veta vad som är på gång på departementen. Därför är det också regeringens plikt att informera riksdagen.

Anf. 143 JACOB JOHNSON (v):

Jag vill också uttrycka mitt stöd för regeringens linje att inte ha en harmoniserad lagstiftning utan att detta är en nationell fråga och dessutom skicka med att jag anser att det statliga monopolet bör vara kvar.

Vi har inte fått några propåer från Kulturdepartementet i den här frågan. Men jag har förstått budskapet.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Enligt mina noteringar är det Finansdepartementet som handlägger frågan så hälsa dem också i just regeringsfrågan i så fall.

Även detta är en fråga där förhandlingar uppenbart pågår. Jag finner stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till Övriga frågor och tittar efter dem som det står Wieslander på. Det är några stycken.

Övriga frågor är för vår del informationsfrågor. Där förhåller vi oss inte till regeringens ståndpunkt. Underlag är utsänt, men om statssekreteraren vill säga något om de övriga frågorna får han göra det. Det går faktiskt lika bra att låta bli. Det är helt upp till statssekreteraren.

Anf. 146 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Jag väljer att avstå om inte någon har någon fråga.

Anf. 147 ULF HOLM (mp):

Visst låg försvarspaketet på statssekreterarens bord? I så fall vill jag bara anmäla avvikande mening på den punkten, eftersom förslaget till svensk ståndpunkt är att regeringen vill stärka den europeiska försvarsindustrin. Det vill inte Miljöpartiet.

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Övriga frågor är informationsfrågor. Man får säga vad man vill så att stenograferna uppfattar det, men vi fattar inte beslut och anmäler därmed inte heller avvikande mening.

Anf. 149 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Det står att regeringen välkomnar initiativet. I så fall välkomnar Miljöpartiet *inte* initiativet.

Anf. 150 ORDFÖRANDEN:

Då är det utmärkt klargjort, även till protokollet.

Vi tackar för informationen i de Wieslanderska övriga frågorna. Vi är färdiga med statssekreterare Wieslander för i

2008/09:12
28 november

dag. Vi tackar för i dag, önskar trevlig helg och lycka till på rådet.

Anf. 151 ORDFÖRANDEN:

Vi ska gå till punkt 5 på den gula agendan. Där står det miljöfrågor. Vi ska börja med återrapport från rådsmötet den 20 och 21 oktober. En sådan återrapport är utsänd till ledamöterna.

Vi brukar göra så att frågor som återkommer hela tiden eller nästa gång, miljöpaketet till exempel, tar vi sedan när vi pratar om det kommande rådet. Det är frågor som fortfarande är öppna.

Men frågor som har varit och vad gäller rådet som har varit kan man diskutera nu om man vill.

Anf. 152 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Jag gör gärna en återrapportering från mötet i oktober. Som ni kanske minns ändrades dagordningen inför mötet, absolut in i det sista. Det som skulle ha varit en lägesrapport om klimat- och energipaketet blev i stället en debatt utifrån frågor som ställdes i ett inbjudningsbrev som miljöministern i Frankrike, Borloo, hade skickat ut. Det kom strax efter att vi hade haft samrådet här i EU-nämnden.

I övriga frågor om koldioxidkrav när det gäller personbilar som Nederländerna begärt blev det också en debatt utifrån frågor som hade ställts i den inbjudan. Ni har fått den här inbjudan som bilaga till rapporten från mötet.

Det beslutades på rådsmötet i Luxemburg att det skulle vara en dag. Det blev alltså avsevärt kortare. Det innebar att dagordningspunkten om hållbar konsumtion och produktion ströks från dagordningen. Det finns med här senare, men då är det redan genomgången här i EU-nämnden utan några förändringar.

Det enda större politiska beslut som fattades på mötet var rådsslutsatserna inför partsmötet COP 14 i Poznań. Utestående frågor var särskilt skrivningarna om per capita-mål, krediter från avskogning och öronmärkning av medel från utsläppshandel till klimatåtgärder.

Vi framförde att vi naturligtvis ser en stor fördel med att föra per capita-diskussionen för att förmå länderna och ländergrupperna att närma sig varandra. Men vi är tveksamma till att inför Poznań gå ut med detta med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utsläppsminskningar.

Vi vill stryka referensen till öronmärkning. Det vill flertalet länder. Vi är inte ensamma om detta.

Rådsslutsatserna kunde antas efter några mindre ändringar. Ordförandeskapets referens till 2 ton utsläpp per capita kunde bibehållas i de antagna slutsatserna. Ordförandeskapet gjorde ett mindre tillägg om hänsyn till de nationella omständigheterna.

Kraven på minskade utsläpp i utvecklingsländerna ströks efter tillägg med en mer allmän referens om att ekonomiskt mer avancerade utvecklingsländer ska bidra i enlighet med sitt ansvar och sin kapacitet. Ordförandeskapet slopade också hänvisningar till användandet av auktionsintäkterna i handelssystemet inom EU.

Vi är sammantaget nöjda med de slutsatserna. Vi hoppas att de ska bli en bra plattform inför partsmötet i Poznań.

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Vi återkommer som sagt till klimat- och energipaketet alldeles strax. Vi lägger åiterrapporten till handlingarna.

Vi går in på den kommande rådsagendan. Jag ska först säga att det är Coreper i dag också. När vi är ute i lite god tid som i detta fall kan det hända saker under gång efter EU-nämndens möte.

Jag ska också nämna att det var information inför rådsmötet i miljö- och jordbruksutskottet i går.

Sedan kommer vi till klimat- och energipaketet. Där pågår mycket riktigt förhandlingar med Europaparlamentet som redan nämnts. Paketet har varit i EU-nämnden ett flertal gånger. Senast informerades vi den 17 oktober. I miljödelarna överlade vi den 30 maj då det fanns stöd för regeringens förhandlingsupplägg med avvikande meningar från s, v och mp. Miljö- och jordbruksutskottet har överlagt i frågan den 6 och 11 mars. Då fanns det majoritet för regeringens förhandlingsupplägg med avvikande meningar från s, v och mp. Allt det är redan känt och får anses utgöra bakgrund till förhandlingsläget som det är nu.

Jag skulle vilja göra en liten genomgång av läget i de förhandlingar som pågår intensivt. Vi vill att klimat- och energipaketet ska kunna antas så snabbt som möjligt. Vi vill verkligen se en politisk överenskommelse redan nu i december. Det ska naturligtvis inte ske så att den miljömässiga ambitionsnivån skulle äventyras.

EU står tydligt bakom reduktionsmålet med minus 30 procent som en del i ett internationellt klimatavtal. Då återstår att lösa ett antal frågor av politisk vikt. Det är mycket angeläget i det sammanhanget att EU inte nedprioriterar klimatarbetet i de tider som nu råder av finansiell kris. Det tycker vi är mycket angeläget. Vi arbetar självklart både konstruktivt och målmedvetet för att möjliggöra överenskommelsen om klimat- och energipaketet.

Vi måste också i det här arbetet vara väldigt lyhörda för Europaparlamentets synpunkter. Vi behöver därför ett mandat som medger oss ett handlingsutrymme i de pågående förhandlingarna.

När det gäller övergången från minus 20 till minus 30 procent är det regeringens målsättning att EU kan gå in i Köpenhamnsmötet om ett år med förutsättningarna för minus 30 procent så klara som bara är möjligt. Vi föreslår därför ett stort inslag i övergången mellan minus 20 och minus 30 med stor automatik och förutsägbarhet.

Sverige, tillsammans med våra allierade i rådet i den här frågan, har fått acceptera medbeslutandeförfarandet med tanke på den förhandlingssituation som råder. Vi verkar för att paketets nuvarande arkitektur och balans består även vid minus 30 procent.

Frågan om flexibilitet är också stor. Ansvarsfördelningsbeslutet innehåller tre principiella flexibiliteter. Det första är det så kallade svensk-ungerska förslaget som möjliggör överföringar av utsläppsutrymme mellan medlemsstaterna. Det gäller den icke-handlande sektorn. En andra punkt är möjligheterna för medlemsstaterna att använda sig av CDM- och JI-krediter. Den tredje är att vi kan låna utsläppsutrymme mellan åren med framtida år och också spara till kommande år.

Rådet är i princip överens om punkterna 1 och 3, alltså det svensk-ungerska initiativet och möjligheten att låna. Det

svensk-ungerska förslaget har också ett stöd av Europaparlamentet.

För regeringen är flexibilitet i ansvarsfördelningsbeslutet en prioriterad fråga, och vi vill i likhet med andra medlemsstater att utrymmet för CDM- och JI-krediter ska öka så att kreditutrymmet ska få sparas mellan åren. Det skulle innebära, som vi ser det, en ökad kostnadseffektivitet. Det skulle mildra negativa effekter på EU:s konkurrenskraft. Det skulle också bidra till att EU fortsatt kan agera som drivkraft i den utveckling som vi ser av en global växthusgasmarknad, där utvecklingsländerna har möjlighet att delta genom CDM-krediter.

När det gäller utsläppshandelssystemet vill rådet öka harmoniseringsgraden, också där gällande CDM- och JI-krediterna. Man vill även öka den generella tillgången av sådana krediter. Det har också varit en viktig målsättning för regeringen.

Vi anser att kommissionens klimat- och energipaket är välbalanserat och att förslagets arkitektur, som jag nämnde tidigare, självklart ska bibehållas.

Det gäller i synnerhet också fördelningsaspekterna i fråga om klimatmål för medlemsstaterna och fördelningen av auktionerbara utsläppsrätter. Det finns en tydlig risk om vi skulle börja ändra på det som är grundbultarna i paketet framför allt för möjligheterna att åstadkomma en snabb överenskommelse.

Den framtida klimatuppgörelsen i FN kommer också att kräva finansiella åtaganden för Sverige och för andra utvecklade länder. Det känner vi väl till. Vi är redo att ta ansvaret på det här området, men det är ju inte villkorslöst. Vi motsätter oss alltså öronmärkningen av auktionsintäkterna. Vi anser att det är framför allt genom det multilaterala samarbetet som detta ska ske.

När det gäller läckage, som också är en stor fråga, ser regeringen allvarligt på risker för koldioxidläckaget, eller *carbon leakage*, som man säger. Vi tycker att det är viktigt att även indirekta effekter via elpriset beaktas. Där ser vi att vi har en elintensiv industri som också är beroende av detta.

Åtgärderna mot koldioxidläckaget får naturligtvis inte leda till att det här direktivet urvattnas ur miljösynpunkt eller till att det blir mer ojämna konkurrensvillkor inom EU.

Åtgärderna mot läckage måste naturligtvis vara förenliga med ett öppet internationellt handelssystem. Vi måste också ta hänsyn till WTO:s regler. För att inte påverka de internationella klimatförhandlingarna på ett negativt sätt anser vi att läckageåtgärderna i berörda branscher och en sådan lista som nu diskuteras ska upprättas först efter att vi har genomfört Köpenhamnsmötet nästa höst, om ett år ungefär.

Det var vad jag ville säga inledningsvis i detta avseende.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Det vi nu ska ge oss på är att försöka förhålla oss till just förhandlingsläget med rådet och Europaparlamentet och eventuella förskjutningar, tillägg och sådant i den svenska regeringens position. Vi har jobbat med frågan i sak hela året, och allt är känt redan innan. Jag inser att det flyter ihop ibland, men jag vill ändå bara vädja till både regering och ledamöter att försöka hålla sig till det här.

Anf. 156 CARINA OHLSSON (s):

Jag tror att jag kommer att hålla mig till den ordningen. Det är min ambition.

Först vill jag säga tack till statssekreteraren för genomgången. Samtidigt vill jag få fört till protokollet att jag är besviken över att miljöministern inte är med. Detta har hänt ganska ofta. Nu är det ett sådant läge, också inför Poznań, att det skulle vara intressant att höra miljöministern eftersom vi inte har någon klimatproposition. Det är lite svårt att förhålla sig till vad det är, eftersom statssekreteraren säger att man vill ha en stor flexibilitet och ett öppet mandat. Det är inte så enkelt vad man ska förhålla sig till.

Det som jag vill kommentera är att statssekreteraren säger att vi ska ha en hög ambitionsnivå. Men då tycker jag att det går lite på tvärs när vi inte får reda på hur stor andel som ska vara de egna åtagandena inom EU och Sveriges ambition där. Det är väl det som ska vara det öppna mandatet och flexibiliteten som vi ska förhålla oss till här.

Jag hör också att statssekreteraren säger att det nu är viktigt att förhandla med Europaparlamentet. Är det den nivå man ska lägga sig på, eller ska man ha kommissionens förslag? Vad är det i så fall som vi ska förhålla oss till?

Man säger att man ska kunna öka sparandet mellan åren. Jag tror att det verkligen är att bita sig i svansen och att inte

vara proaktiv. Det kommer inte att bli billigare att satsa. Det kommer troligtvis att vara billigare om det finns ekonomiska förutsättningar, för det var det som jag hörde statssekreteraren säga. Om vi tar små åtaganden från början kommer det fram till 2050 att bli väldigt kraftiga åtaganden varje år. Jag tror inte att det blir billigare längre fram. Vi vet också att det lönar sig att satsa på miljön, och vi har kunnat visa det. Jag tycker att det ska vara den linjen som ska råda och att vi ska ta på oss åtagandena själva.

Sedan ska man definitivt också både satsa i u-världen och samarbeta mellan länder. Jag tycker ändå att ambitionen ska vara hög när det gäller de egna åtagandena. Jag tror att det är ett bra förhandlingssätt också gentemot övriga världen.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Jag ska bara säga vad gäller miljöministern att han har anmält förhinder enligt konstens alla regler. Han hörde själv av sig och hade tyngre skäl för att inte vara här. Det är i alla fall anmält, även om jag också alltid beklagar om vi inte har ministrar mitt emot.

Anf. 158 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Tack så mycket för genomgången!

Det känns bra att höra att Sverige har väldigt starka och höga ambitioner, är ledande inom EU i arbetet och är aktivt, och att EU har ambitionen att vara ledande inför ett globalt klimatavtal.

Vi hade en diskussion i miljö- och jordbruksutskottet som jag inte ska upprepa, och vi fick information där. Jag vill bara ta fasta på frågan om finansiering, som ju kommer att vara en avgörande punkt i Köpenhamn, och kanske redan i Poznań – vad vet jag?

Man konstaterar att vi liksom likasinnade länder är emot öronmärkning, av väl grundade skäl, förmodar jag – det kan jag säkert dela – och att vi därför hänvisar finansieringsfrågorna till den mycket intressanta och med frågetecken omgärdade *fund raising*-verksamheten, som brukar omgärda multilateralt samarbete. Där tycker de som vill få tillgång till den här finansieringen sedan att den formen av godtyckliga beslut, och från-tid-till-annan-beslut, inte håller för att de ska kunna gå in aktivt i ett avtal i Köpenhamn. Det utmanar oss.

Jag vill då bara skicka med att Sverige måste vara väldigt proaktivt, initiativrikt och kreativt i arbetet för att ta fram alternativ som i substans och trovärdighet motsvarar öronmärkning. Det måste vara en viktig uppgift för det svenska arbetet i förhandlingssituationen.

Sedan hoppas jag att den flexibilitet som Sverige vill se när det gäller användningen av CDM och omfattningen av det också motsvaras av en oerhörd vaksamhet mot att kompromissa i fråga om ambitionerna för egen del och för Europas del när det gäller utsläppsminskningar nationellt och inom Europa. Allvaret i klimatsituationen har inte minskat sedan Bali eller sedan de här förhandlingarna inleddes, utan snarare tvärtom.

Anf. 159 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Självklart kommer vi att ha en hög ambitionsnivå med de olika delar och de olika principer som jag har föredragit. När det gäller andelen CDM är regeringens hållning att vi ska kunna använda oss, med de restriktioner som gäller under Kyotoprotokollet, av 4 procent CDM. Där finns en diskrepans, och det pågår en diskussion i Coreper och i triloger med parlamentet där parlamentet har en annan hållning och en lägre nivå och kommissionen också har en ambitiös hållning i den delen.

När det gäller att flytta mellan åren: Det är inte så att vi ser det som någon smitväg. Vi ser att det finns en möjlighet, inte att skjuta hela det här framför sig utan att jämma ut variationer av utsläpp mellan vissa år. Jag vill verkligen betona detta.

Självklart kommer vi att ha stora åtaganden och ansträngningar när det gäller den del som handlar om att tillgodose u-länders behov i det här arbetet. Det har vi också med oss i helheten, som ni båda har tagit upp.

När det gäller öronmärkningen, att vi säger nej till det tillsammans med flera andra medlemsstater, vill jag bara säga att vi fortsatt har en väldigt hög ambition. Det innebär att vi vill lösa de här frågeställningarna på annat sätt, genom de multilaterala avtalen.

Anf. 160 JACOB JOHNSON (v):

Jag ställer mig naturligtvis bakom regeringens övergripande ambition att komma till ett snabbt beslut här med bi-

behållna ambitioner vad gäller miljö och klimat. Det är ganska viktigt att vi snart kan sätta ned foten för att hålla oss i en ledningsposition.

Men vi har en del avvikande åsikter när det gäller innehållet i regeringens ståndpunkt, och det är kanske framför allt vad gäller flexibiliteten, som Carina Ohlsson var inne på. Vi tycker att det är ett för vitt mandat. Vi kan inte ställa oss bakom det vida mandatet utan några preciseringar. Vi anser som princip också att Sverige och EU ska klara av sina åtaganden här i landet.

Det kom förresten en rapport från Naturvårdsverket i går som visar att när man tittar på vår konsumtion är koldioxidutsläppen per svensk kanske 10 ton per år, och inte de 6 ton som man brukar prata om. Vi behöver verkligen vidta åtgärder.

Jag har kanske också en annorlunda åsikt när det gäller koldioxidläckaget, och jag har en fråga: Hur är diskussionen vad gäller klimattullar som ett alternativ? Visserligen avvisar regeringen det med hänvisning till att vi ska ha ett öppet handelssystem. Men vi ska ju också ha ett handelssystem som är konkurrensneutralt. Jag tycker nog att man ska ha en lyhördhet här för att kunna använda klimattullar för att klara av det problemet.

Sedan vill jag ställa mig bakom Sven Gunnars påpekande att det är viktigt att klara en finansiering mot öronmärkningen av intäkterna.

Anf. 161 TINA EHN (mp):

Jag tycker också att det är viktigt att man kommer till en överenskommelse med höga ambitioner. Jag tror att alla tycker det.

Jag hade också lite frågor runt det här.

När man tittar på det här med öronmärkningen kan man tycka att det är tråkigt att det är en så låst princip. Det kanske beror på mitt inlägg i nämnden att jag ställer de här frågorna. Samtidigt är det en så allvarlig situation när det gäller klimatfrågan i dag att vi egentligen skulle behöva tänka om ibland.

Jag har en fråga angående CDM- och JI-projektens kvalitet, som det står om, att man driver den här linjen att de ska tillåtas under FN och länkas ihop. Jag har för mig att jag

tidigare har läst att det här länkdirektivet inte har tillåtit kolsänkor och kärnkraft, och min fråga är då: Hur är det nu?

2008/09:12
28 november

Sedan är det, som Jacob och andra har sagt tidigare, oklart hur stor andel av utsläppsminskningarna som ska genomföras i medlemsstaterna och hur stor del som ska genomföras utanför EU, exempelvis genom CDM-projekten. Det känns väldigt osäkert att inte veta det.

Anf. 162 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Vi uppskattar och tycker att det är bra, Jacob, att vi är överens om att det är angeläget att vi kommer till snabba beslut om dessa viktiga frågor. Vad gäller vilka åtgärder på nationell nivå som ska genomföras ska regeringen återkomma. Det är inte en fråga för den här kretsen vid detta tillfälle.

Vi har avvisat klimattullarna. Vi anser också att det finns en risk att det här stör WTO-regler. Vi anser att det som är lösningen är ett internationellt avtal som omfattar alla. Det är den viktigaste målsättningen och lösningen.

Jag tycker att jag har svarat på frågan om öronmärkning. Vi anser att det är angeläget att vi avvisar öronmärkning, och vi kommer att ha höga ambitioner att lösa frågorna på andra sätt.

När det gäller projektyperna för CDM ser vi att det är samma projektyper som vi har under den innevarande handelsperioden.

Anf. 163 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Vi kan alla konstatera att koldioxidhalten är för hög. Det är vad hela resonemanget går ut på. Det är också intressant att fundera på vad som är det bästa. Om hela jorden hade varit vårt eget ansvar, var hade man i första hand satt in åtgärderna? Självklart där du snabbast når effekt med tillgängliga medel. Under tiden pågår en utveckling mot en koldioxidneutral forskning som går snabbt framåt. Därför är det oerhört smart att flytta över till de ställen där vi har de snabbaste åtkomsterna av en reducering av koldioxiden. Koldioxidmolekylen känner ingen nationell gräns. Den finns oberoende av vilka gränser vi har på marken.

Jag vill ändå hävda att det ett är oerhört bra sätt att ta ett globalt ansvar, att vi hjälps åt att ta det som är lättast åtkomligt i första hand och att vi sedan kan gå vidare på det som är

svårare. Det beror på att vi då har bättre förutsättningar att göra detta.

Vi ska nu inledningsvis ta 96 procent eget ansvar. Då är det lite förvånande att höra att det är för lågt. 96 procent av 100 är ändå en förkrossande majoritet eftersom det är bara 4 procent av CDM som vi kan använda.

Anf. 164 SOFIA ARKELSTEN (m):

Fru ordförande! Jag kan börja med att be om ursäkt till Carina Ohlsson om jag såg konstig ut när du pratade om att miljöministern inte var här. Vi har många viktiga frågor att prata om.

Jag tänkte stötta vad Sven Gunnar Persson sade. Han har rätt i att det är viktigt att finansieringen kommer i ordning och att den är långsiktig. Vi ska prata lite om öronmärkning, men jag vill att det ska vara tydligt eftersom det är rörlig materia som utvecklas hela tiden.

Det är viktigt att de styrmedel vi har verkligen är styrmedel och att inte kommissionen blir koldioxidberoende. Poängen med auktionsintäkterna är att vi ska skruva i systemet och få ned utsläppen snarast möjligt. Då kommer vi förhoppningsvis att få ned intäkterna. Det är fel om klimatarbetet styrs av enbart auktionsintäkterna. Här krävs mer. Här krävs att alla stater har en offensiv klimatpolitik. Det här är inte en ursäkt för att inte göra någonting. Därför är det oerhört viktigt att vi inte öronmärker auktionsintäkterna.

Anf. 165 CARINA OHLSSON (s):

Fru ordförande! Jag ska chockera Sofia Arkelsten! Jag håller med om det sista om finansieringen. Vi fick höra av statssekreteraren att man ska finansiera på andra sätt. Vi får hoppas att vi får reda på de andra sätten.

Jag kan även hålla med Sven Gunnar. Det är vår uppfattning också, men vi har inte fått reda på vilket sätt.

Jag säger också att vi håller fast vid den avvikande meningen vi har haft tidigare. Jag hänvisar till den bland annat med ökningen av den flexibla mekanismen med CDM och JI. Jag tycker inte att vi alls har fått något svar på var man kommer att lägga sig i förhandlingsläget. Därför hänvisar vi till tidigare avvikande mening.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat – även för Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga men noterar avvikande meningar s, v och mp.

Punkt 4 om förslag till förordning om utsläppsnormer till nya personbilar. Om den frågan känns bekant är det alldeles riktigt. Frågan har behandlats i riksdagen sedan i våras.

Miljö- och jordbruksutskottet hade överläggningar den 13 maj då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp. Det är grunden för riksdagens ställningstagande i sakfrågan. Sedan har frågan varit i nämnden flera gånger, den 30 maj var det samråd inför diskussion då det fanns stöd för regeringens förhandlingsupplägg med avvikande meningar s, v och mp. Vi informerades också i frågan den 17 oktober inför förra miljørådet. Nu finns det ordförandeskapskompromissförslag. En sådant har funnits ledamöterna till handa under veckan. Det är 62 sidor på blandad franska och engelska – tillgängligt för dem som vill ge sig på det.

Vi får höra lite hur skarpt läge vi förutser på rådet. Det är lite vanskligt ibland att bedöma.

Anf. 169 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

På miljørådet den 5 december avser ordförandeskapet att informera om den pågående trilogin som rör koldioxidkravet för personbilar. I slutet av september i år lade ordförandeskapet fram ett förslag till kompromisspaket som man hoppas nå en överenskommelse om vid första läsningen med EU-parlamentet senast under våren 2009. Sverige är det enda biltillverkande landet inom EU som in i det sista har kämpat emot försvagningar av kommissionens ursprungliga förslag. Däremot kan regeringen i syfte att uppnå en överenskommelse godta flera delar i ordförandeskapets kompromisspaket, bland annat att införa en så kallad superkredit för bilar med extremt låga utsläpp – läs elbilar – minskningstak för nischbilmakare och en rabatt för så kallad *eco innovation*.

Regeringen är också öppen för ordförandeskapets förslag om en viss infasning över tid av koldioxidkravet men då med så höga procentsiffror som möjligt – under förutsättning att

koldioxidrabatt för alternativbränslebilar införs. Med anledning av ordförandeskapets förslag till infasning av koldioxidkravet har regeringen två alternativa handlingslinjer när det gäller nivån på sanktionsavgiften. Den ena innebär att regeringen ska stödja kommissionens ursprungliga förslag till infasning av sanktionsavgiften om det inte blir någon infasning av koldioxidkravet. Den andra innebär att regeringen ska verka för högre sanktionsavgifter inledningsvis än ordförandeskapets förslag om det blir infasning av koldioxidkravet.

Regeringen driver på för det långsiktiga målet för 2020. Det sätts preliminärt till högst 95 gram per kilometer och att en revidering sker av det så snabbt som möjligt. Sedan vet jag att ni är kunniga på området och att frågan har varit föremål för diskussion tidigare.

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Även här ska vi försöka förhålla oss till var någonstans vi befinner oss i förhandlingsskedet. Det var därför jag specifikt nämnde just kompromissförslaget. Tidigare handlingar är väl kända av riksdagen såväl som regeringen.

Anf. 171 JACOB JOHNSON (v):

Jag har i första hand en fråga. Det gäller koldioxidrabatten för bilar som drivs med alternativa bränslen. Det verkar som om regeringen hittills inte har fått gehör. Europaparlamentet hade ett förslag på en viss nivå. Vilken nivå är det regeringen driver, och hur bedömer ni läget?

Anf. 172 ORDFÖRANDEN:

Själv vill jag också ställa en fråga om bilindustristruktur. I slutet av kompromissförslaget föreslås vissa undantag för tillverkare och deras *connected undertakings*. Frågan är vad det syftar på. Min andra fråga gäller de som tillverkar mellan 10 000 och 300 000 bilar. Sådant får en att fundera på om det är vissa biltillverkare som bara råkar hamna i det där spannet och andra som råkar hamna precis utanför. Jag undrar om statssekreteraren kan kommentera hur gränserna ser ut och hur de förhåller sig till de kända biltillverkarna i Sverige.

Anf. 173 TINA EHN (mp):

Driver man på om ett lagstadgat andra steg när det gäller högst 95 gram CO₂ till 2020? Är det en tanke i förslaget?

Om man har undantag och infasningsmekanismer, vad har man för avsikt? Ska de upphöra 2015 eller ska de finnas kvar?

2008/09:12
28 november

Anf. 174 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Tanken är att det ska bli ett bindande mål från 2020.

När det gäller den del Jacob Johnson frågade om, det vill säga CO₂-rabatten för bilar med alternativa bränslen, tänkte jag att Martin som är expert på området kan svara på den frågan. Det gäller även frågan om nischstillverkarna. Jag vet ungefär vilka bilar det handlar om, men jag tror att Martin kan ge ett mer fullödigt svar på frågorna.

Anf. 175 Departementssekreterare MARTIN LARSSON:

Undantagen ska ses över i samband med översynen för det långsiktiga målet för 2020.

När det gäller rabatten för alternativbränslebilar drev Sverige på för att ge en rabatt på 5 procent för alla typer av alternativbränslebilar. Det förslag som nu finns, och som vi har fått stöd för från parlamentet, gäller en 5-procentig rabatt för *flexifuel*-bilar, alltså E85-bilar. Det ska ges till de länder där minst 30 procent av tankställena utgör tankställena för E85. Det är alltså bara Sverige som kan få rabatt.

Sedan var det frågan om nischstillverkare och *undertakings*. Det finns ett undantag för småbilstillverkare och nischstillverkare. Småbilstillverkare är de som tillverkar färre än 10 000 bilar per år. Det innebär de bilar som är helt oberoende eller har något slags anknytning till någon större bilstillverkare. Man gör ingen skillnad. Det finns en gränzon. Man vill vara tydlig att det gäller alla de tillverkare som tillverkar färre än 10 000 bilar. Samma definition gäller för nischstillverkare. Nischstillverkare är de som tillverkar mellan 10 000 och 300 000 bilar per år. Det är de som registrerar färre än 300 000 bilar på EU-marknaden. Det omfattar även Volvo.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Förlåt: Vad omfattades Volvo av?

Anf. 177 Departementssekreterare MARTIN

LARSSON:

Definitionen för nisch tillverkare. Det var upp till 300 000 bilar som registrerades på EU-marknaden. Volvo tillverkar ungefär 500 000 bilar, men det är bara hälften som säljs på EU-marknaden.

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Var hamnar Saab?

Anf. 179 Departementssekreterare MARTIN

LARSSON:

Det är annorlunda med Saab. Saab är en integrerad del av GM. De går inte att urskilja på det sättet. Volvo är ett självständigt bolag inom Fordkoncernen. Man måste uppfylla koldioxidkravet på egen hand.

Anf. 180 TINA EHN (mp):

Jag tycker inte att jag riktigt fick svar på mina frågor. Jag kan i stället ställa en ny fråga. Den handlar om fordonens viktökning, som också diskuteras – att man ska relatera lagstiftningskravet till det, utifrån hur det utvecklas. Där har jag förstått att kommissionen har ett skarpare förslag än det som har diskuterats i rådet.

Står man fast vid kommissionens förslag eller hur agerar man?

Anf. 181 Departementssekreterare MARTIN

LARSSON:

Översynen av vikten har man kommit överens om i parlamentet. Den ska ske 2016 och därefter vart tredje år. Det finns också en skrivning om att man ska se över ifall man ska ha vikt som nyttoparameter inför kommande mål, för 2020.

Anf. 182 LARS LILJA (s):

Jag har en kort fråga som gäller Saab och Volvo.

Såvitt jag kan bedöma borde det rimligtvis missgynna Saab ifall de räknas in i den stora koncernen och Volvo inte gör det; det fanns ju någon form av undantag för nisch tillverkarna. I så fall kan vi fråga oss om det är vettigt ur svensk synpunkt.

Anf. 183 TINA EHN (mp):

Jag skulle bara vilja säga att jag står fast vid något slags avvikande mening. Vi har väl haft det tidigare, och jag skulle kunna säga det igen eftersom jag tycker att det är osäkert om det blir ett lagstadgat krav. Det gäller även detta med infasningsmekanismerna och vikten.

2008/09:12
28 november

Anf. 184 ORDFÖRANDEN:

Det går bra. Det är tråkigt, men det går alldeles utmärkt. Det kommer att bli ett förhandlingsuppläggsbeslut eftersom det är lite mjukt och lite rörligt. Visst ska vi ha tydliga åsikter, och då kan de också skilja sig. Det är alltså noterat.

Anf. 185 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Det sista är inget som jag tänker kommentera. Jag tänkte i stället säga att vi självklart följer utvecklingen för svensk bilindustri och ser de bekymmer som finns. Den här frågan har vi balanserat utifrån olika delar och tycker att vi har ett väl avvägt ställningstagande i detta.

Anf. 186 ORDFÖRANDEN:

Därmed ska vi försöka sammanfatta för dagen. Vi har säkert anledning att återkomma även till den här frågan. Just i dag finner jag dock att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga men noterar avvikande mening mp.

Vi går vidare till punkt 5, Bekämpande av avskogning med mera. Här var det överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet i går, om jag är rätt underrättad. Också detta är en punkt där det är Coreper i dag, och det kan alltså röra på sig. Under överläggningarna i MJU var det majoritet för regeringens ståndpunkt utan någon avvikande mening men väl med särskilda yttranden från s, v och mp.

Anf. 187 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Jag var, som sagt, på överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet i går. Frågan är alltså väl behandlad där, och nu behandlar vi den här.

Jag vill säga att avskogningen i framför allt de tropiska länderna är ett hot mot många växt- och djurarter och också mot de ursprungsbefolkningar som lever i dessa områden. Med avskogningen följer även stora utsläpp av växthusgaser.

20 procent av de globala utsläppen av växthusgaser beräknar vi kommer från avskogningen. Det är mycket allvarligt.

I de internationella klimatförhandlingarna är nya medel för att minska avskogningen en absolut nyckelfråga. Detta har också pekats ut i Bali Action Plan, som antogs för ett år sedan. Diskussionen handlar om hur incitament kan skapas för att minska avskogningen.

Kommissionen kom i oktober med ett meddelande där de viktigaste ingredienserna är förslaget om ett mål att halvera avskogningen till 2020 och att stoppa den till 2030 samt ett vagt förslag om hur en finansieringsmekanism skulle kunna skapas och likaledes ett relativt vagt förslag om hur krediter för att undvika en avskogning skulle kunna skapas och användas, och på sikt – då räknar vi med 2020 – också kunna kopplas till EU:s handelssystem.

Utkastet till rådsslutsatser beskriver bakgrunden till avskogningen och andra rättsakters och politikområdets betydelse. Den delen är tämligen okontroversiell. Det råder också enighet om att avskogningen behöver minska och på sikt upphöra. Hur rådet ska ställa sig till kommissionens förslag om en finansieringsmekanism och användning av eventuella avskogningskrediter är däremot föremål för debatt.

Sverige är mån om att EU i rådsslutsatserna inte binder upp sig alltför mycket vid de förslag som kommissionen har gett. Det behövs en öppen dialog med utvecklingsländerna om hur avskogningsfrågan ska lösas. Dessutom är det viktigt att vi utnyttjar de befintliga institutionerna inom finansieringsområdet.

Alla finansiella alternativ behöver bedömas, särskilt med avseende på omfattning och hållbarhet. Det är också viktigt att beakta bevarande och förstärkning av skogens kolbalanser samt, självklart, ett hållbart och uthålligt skogsbruk även i utvecklingsländerna eftersom vissa utvecklingsländer redan har vidtagit åtgärder mot avskogningen; vi ska veta att det pågår ett sådant arbete.

Slutligen vill jag säga att regeringen anser att det är viktigt att vi har ett fattigdoms- och rättviseperspektiv när vi diskuterar dessa frågor. Vi vet att nya initiativ kan ge synergieffekter för skydd av biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster som finns.

Anf. 188 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Detta är en oerhört angelägen uppgift av många skäl, inte minst av klimatskäl. Några av oss besökte Brasilien tidigare i år och fick då tydliga bevis på den roll som inte minst regnskogen spelar för vädersystem etcetera.

I det här resonemanget är det viktigt att vi skiljer på avskogning och produktionsskogsbruk. Erfarenheterna från det europeiska samarbetet är att det börjar med en sak och rullar sedan bara vidare. Helt plötsligt omfattar det mycket mer än man någonsin kunde ha anat. Nu ser jag inte den risken, åtminstone inte i detta skede, men jag vill ändå skicka med statssekreteraren att det är viktigt att vi från Sverige och framför allt Finland, och kanske ytterligare några länder i den norra delen av EU, är vaksamma på detta eftersom vi har ett utpräglat produktionsskogsbruk som inte har någonting med avskogning att göra.

Anf. 189 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Också jag tycker att det är viktigt att vi är måna om vårt goda skogsbruk, men det är en annan fråga. Vi är helt överens i den delen. Det här är en annan sak, men jag är tacksam för det medskick du ger. Vi ska naturligtvis se på dessa frågor och hur de balanserar mot varandra.

Anf. 190 JACOB JOHNSON (v):

Det här är en stor, viktig och komplex fråga, som många redan nämnt. Regeringens position är lite försiktig, vilket jag kan ha förståelse för. I underlaget, rådspromemorian, sägs bland annat att kommissionens förslag är att krediter kopplade till EU:s utsläppshandelssystem ska få användas tidigast 2020 och efter noggrann granskning. Jag anser nog att sådana krediter inte bör användas över huvud taget i EU:s utsläppshandelssystem i framtiden, och det borde vara en del av den svenska positionen.

Anf. 191 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Det är inte en fråga som vi i det här skedet har tagit ställning till från regeringens sida.

Anf. 192 TINA EHN (mp):

Jag skulle vilja instämma i det som Jacob sade. Det är viktigt vilket förhållningssätt man har och hur man redan nu tänker i dessa frågor. Avskogningen är enorm. 30 miljoner

2008/09:12
28 november

hektar, ett område ungefär lika stort som Grekland, avskogas per år. Om man börjar dribbla med det här handelssystemet vet man inte var det till slut kommer att hamna. Det kanske handlar om produktionsskogar som man kan tillgodoräkna sig som ersättning.

Jag tycker alltså att det är ett viktigt medskick.

Anf. 193 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru ordförande! Jag vill tacka statssekreteraren för redogörelsen.

Jag tänkte på sista meningen i förslaget till svensk ståndpunkt där det står: "Ett fattigdomsperspektiv behövs också." Detta med fattigdom kan vara ett väldigt vitt begrepp. För bara en vecka sedan hade vi på vårt bord i EU-nämnden frågan om livsmedelssubventioner till fattiga inom EU. Nu kommer jag inte ihåg den exakta siffran, men om vi höftar lite tror jag att Frankrike tillskansade sig 10 miljarder i stöd.

Kanske borde fattigdomsbegreppet förtydligas. Jag inser att Sverige inte kan fixa det självt, men eftersom vi inom EU-samarbetet är duktiga på att tala om hur det ska vara i de fattiga länderna kanske man kan fundera på det.

För övrigt tycker jag att förslaget är bra och klokt eftersom möjligheterna för de fattiga länderna finns inom de gröna näringarna. Det handlar inte om att kalhugga utan om att kanske kunna idka ett klokt jordbruk i det som i dag är regnskogsområden.

Anf. 194 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Tina Ehns fråga tror jag att jag redan svarade på.

Självklart handlar det om fattigdomsperspektivet i u-länderna. Det är en viktig del i det hela. Jag tror att vi är eniga om att det är angeläget att ta hänsyn till det i dessa viktiga frågor.

Anf. 195 ERIK A ERIKSSON (c):

Bli nu inte irriterade för att jag drar ut på tiden. Jag vill bara väldigt kort säga att jag fattar att det handlar om u-länderna. Det är dock viktigt att det markeras från svensk sida, att vi trycker på och är tydliga med det. Det var bara det jag ville framföra.

Anf. 196 ORDFÖRANDEN:

Allt detta är noterat och vi ska sammanfatta.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende men noterar avvikande mening v och mp.

2008/09:12
28 november

Nästa punkt gäller kvicksilverutmaningar. Dessa ska hanteras i Nairobi och frågan är ny i nämnden. Rådet ska förhålla sig i slutsatsform till den kommande konferensen. Underlaget är utsänt.

Anf. 197 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

På rådsmötet ska beslutas om slutsatser som ska ligga till grund för förhandlingar i Uneps styrelsemöte i februari nästa år. På Uneps möte ska man behandla frågan om att initiera antingen ett nytt fristående bindande instrument, en konvention, eller ett omfattande frivilligt ramverk för kvicksilver.

Regeringen verkar aktivt för att få till stånd en överenskommelse vid Uneps styrelsemöte om att inleda förhandlingar om en konvention för kvicksilver. En sådan konvention ska också kunna innehålla en öppning för att reglera fler ämnen som ger upphov till globala risker. Som exempel på viktiga sådana kan nämnas bly och kadmium.

Regeringen är mycket nöjd med hur rådsslutsatserna har utformats. Slutsatserna tydliggör att konventionen ska ha bredast möjliga omfattning men även att konventionen ska ha en öppning för reglering av andra ämnen. Rådsslutsatserna betonar att konventionen ska omfatta kvicksilvrets hela livscykel. Rådsslutsatserna betonar också att konventionen bland annat ska omfatta åtgärder för att minska kvicksilvertillförseln, minska efterfrågan på kvicksilver i produkter och processer, minska internationell handel med kvicksilver, minska utsläppen av kvicksilver och finna miljömässigt bra slutförvar.

Rådsslutsatserna innebär inte någon förändring i förhållande till tidigare svenska positioner avseende kvicksilver och får heller inte några konsekvenser för Sveriges del.

Slutsatserna möter på ett bra sätt de behov som uttrycks av andra länder. EU:s övriga medlemsstater är också nöjda med förslaget. Inga frågor återstår till miljørådets möte. Miljørådets möte är ett lämpligt tillfälle för EU:s miljöministrar att förbereda sig inför förhandlingarna vid Uneps styrelsemöte.

Sverige räknar med att göra ett inlägg om det fortsatta arbetet fram till och under Uneps styrelsemöte som sker i februari.

Anf. 198 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en majoritet för regeringens standpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 7 om genetiskt modifierade organismer. I just denna form är frågan ny i nämnden även om liknande frågor har varit här många gånger förut, till exempel den 17 oktober då det fanns stöd för regeringens förhandlingsupplägg med avvikande meningar v och mp. Nytt underlag är utsänt i två omgångar. Det var en viss ändring mellan det första och andra utskicket.

Anf. 199 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Utgångspunkten för regeringens arbete i förhandlingarna har varit att vi gärna ser ett förslag som kan föra medlemsstaterna närmare varandra, förbättra tillämpningen av regelverken och bidra till att besluten om GMO bejakar en miljömässigt hållbar utveckling och samtidigt inte stör den inre marknaden och går emot de internationella handelsåtaganden som vi har. Regeringen är därför kritisk till förslaget som, om de förlänger tillståndprocessen, kommer att verka handelsstörande.

Det förslag som än så länge har behandlats har varit starkt kritiskt till regelverkets tillämpning. Regeringen delar inte den synen. Regeringen är, som Europeiska kommissionen och en rad andra medlemsländer, av uppfattningen att nuvarande regelverk ger långtgående möjligheter att ta hänsyn till hälsa och miljö. Miljörådets slutsatser bör därför, som vi ser det, signalera detta.

Med hänsyn till riskbedömningen finner regeringen det värdefullt att den europeiska livsmedelsmyndigheten Efsa arbetar på förslag på revidering av riktlinjerna. Regeringen ser fram emot den här revideringen. Den kommer att systematisera hur de här långsiktiga effekterna ska kunna ingå i bedömningen.

Regeringen anser också att de tröskelvärden som ska gälla för inblandning av GMO i utsäde måste vara praktiskt hanterbara, inte minst för utsädesproducenterna, och göra det möjligt för jordbrukarna att välja hur de vill odla, med eller

utan GMO, ekologiskt eller konventionellt. Utifrån de här förutsättningarna kan värdena sättas så lågt som möjligt. Frågan ska avgöras inom miljørådet i december. Det är kommissionen som ska lägga fram ett förslag i den här frågan.

De mest komplicerade slutsatserna har handlat om de socioekonomiska kriterierna i bedömningen av GMO. Vi vet ännu inte riktigt var det här kommer att landa. Vi anser att även om det i lagstiftningen på GMO-området finns ett visst utrymme för att tillämpa de här socioekonomiska kriterierna i godkännandeprocessen är det ur miljösynpunkt tveksamt huruvida den vetenskapliga bedömningen av risken för miljö ska kunna underordnas andra hänsyn. Det finns också en tveksamhet inför hur det ska påverka handelsområdet. Vi anser också att de socioekonomiska kriterierna enbart ska tillämpas inom de nuvarande reglerna på GMO-området från fall till fall och underställas sådana restriktioner som ges av den här gemensamma lagstiftningen.

Ifall förslag om en process läggs fram kommer regeringen att verka för att kommissionen ombeds att göra en konsekvensanalys av tillämpningen av de socioekonomiska kriterierna. Före en sådan analys är genomförd anser inte regeringen att en process kan sättas i gång för att ta fram kriterier om hur de ska tillämpas.

Avslutningsvis vill jag säga något om det som handlar om känsliga områden. Som regeringen tidigare har framfört anser vi att GMO som kan skada biologisk mångfald någonstans inom gemenskapen inte ska ha tillstånd för odling. Regeringen anser därför att det ska vara i en begränsad omfattning.

Rätten att införa GMO-fria zoner finns för aktörer inom branschen och de underlättas också av gemenskapens regler för spårbarhet och märkning och också av nationella samexistensregler. Den här synen delas av en rad länder inom gemenskapen, men det finns också medlemsstater som vill kunna förbjuda GMO på andra grunder än det som framgår av regelverket.

Vi verkar för en överenskommelse om rådsslutsatser som är i linje med den position som jag har skissat.

2008/09:12
28 november

Anf. 200 CARINA OHLSSON (s):

Fru ordförande! Jag skulle vilja skicka med en sak här. Även om vi ibland har varit kritiska till de frågor som det franska ordförandeskapet lyfter upp tycker jag ändå att detta är relevant. Man kan se en ökad skepsis runt GMO och de stora bolag som både har växtskyddsmedel och de produkterna. Det har också gjort att beslutsprocessen inte har varit särskilt snabb. Detta har vandrat fram och tillbaka flera gånger.

Jag tycker att det är väldigt relevant att diskutera det här. Det gäller också de vetenskapliga bedömningarna. Ska man ha vetenskapliga bedömningar måste vetenskapen också våga ta ställning. Det har vi också diskuterat i samband med jordbruksråd. Vi har flera gånger haft uppe frågor som har vandrat fram och tillbaka mellan de vetenskapliga bedömningarna och de politiska bedömningarna. Jag tycker att det känns relevant att lyfta upp de här frågorna.

Anf. 201 JACOB JOHNSON (v):

Jag tänkte inte utveckla detta så mycket. Vänsterpartiet har en mer restriktiv syn på GMO än vad regeringen har. Vi tycker att vi kan hävda subsidiaritetsprincipen och försiktighetsprincipen. Dessutom tycker vi inte att ersättningsfrågorna är tillräckligt belysta när det gäller ianspråktagandet. Vi vill anmäla en avvikande mening.

Anf. 202 TINA EHN (mp):

Jag håller med om det som Jacob uttryckte här. Jag vill också säga att det förmodligen är bra att man tar upp en diskussion om detta och att Frankrike har initierat det. Sedan är frågan åt vilket håll man försöker styra den här diskussionen. Man kan uttrycka att man bejakar en hållbar miljömässig utveckling, men det är stor risk att de här förslagen leder till någonting annat. Man kan nog inte säga med eller utan GMO längre. Man måste nog säga med GMO även om man är ekologisk i så fall. Utifrån det förslag som handlar om utsädes-tröskelvärdena blir det en GMO-förening skulle man kanske kunna säga.

När man pratar om de här känsliga områdena finns det en ganska stor vilja från många att kunna ha GMO-fria zoner, och det ska man absolut inte på något sätt försöka ändra på.

I en del av det här dokumentet argumenterar vissa länder för att man vill skydda sina särartskyddade produkter som parmaskinka, parmesan, champagne, bayonneskinka och allt vad det är. Därför vill man förbjuda en odling av GMO. Men EU-regelverket medger inte ett offentligt upprättande och lagstiftande om GMO-fria zoner på andra grunder än miljöskydd i medlemsstaterna. Det är ganska märkligt om man sedan lägger avgörandet i konsumenternas händer. Jag kan tycka att det är helt okej, men om man lägger avgörandet i konsumenternas händer och endast tillåter detta för miljöskydd struntar man egentligen totalt i konsumenternas krav och konsumenternas fria val. Var är det någonstans? Det är ofta där vi lägger ett stort ansvar.

Med de här förslagen visar inte Sverige att man vill skydda den ekologiska produktionen. Självklart är det en avvikande mening från Miljöpartiet.

Anf. 203 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Jag tycker att de här rådsslutsatserna är möjliga att acceptera eftersom man kan konstatera att Efsas arbete måste fortsätta att utvecklas mot en större grad av transparens och involvering av både allmänhet och medlemsstater. Man pekar också på att bedömningen av de långsiktiga konsekvenserna och riskerna måste bli bättre och utvecklas. Det gäller inte minst konsekvenser för icke-mål-organismer. Därför kan vi acceptera de här rådsslutsatserna.

Sedan vill också jag också få antecknat till protokollet att jag uttrycker tveksamhet inför att friheten att välja att odla utan GMO, som statssekreteraren nämnde, kan upprätthållas om tröskelvärden för utsäde införs mer regelmässigt. Jag vill också få fört till protokollet att jag tycker att det är viktigt att i större utsträckning uppmärksamma ansvarsfrågorna i det fortsatta arbetet på det här området. Det gäller inte minst skadestandsfrågan som inte har någon bra lösning i Sverige, vilket den har i till exempel Danmark där det är mycket bättre än i Sverige.

Anf. 204 LARS TYSKLIND (fp):

Fru ordförande! Jag ska fatta mig kort. Jag tycker att det är oerhört viktigt, och jag vill verkligen stödja den svenska ståndpunkten, att vi har ett regelverk som bygger på vetenskaplig grund. Man kan tycka och tänka mycket om GMO,

men man får ohållbar situation om inte de här besluten byggs på vetenskaplig grund och om inte Efsa får vara det organ som står för den vetenskapliga grunden.

Anf. 205 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Jag uppfattade inga frågor eller ytterligare kommentarer, utan jag nöjer mig med detta.

Anf. 206 TINA EHN (mp):

Jag vill bara ställa en fråga. Finns det några diskussioner om de internationella miljöåtagandena enligt konventionen om biologisk mångfald när det gäller detta?

Anf. 207 Departementssekreterare METTE SVEJGAARD LYNGSØE:

Diskussionen i relation till konventionen om biologisk mångfald och GMO har inte förts i rådsarbetsgruppen. Den förs i en annan rådsarbetsgrupp som har hand om internationella frågor och som behandlar frågor om biosäkerhetsprotokollet, som är ett protokoll till konventionen om biologisk mångfald. Det har alltså inte skett i det här sammanhanget.

Anf. 208 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende men noterar avvikande meningar från v och mp.

Punkt 8 handlar om riktlinjedebatt eller lägesrapport om industriutsläpp. Här har det varit överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet den 16 oktober då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp. Det torde innebära att riksdagens ståndpunkt i sakfrågan är utredd och väl dokumenterad och inte behöver upprepas i varje detalj här. Nu ska vi höra hur det går med frågan efter tidigare hantering.

Anf. 209 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Vi vet att det nuvarande IPPC-direktivet trädde i kraft 1996. Syftet var att införa en samordnad tillståndsprövning av miljöfarliga verksamheter där alla olika typer av miljöeffekter skulle kunna beaktas. En nyhet var också att tillståndsgivningen ska ske utifrån vad som kan åstadkommas med användning av bästa tillgängliga teknik. Såväl myndig-

heter som svensk industri är i huvudsak nöjda med nuvarande IPPC-direktiv.

2008/09:12
28 november

Kommissionen presenterade i våras en omarbetning av IPPC-direktivet. Samtidigt slås sex sektorsspecifika direktiv ihop med IPPC-direktivet. Det är de tre titandioxiddirektiven, direktivet om utsläpp av flyktiga organismer och föreningar, avfallsförbränningsdirektivet och direktivet om stora förbränningsanläggningar.

Bakgrunden till kommissionens förslag är att principen om bästa tillgängliga teknik inte tillräckligt har genomförts i medlemsländerna. Förslaget innebär att gränsvärdena i de så kallade referensdokumenten för bästa tillgängliga teknik ska göras bindande.

Omprövningar av verksamheter ska ske fyra år efter att ett nytt referensdokument har antagits. Direktivets tillämpningsområde breddas genom att bland annat gränsen för viktiga förbränningsanläggningar som omfattas sänks från 50 till 20 megawatt. För stora förbränningsanläggningar skärps utsläppskraven för att motsvara värdena i referensdokumentet.

För svensk del är de största förändringarna att det så kallade referensdokumentet för bästa tillgängliga teknik föreslås bli bindande. I Sverige har vi inte tidsbegränsade tillstånd. Det kommer även att vara en relativt stor förändring om tillståndet för miljöfarlig verksamhet ska omprövas fyra år efter att ett nytt referensdokument har antagits.

När det gäller direktivets omfattning har Sverige redan 20 megawatt som gräns för tillståndsplikt för förbränningsanläggning. Vissa verksamheter, bland annat träimpregneringsanläggningar, kommer att bli tillståndspliktiga.

Regeringen stöder kommissionens intentioner och stärker principen om bästa tillgängliga teknik men anser samtidigt att det är viktigt att direktivet bidrar till administrativa förenklingar och att det hjälper till att utjämna konkurrensvillkoren inom EU.

När det gäller referensdokumentet som föreslås bli bindande anser regeringen att förslagets utformning måste förbättras och att alternativ bör utforskas som också kan nå samma effekt. Det innebär alltså en förstärkning av en princip om bästa möjliga teknik. Vi anser också att det kan ifrågasättas om en omprövning av tillstånd ska ske per automatik senast fyra år efter att ett referensdokument har antagits.

Tillståndsmyndigheternas resurser är inte obegränsade. Det är viktigt att vi lägger kraften på de omprövningar där vi vet att miljönyttan blir störst och att det inte nödvändigtvis är de anläggningar som kommer att beröras av ett nytt referensdokument. Därför stöder regeringen i huvudsak utvidgningen av detta tillämpningsområde i direktivet.

Anf. 210 JACOB JOHNSON (v):

Vi har haft det uppe i utskottet. Där anmälde vi avvikande mening. Vi kvarstår vid den avvikande mening som handlar om tidsplanen för genomförandet.

Anf. 211 ORDFÖRANDEN:

Carina Ohlsson och Tina Ehn håller med i de motiverade delarna.

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens förhandlingsupplägg i denna fråga men noterar avvikande meningar s, v och mp enligt det de har motiverat.

Punkt 9 gäller meddelande om hållbar industripolitik med mera. Den frågan har behandlats i EU-nämnden flera gånger förut. Det var inför miljörådet den 17 oktober då det fanns stöd för regeringens upplägg och inför konkurrenskraftsrådet, KKR, den 19 september då det också fanns stöd för regeringens förhandlingsupplägg. Inte vid något av dessa tillfällen anmälde några avvikande meningar. Enligt mina noteringar har heller absolut inget hänt i frågan sedan dess eftersom den inte hanns med på förra rådsötet.

Nu har jag sagt det, men är det något som statssekreteraren vill lägga till sedan sist får hon göra det.

Anf. 212 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Nej, det är det inte. Jag konstaterar samma sak. Det är inget som har hänt. Det är precis samma som inför förra rådsötet.

Anf. 213 CARINA OHLSSON (s):

Det gäller en detalj i det hela. Det står om miljömärkning och klimatomärkning. Jag vill få fört till protokollet att vi inte tror att det enbart kan lösas på frivillig basis. Det vill jag ha sagt här.

Regeringen skriver fint om hållbar utveckling och att det är bra att en sådan handlingsplan kommer fram. Det vore bra om man följde upp det på hemmaplan. Vi har inte sett något

Anf. 214 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Jag kan bara konstatera att kommissionen för hållbar utveckling kanske inte riktigt har det uppdraget som du beskriver, men man har många andra och stora uppgifter.

Anf. 215 ORDFÖRANDEN:

Det behandlas inte på miljörådet, så det fortsätter vi att tala om i andra former.

I just denna fråga är nämnden däremot redo att gå till beslut. Jag finner stöd även i dag för regeringens angivna förhandlingsupplägg.

Det var den sista beslutspunkten. Det finns en hel rad övriga frågor 10 a–f. Här är underlag utsänt. Dessa är inte beslutsfrågor på rådet utan informationsfrågor. Nämndens fokus är normalt sett beslut och beslutsförberedande frågor. Vi brukar därför fatta oss ganska kort i övriga frågor, men vill statssekreteraren säga något om dem får hon förstås det.

Anf. 216 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON:

Jag har inget särskilt att tillägga. Jag nöjer mig med detta.

Anf. 217 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Kvar på denna radsagenda står A-punktslistan, men det behöver vi inte fatta beslut om här.

Då är vi klara med miljörådet och statssekreteraren. Om inte hon har något annat att ta upp med oss tackar vi för i dag.

5 § Konkurrenskraft (forskning)

Statsrådet Lars Leijonborg

Återrapport från ministerrådsmöte den 25 september 2008

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 1 och 2 december 2008

Anf. 218 ORDFÖRANDEN:

Då säger vi god eftermiddag till högskoleminister Leijonborg.

Det är lika svårt varje fredag att gissa rätt när frågor ska komma upp. Just i dag har det varit svårare än vanligt. Det beklagar jag. Vi kan inte göra så mycket åt det i kamp mot kammartiden. Jag beklagar om det har orsakat extra omak.

Vi ska jobba färdigt med konkurrenskraftsrådet. Först ska vi som vanligt backa en smula och titta på forskningsdelarna från det senast avhållna rådsmötet den 25 september. Rapport är utsänd, men det går bra att säga mer om man vill. Låt mig också välkomna Lars Hjälmered, ledamot i utbildningsutskottet, som är inlånad extrasuppleant och forskningsspecialist.

Anf. 219 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Jag deltog själv den 26 september. Den stora diskussionen gällde det som återkommer vid dagens möte, nämligen det som kallas *joint programming*, gemensamma program. Diskussionen som var där har sedan förts vidare. Ett exempel på *joint programming* är det som fransmännen vill åstadkomma om alzheimersforskning. Det beslutades också vid förra rådet om en gemensam europeisk ansträngning för att komma framåt i alzheimersforskningen. Det är något som vi tycker är bra.

Jag kan också föregripa dagordningen med att berätta att vi var några stycken som vid lunchen den 26 september gjorde en framstöt mot forskningskommissionären Potočnik och talade om Bonus som är ett forskningsprogram som gäller Östersjön. Det har blivit mycket utdraget. Det har varit ett motstånd i kommissionen mot att ta upp Bonus som ett gemensamt europeiskt program med ett ekonomiskt stöd från kommissionen. Vi var några stycken från Östersjöområdet som gick på honom gemensamt och sade ifrån att det var hög tid att de kom till ett positivt beslut om detta.

Som också framgår av dagens handlingar har de i sin maritima forskningsstrategi äntligen accepterat Bonus som ett EU-program. Det kändes som en framgång den 26 september.

2008/09:12
28 november

Anf. 220 ORDFÖRANDEN:

Den frågan återkommer vi till under punkt 14, En europeisk strategi för havs- och sjöfartsforskning.

Vi tackar för informationen och går tillbaka in på samrådet inför konkurrenskraftsrådet. Vi ska återkomma till A-punktslistan eftersom Lars Leijonborg är siste kvarvarande KKR-statsråd och KKR är närmaste rådet. Det är närmast en teknikalitet, tror jag.

Först ska vi tala om den första punkten i forskningsdelen, punkt 10, Ljubljanaprocessen – Antagande av ”Vision 2020”. Utbildningsutskottet har antagit ett utlåtande om grönboken om forskning, vilket detta kan ses som en uppföljning av. Den behandlades av kammaren den 15 november 2007. Där fastslogs riksdagens generella ståndpunkt i frågan. Just denna del är däremot ny i nämnden. Underlag är utsänt i utskick 1.

Anf. 221 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Det är fransmännen som har haft huvudansvaret men i nära samverkan med oss och Tjeckien. Även detta var en diskussionspunkt den 26 september. Det har blivit ett bra dokument. Det är en väl formulerad vision om hur det europeiska forskningsområdet ska se ut 2020. Det ligger i ordet vision att det inte blir så precist, men som mål känns det bra. Vi står bakom det i föreliggande skick.

Anf. 222 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att vi har stöd för regeringens ståndpunkt. Vi går vidare till punkt 11 om gemensam programplanering med mera. Det var i nämnden inför förra KKR då vi informerades i frågan. Utbildningsutskottet har också haft överläggningar i frågan den 28 oktober då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Underlag är utsänt i utskick 1.

Anf. 223 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Grundproblematiken är densamma som vi då och då möter i EU-sammanhang. Nu senast var det Barrosos finanspaket som ju låter väldigt stiligt. Alla vet

dock att pengarna ska komma från medlemsländerna och att det är medlemsländerna som bestämmer. Det är precis samma sak med *joint programming*.

Svensk position har varit att vi delar uppfattningen att det är bra med fler europeiska forskningsprojekt. Vi brukar med en dåres envishet påpeka att ett bra sätt att åstadkomma det är att omprioritera i unionens budget så att unionen får mer pengar för forskning.

I avvaktan på budgetrevisioner och nya budgetar har man dock bara de pengar man har. Man hävdar ändå att det är viktigt att man utöver de pengar som till stor del finns i det så kallade sjunde ramprogrammet åstadkommer mer gemensamt. Då återstår det att finna former för att poola resurser som andra bestämmer över.

Det man nu lägger fram efter en tids diskussion är ett system för att ta fram initiativ, hur dessa initiativ ska bedömas och hur finansierarna – nämligen medlemsländerna – ska få tillfälle att ta ställning.

Vi har betonat att vi tror mest på ett system där initiativen kommer underifrån. Det fanns rätt mycket idéer om att kommissionen skulle fundera ut vad som skulle behöva beforskas och sedan se till att länderna kom med i sådana projekt. Men nu betonas det att initiativen ska komma underifrån. De ska bedömas i ett särskilt organ med anslutning till det som kallas för Crest, EU:s kommitté för forskning, teknik och vetenskap. Det nya organet ska inte ledas av kommissionen som Crest utan av det aktuella ordförandeskapet.

Det har ställts frågan om detta innebär att vi överlåter beslutanderätt till unionen om hur svenska forskningspengar ska användas. Svaret på den frågan är nej. Vi kommer att ha möjlighet att bedöma om vi vill vara med i ett projekt eller inte.

Det ska också sägas att vi parallellt med detta bedriver ett arbete inom Utbildningsdepartementet för att reda ut de interna svenska legaliteterna kring detta. Om Vetenskapsrådet har en summa pengar som de tänker utlysa och en del av de pengarna kommer att ingå i ett gemensamt europeiskt projekt kan det ju sluta med att svenska forskningspengar går till utländska forskare. Det är inte självklart att det är fullt förenligt med gällande svenska regler. Därför håller vi parallellt med den här processen på att reda ut att vi har en svensk lagstiftning som matchar den europeiska.

Jag finner att vi har majoritet för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 12 om ett meddelande angående en strategisk europeisk ram för internationellt vetenskapligt och tekniskt samarbete. Den frågan behandlades i nämnden som en övrig fråga den 19 september. Underlag är utsänt i utskick 1.

Anf. 225 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Vi tycker att det är rimliga principer som de har satt på papper. Det är ingen svårighet för Sverige att leva enligt dessa principer, så vi tycker att man ska vara positiv till detta.

Anf. 226 ORDFÖRANDEN:

Jag finner stöd för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 13 om ett förslag till förordning angående europeisk forskningsinfrastruktur. Den här frågan var en övrig fråga i nämnden den 19 september, och det var överläggningar i utbildningsutskottet den 28 oktober. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt utan några avvikande meningar.

Anf. 227 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Det är ett problem i Europa att befolkningen, till skillnad till exempel från våra vänner i USA och en del asiatiska länder, är uppdelad på många länder. När det gäller att komma till skott med stora investeringar har det visat sig vara en svårighet, och det belyses väldigt mycket av processen omkring ESS som Sverige har erbjudit sig att stå värd för.

Återigen är det detsamma som jag sade inledningsvis: Unionen har inga pengar som räcker till de stora anläggningar som modern forskning behöver, men man vill gärna ha ett ord med i laget ändå. Det man har gjort här är att plocka fram en juridisk form, en rättslig ram, som kan användas när man vill driva sådana här projekt tillsammans med flera länder.

Det är naturligtvis väldigt bra. Vi har absolut inget problem med att acceptera detta. Det är i praktiken inget annat än att man har tagit fram just en legal ram. Det blir inget

materiellt innehåll förrän ett antal länder bestämmer sig för att fylla den med innehåll.

Anf. 228 MONICA GREEN (s):

Jag har en fråga om ESS. Regeringen och vi är eniga om att vi ska hävda att ESS ska placeras i Lund. Vi socialdemokrater anser att denna etablering är mycket angelägen, och en viktig förutsättning för att vi ska kunna komma i fråga i konkurrensen är den så kallade MAX4 i Lund. Det är en satsning som ligger i framkant i världen.

Har regeringen för avsikt att tillföra särskilda statliga resurser för att satsa på MAX4 i Lund?

Anf. 229 LARS HJÄLMERED (m):

Jag vill bara följa upp med en liten fråga om skattefrågan som nämndes. Det var uppe även i utbildningsutskottet när statssekreterare Honeth var där. Innehållet i sakfrågan var vi helt överens om: att det är bra att göra gemensamma saker. Men vi var också lite frågande till att man skulle skapa någon typ av skattefrälse bara för att det var en gemensam forskningsanläggning.

Vad är möjligheterna att man vinner gehör för Sveriges ställning i den frågan?

Anf. 230 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Jag börjar för enkelhetens skull med den sista frågan. Vi har fått gehör för det. I det som nu antas kommer det inte att förutsättas någon skattefrihet.

Läget där är väldigt olika. Sanningen är att en rad internationella organisationer tillämpar skattefrihet. Det följs upp i svensk skattelagstiftning. Finansdepartementet är, alldeles oavsett hur regeringar har kommit och gått, ytterst skeptiskt till att vissa människor bara för att de råkar ha en viss arbetsgivare ska vara skattebefriade. Men det är trots allt det som gäller.

Frågan är dock inte aktuell i det här sammanhanget längre. Vi har fått förståelse för att man inte i själva ramen behöver binda sig för skattefrihet.

Om ESS kan jag allra först nämna att det jag tror kommer att bli mest spännande på tisdag är inte det som står på dagordningen, utan det är lunchen. Denna lunch har nämligen avsatts för en informell diskussion om infrastrukturfrågor.

Från svensk sida kommer jag definitivt att utnyttja detta gyllene tillfälle till att hålla en flammande appell för ESS.

2008/09:12
28 november

Ett antal andra länder kommer nog att hålla flammande appeller för andra anläggningar, och vi måste räkna med att våra medtävlare i Spanien och Ungern talar för sina, visserligen sämre, men dock alternativ.

Jag är behärskat optimistisk inför den fortsatta ESS-processen. Återigen utan pengar men med en stor vilja att spela en roll i processen har kommissionen gjort en utvärdering av de tre alternativen – Sverige, Ungern och Spanien. En objektiv läsare kan inte läsa texten på annat sätt än att utvärderingen har kommit fram till att ESS är det bästa alternativet. Det kommer jag att understryka på lunchen på tisdag.

Från Skåne har jag fått viss kritik för att jag inte har drivit fram ett beslut om att MAX4 ska byggas. Då brukar jag börja med att påpeka att kritiken att jag inte är tillräckligt mycket för partikelacceleratorer i Skåne känns något orättvis. Den som har fått ett positivt beslut i Sverige att bygga en anläggning för 13 miljarder ska väl först och främst få visst beröm för det.

Det hävdas nu att mer eller mindre en förutsättning för ESS är att det också byggs en annan partikelaccelerator som heter MAX4. Den är visserligen något billigare men kostar ändå några miljarder, och till skillnad från ESS lär vi stå för huvuddelen av MAX-notan själva.

Men när detta är sagt vill jag påpeka att vi skriver i budgetpropositionen att regeringens bedömning är att MAX4 är en mycket viktig och bra anläggning som vi absolut tycker bör tillkomma. Det framgår av texten där att svaret på Monica Greens fråga är ja. Vi är redo att satsa statliga pengar på MAX4.

Är vi redo att betala hela kalaset? Det är en annan fråga. Vi skriver i budgetpropositionen att vi tycker att det här ska bli ett gemensamt projekt mellan många aktörer. Det kanske inte precis ska vara en rättslig ram på europeisk nivå, apropå den rättsliga ram som just nämndes, men det ska bildas ett aktiebolag som driver detta. Staten är dock definitivt redo att ta en stor del av finansieringen.

Anf. 231 MONICA GREEN (s):

Jag fick svar precis på slutet. Ministern sade ja.

Jag vill bara kommentera att jag inte sade att det är en förutsättning för att vi ska få ESS placerat i Lund, men det skulle stärka förutsättningarna att hävda sig i konkurrensen om man också satsar på MAX4.

Det var det jag sade, inte att man måste göra det. Man måste inte göra det, men möjligheterna blir ännu större. Så uttryckte jag mig.

Anf. 232 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Jag tror att det är rätt viktigt att vi som är för ESS är rätt noga med det där, för annars kan det hävdas att vi har drivit igenom ESS-beslutet på lite falska grunder. Då kostar det ju inte 13 miljarder utan 16 miljarder.

Men vi är helt överens. Båda dessa forskningsanläggningar är väldigt välmotiverade och bör bedömas på sina egna meriter. Då kommer man fram till att båda bör byggas. Regeringen har för närvarande bara vågat lova finansiering till ESS.

Vad gäller den andra punkten skriver vi i budgetpropositionen att vi ska utse en förhandlingsman eller förhandlingskvinna med uppgift att förhandla fram en gemensam finansiering så att man kan sätta spaden i jorden och börja bygga MAX4.

Anf. 233 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende och noterar att det var enhälligt.

Punkt 14 är ett meddelande angående en europeisk strategi för havs- och sjöfartsforskning. Den nämndes lite grann i förbifarten tidigare. Punkten var också uppe i nämnden som en övrig fråga den 19 september inför förra konkurrenskraftsrådet. Underlag är utsänt.

Anf. 234 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Detta är en oerhört viktig fråga. Det är som både jag och andra brukar säga: Vid sidan av klimatutmaningen känns havsmiljön som den största och mest akuta miljöfrågan. Det är väldigt bra att EU har kommit till skott med en strategi för både havsforskning och sjöfartsforskning.

Det som känns allra mest tillfredsställande ur svensk nationell synvinkel är att vi äntligen har fått ett positivt beslut om Bonus.

Anf. 235 ORDFÖRANDEN:

Jag finner majoritet för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 15 om en lägesrapport angående bättre karriärer och ökad rörlighet. Frågan har varit här förut. Den 19 september hade vi majoritet för regeringens ståndpunkt utan några avvikande meningar.

Den här frågan berörs också av den tidigare omnämnda och i riksdagen behandlade grönboken om forskning.

Anf. 236 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Det här antogs den 26 september, och vad som ska komma upp nu är såvitt jag förstår en lägesrapport. För min del har jag inte sett något papper om det ännu, så jag har tyvärr inget att säga.

Anf. 237 ORDFÖRANDEN:

Det har inte jag heller. Då har vi inget att förhålla oss till. Vi tackar för informationen.

Vi vänder på bladet. Där står det något om övervakning. Det pratade vi ju med näringsministern om tidigare i dag.

Vi har övriga frågor kvar. A är Leijonborgsk. Där står också det EIT som berördes med näringsministern.

Vill statsrådet Leijonborg säga något om de övriga punkterna?

Anf. 238 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Inte om ni inte har något att fråga om.

Anf. 239 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Rent tekniskt är Lars Leijonborg det sista kvarvarande konkurrenskraftsrådsstatsrådet. Därför ska vi förhålla oss till de hittills hopsamlade A-punktslistorna, utom Ekofin-punkterna som vi har fattat särskilda beslut om.

Det ligger ett par buntar på bordet. Dem har ledamöterna sett. Det brukar inte vara någon som har något att säga om dem, utom möjligen Ulf Holm, men han är inte här.

Jag finner majoritet för regeringens ståndpunkt i dessa ärenden.

Vi är då klara med konkurrenskraftsrådet och med Lars Leijonborg.

Tack för i dag, trevlig helg och lycka till.

2008/09:12
28 november

2008/09:12
28 november

Innehållsförteckning

2008/09:12
28 november

1 § Konkurrenskraft	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	2
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	4
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	4
Anf. 12 JACOB JOHNSON (v)	5
Anf. 13 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	5
Anf. 14 MONICA GREEN (s)	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 16 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	6
Anf. 17 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	6
Anf. 18 FREDRIK OLOVSSON (s)	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	8
Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	8
Anf. 22 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	9
Anf. 23 LEIF PAGROTSKY (s)	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 25 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 27 FREDRICK FEDERLEY (c)	11
Anf. 28 SUSANNE EBERSTEIN (s)	11
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 30 SUSANNE EBERSTEIN (s)	12
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 32 MONICA GREEN (s)	12
Anf. 33 LEIF PAGROTSKY (s)	12

Anf. 34 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	13
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	14
Anf. 38 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	14
Anf. 39 JACOB JOHNSON (v).....	15
Anf. 40 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	15
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 42 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	15
Anf. 43 SUSANNE EBERSTEIN (s)	15
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 45 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	16
Anf. 46 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	16
Anf. 47 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	16
Anf. 48 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 49 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	16
Anf. 50 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	17
Anf. 51 ULF HOLM (mp)	17
Anf. 52 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 53 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	17
Anf. 54 JACOB JOHNSON (v).....	17
Anf. 55 ULF HOLM (mp)	17
Anf. 56 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	17
Anf. 57 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	17
Anf. 58 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 59 ULF HOLM (mp)	18
Anf. 60 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	18
Anf. 61 ORDFÖRANDEN	18

Anf. 62	SOFIA ARKELSTEN (m)	18	2008/09:12
Anf. 63	LEIF PAGROTSKY (s)	19	28 november
Anf. 64	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	19	
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	19	
Anf. 66	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	19	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	19	
Anf. 68	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	19	
Anf. 69	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	20	
Anf. 70	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	20	
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	20	
2 § Ekofin		21	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 73	Finansminister ANDERS BORG (m)	21	
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 75	MONICA GREEN (s)	22	
Anf. 76	Finansminister ANDERS BORG (m)	22	
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 78	Finansminister ANDERS BORG (m)	23	
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	25	
Anf. 80	Finansminister ANDERS BORG (m)	25	
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	26	
Anf. 82	LEIF PAGROTSKY (s)	26	
Anf. 83	JACOB JOHNSON (v)	27	
Anf. 84	Finansminister ANDERS BORG (m)	27	
Anf. 85	MONICA GREEN (s)	29	
Anf. 86	ULF HOLM (mp)	30	
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	32	
Anf. 88	Finansminister ANDERS BORG (m)	32	
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	35	
Anf. 90	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	35	
Anf. 91	JACOB JOHNSON (v)	36	
Anf. 92	FREDRIK OLOVSSON (s)	36	
Anf. 93	ULF HOLM (mp)	36	
Anf. 94	Finansminister ANDERS BORG (m)	36	
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	38	
Anf. 96	Finansminister ANDERS BORG (m)	38	

Anf. 97	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 98	Finansminister ANDERS BORG (m)	38
Anf. 99	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 100	ULF HOLM (mp)	39
Anf. 101	FREDRIK OLOVSSON (s)	39
Anf. 102	JACOB JOHNSON (v)	39
Anf. 103	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 104	Finansminister ANDERS BORG (m)	39
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 106	Finansminister ANDERS BORG (m)	39
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 108	Finansminister ANDERS BORG (m)	40
Anf. 109	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 110	ULF HOLM (mp)	40
Anf. 111	Finansminister ANDERS BORG (m)	40
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 113	Finansminister ANDERS BORG (m)	41
Anf. 114	ORDFÖRANDEN	41
3 §	Konkurrenskraft (inre marknad)	42
Anf. 115	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 116	Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER	42
Anf. 117	ULF HOLM (mp)	42
Anf. 118	Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER	43
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 120	Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER	43
Anf. 121	SUSANNE EBERSTEIN (s)	44
Anf. 122	ULF HOLM (mp)	44
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 124	PEDER WACHTMEISTER (m)	44
Anf. 125	JACOB JOHNSON (v)	45
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 127	Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER	45
Anf. 128	Rättssakkunniga ANNICA SANDBERG	45
Anf. 129	Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER	45
Anf. 130	ORDFÖRANDEN	45

Anf. 131 Statssekreterare GUNNAR	
WIESLANDER	45
Anf. 132 ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 133 Statssekreterare GUNNAR	
WIESLANDER	47
Anf. 134 ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 135 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	47
Anf. 136 Statssekreterare GUNNAR	
WIESLANDER	48
Anf. 137 ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 138 Statssekreterare GUNNAR	
WIESLANDER	48
Anf. 139 ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 140 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	49
Anf. 141 ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 142 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	49
Anf. 143 JACOB JOHNSON (v)	50
Anf. 144 Statssekreterare GUNNAR	
WIESLANDER	50
Anf. 145 ORDFÖRANDEN.....	50
Anf. 146 Statssekreterare GUNNAR	
WIESLANDER	50
Anf. 147 ULF HOLM (mp).....	50
Anf. 148 ORDFÖRANDEN.....	50
Anf. 149 ULF HOLM (mp).....	50
Anf. 150 ORDFÖRANDEN.....	50
4 § Miljö	51
Anf. 151 ORDFÖRANDEN.....	51
Anf. 152 Statssekreterare ÅSA-BRITT	
KARLSSON	51
Anf. 153 ORDFÖRANDEN.....	52
Anf. 154 Statssekreterare ÅSA-BRITT	
KARLSSON	52
Anf. 155 ORDFÖRANDEN.....	53
Anf. 156 CARINA OHLSSON (s)	54
Anf. 157 ORDFÖRANDEN.....	54
Anf. 158 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	54
Anf. 159 Statssekreterare ÅSA-BRITT	
KARLSSON	55
Anf. 160 JACOB JOHNSON (v)	55
Anf. 161 TINA EHN (mp)	56

2008/09:12
28 november

Anf. 162 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	56
Anf. 163 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m).....	57
Anf. 164 SOFIA ARKELSTEN (m).....	57
Anf. 165 CARINA OHLSSON (s).....	57
Anf. 166 ORDFÖRANDEN	57
Anf. 167 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	58
Anf. 168 ORDFÖRANDEN	58
Anf. 169 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	58
Anf. 170 ORDFÖRANDEN	59
Anf. 171 JACOB JOHNSON (v).....	59
Anf. 172 ORDFÖRANDEN	59
Anf. 173 TINA EHN (mp).....	59
Anf. 174 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	59
Anf. 175 Departementssekreterare MARTIN LARSSON.....	59
Anf. 176 ORDFÖRANDEN	60
Anf. 177 Departementssekreterare MARTIN LARSSON.....	60
Anf. 178 ORDFÖRANDEN	60
Anf. 179 Departementssekreterare MARTIN LARSSON.....	60
Anf. 180 TINA EHN (mp).....	60
Anf. 181 Departementssekreterare MARTIN LARSSON.....	60
Anf. 182 LARS LILJA (s)	60
Anf. 183 TINA EHN (mp).....	60
Anf. 184 ORDFÖRANDEN	61
Anf. 185 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	61
Anf. 186 ORDFÖRANDEN	61
Anf. 187 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	61
Anf. 188 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m).....	62
Anf. 189 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	62
Anf. 190 JACOB JOHNSON (v).....	62
Anf. 191 Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON.....	62

Anf. 192	TINA EHN (mp)	63	2008/09:12
Anf. 193	ERIK A ERIKSSON (c)	63	28 november
Anf. 194	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	63	
Anf. 195	ERIK A ERIKSSON (c)	63	
Anf. 196	ORDFÖRANDEN	63	
Anf. 197	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	63	
Anf. 198	ORDFÖRANDEN	64	
Anf. 199	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	64	
Anf. 200	CARINA OHLSSON (s)	65	
Anf. 201	JACOB JOHNSON (v)	66	
Anf. 202	TINA EHN (mp)	66	
Anf. 203	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	66	
Anf. 204	LARS TYSKLIND (fp)	67	
Anf. 205	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	67	
Anf. 206	TINA EHN (mp)	67	
Anf. 207	Departementssekreterare METTE SVEJGAARD LYNGSØE	67	
Anf. 208	ORDFÖRANDEN	67	
Anf. 209	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	67	
Anf. 210	JACOB JOHNSON (v)	68	
Anf. 211	ORDFÖRANDEN	68	
Anf. 212	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	69	
Anf. 213	CARINA OHLSSON (s)	69	
Anf. 214	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	69	
Anf. 215	ORDFÖRANDEN	69	
Anf. 216	Statssekreterare ÅSA-BRITT KARLSSON	69	
Anf. 217	ORDFÖRANDEN	69	
5 §	Konkurrenskraft (forskning)	71	
Anf. 218	ORDFÖRANDEN	71	
Anf. 219	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	71	
Anf. 220	ORDFÖRANDEN	71	
Anf. 221	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	72	
Anf. 222	ORDFÖRANDEN	72	
Anf. 223	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	72	

Anf. 224	ORDFÖRANDEN	73
Anf. 225	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	73
Anf. 226	ORDFÖRANDEN	73
Anf. 227	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	73
Anf. 228	MONICA GREEN (s).....	73
Anf. 229	LARS HJÄLMERED (m).....	74
Anf. 230	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	74
Anf. 231	MONICA GREEN (s).....	75
Anf. 232	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	75
Anf. 233	ORDFÖRANDEN	75
Anf. 234	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	75
Anf. 235	ORDFÖRANDEN	76
Anf. 236	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	76
Anf. 237	ORDFÖRANDEN	76
Anf. 238	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	76
Anf. 239	ORDFÖRANDEN	76